

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A bankkérdés és a 14. §.

Budapest, február 5.

Az osztrák képviselőház ülésében a csehek ma a Kde do mo moj és a Ztej szlovane cseh dalokat énekelték, a keresztény-szocialisták a Gotterhaltét, a nagynémetek Iro vezetése alatt a Wacht am Rheint, a szocialisták a Marseillet s ennek az örületes hangversenynek finálejéül Weisskirchner elnök felolvasta azt a császári kéziratot, mely az ülészakot berekesztette s bizonytalan időre elnapolta.

A 14. szakasz tehát ismét átvette uralmát.

Ez tehát a népparlament vége. Ausztriában az általános választói jog alapján összeült parlament működése is a 14. szakaszba fullt s a regenerációnak az a nagy munkája, amelyet az általános választói jog törvénybe iktatásától vártak, csődöt mondott.

De nekünk ma igazán nem lehet arra kedvünk, hogy abból, ami ma Ausztriában történt, egyéb tanulságot se tudjunk levonni, mint azt, hogy az általános választói jog alkalmas eszköz-e a nemzeti törekvések letörésére s hogy nem végzett-e Ausztriában pusztítóbb munkát, mint aminőt még a legpesszimistikusabb profécziával is meg lehetett volna jósolni.

Nekünk ma nem tanulságokat kell az osztrák eseményekből levonnunk, ha-

nem kutatnunk kell azt a hatást, amelyet a megváltozott osztrák helyzet a függőben levő bankkérdésre gyakorolhat. Mert az kétségtelen, hogy az osztrák képviselőház megbénítása olyan helyzetet teremtett, amelyet figyelmen kívül a mi kormányferfiaink sem hagyhatnak.

Ha a régi függetlenségi álláspont-ra akaránk helyezkedni, mely a 14. szakasz alapján való kormányzást minden időben alkotmányellenesnek mondta, akkor azt kellene vitatnunk, hogy az 1867: XII. t.-cz. hatályát veszítette s ezzel együtt a közös ügyeknek az az elintézési módja is megszűnt, amelyet az 1867: XII. t.-cz. statuált. Hisz a törvény bevezetésében az van feltételül kikötve, hogy Ausztriában is alkotmányos uralom legyen. S mikor Bánffy miniszterelnöksége alatt a kiegyezési tárgyalások folytak, a függetlenségi párt a tárgyalások félbeszakítását követelte éppen ezen az alapon. De ha ilyen radikális álláspontot nem is akarunk ma elfoglalni, hanem megnyugszunk abban a magyarázatban, hogy a 14. szakasz integrans részét képezi az osztrák alkotmánynak s hogy a kormányzás felelős miniszterek útján történvén, alkotmányosnak deklarálendő, még akkor is más a helyzet ma, mint volt akkor, mikor az osztrák parlament ülésezett.

A függetlenségi pártnak nem lehet közönyös az, hogy Ausztriában alkot-

mányos uralom van-e, vagy a 14. szakasz helyettesíti-e a parlamentáris népakaratot. De nevétséges volna, ha most tisztán dogmatikus magyarázatokkal szállna szembe a 14. szakasszal s ha a bankkérdésben nem követelné, hogy a magyar nemzetnek az önálló bank iránt támasztott követelését azzal az indoklással ne lehessen megtagadni, hogy az osztrák parlament nem ülésezik s hogy a 14. szakaszt a bankkérdés rendezésére fel nem lehet használni.

Hisz még a magyar nemzet nagyon jól emlékszik arra, hogy az 1899: XXVII. t.-czikkel 1910. december 31-ig meghosszabbított bankszabadalom is a 14. szakasz segélyével léptetett életbe Ausztriában. S most, mikor a magyar nemzet az önálló bank felállításának előkészületeit teszi meg, a bankkérdés rendezésének most sem lehet akadály a osztrák képviselőház elnapolása. És jogos a követelés, hogy most is a 14. szakasz segélyével léptetessék életbe a rendezésnek az a módja, amelyben a két kormány egymással megállapodik s amely megállapodáshoz a magyar parlament hozzájárul. Mert ha a 14. szakasz alkotmányos eszköz volt arra, hogy az Ausztriára nézve kedvező bankszabadalom törvényne legyen Ausztriában, akkor a 14. szakasz nem lehet alkotmányellenes akkor sem, ha most segélyével a közös jegybank szétválasztatik.

Gyermekszemek.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnyomás cílos.)

— Gyuriska János helyettes tanár ur — mutatta be Szeges igazgató az új kollégát a tanári szobáiban.

A zaj egy kicsit elült s tiz-tizenkét pár kíváncsi szem vette keresztüztibe a jövevényt, a helyettest, kinek még multja nincs; friss, harmatos és rajta még az egyetem pora. Sorba kezet fogtak vele. Az öregebbek méltósággal, a fiatalabbak leereszkedő udvariassággal fogadták a helyettest. A bemutatkozás után tovább folyt a beszélgetés. Méhkasként zsongott a tanári szoba, olesó szivarok s cigaretták füstje hömpölygött a nagy teremben s e közül a szekrények tetején állomásozó görög istenek s istennők gipszmásolatai olimpusi nyugalommal néztek le a tanügyi völgyre.

Eppen Zeus hatalmas feje alatt állott Völgyi tanár ur, a klasszikai tudományok doktora s keserűséggel panaszkodott a kegyetlen drágaság miatt.

— Nem lehet megélni, lehetetlen megélni — mondogatta.

Madies, a matematika tudosa azon nyomban krétát vett s a tanári szoba fekete tábláján bebizonyította, hogy a fizetésből nem futja sehogy. A sok gyerekes Tüdös reménytelen szomorúsággal ingatta nagy gondokkal terhes fejét s ráncokba szedett hom-

lokáról, arcáról gyötrő anyagi zavarok néztek le. És mindnyájan egyet bizonyítottak, hogy tühhetetlenül nehéz az élet, csak Tevely Pál tanár ur mosolygott. Neki nem volt baja a drágasággal, ő jól házasodott. Tökés nyugalommal ült a sarokban s mosolygós ábrázattal hallgatta egy ideig a panaszok özönét, aztán a helyettestel kezdett beszélni. Igen kíváncsi ember volt s így apróra kikérdezte Gyuriskát, de a helyettest csak félig-meddig figyelt kérdéseire. Szórakozottan felelgetett, mert jobban érdekelte az, amit a többi kolléga beszélt.

Hosszu és küzdelmes nélkülözés után érte el célját. Szegény, mindenkítől elhagyott gyerek volt s a maga emberségéből küzdötte fel magát emyire, a biztos kenyérig. Gondolta, hogy már most pontot tehet s egy kicsit pihenhet. Az a sok panasz, melyet így egyszerre hirtelen hallott, egészen megzavarta a fejét. Tehát nem lesz mégse vége a küzdesnek; még tovább is küzdenie kell az étellel? Ő egészen mást várt. Azt hitte, hogy a katedra magaslatán ülő tanárok, hirdelve a tudás és béke böles ígét, magyarázva a lélek eszményi életét, mindnyájan mentek az anyagi világ gondjaitól. Az iskola padjaiból úgy tekintett fel rájuk, mintha nem is földi lények volnának, mintha egy egészen külön világban élének, melyben okos, nyugalmas és eszményi, békés minden. A szigorúság és szelid szeretet szavait egyformán a minden földi gyarlóság fölé emelkedett lélek megnyilatkozásának vélte és még tévedéseiben is tisztának minden emberi salaktól.

Egy egészen külön világba állította be lelke az iskola embereit s elfogult bálmulásában észre se vette, hogy egyiknek-másiknak kopott a kabátja, gyűrött a kalapja s divatját multa színű a felöltője.

Lelke forró kívánságával vágyódott az eszményi világ ezen alakjai közé, kikben a tudás és szeretet hőseit s a lelki béke, a boldog megelégedés szerencés részeseit látta. És küzdött, szenvedett, szinte emberfölötti önmegtadással és lélekerővel, hogy ő is eljuthasson az élet boldogságainak oázisára. Az éhezés, gond és gyötrődés napjait boldogan tűrte, mert minden új nap közelebb vitte céljához. Végre elért hát vágyva-vágyott állomásra. Szeges igazgató mondta: Gyuriska János helyettes tanár ur. Feltárult az ajtó, amely mögött az ő csodált hősei éltek, felhágott az olimpusra, hol azok székeltek, kikre ő mindig bálmuló tisztelettel nézett. Kolléga ur, mondták neki, de ő szentségtörésnek vélte volna ez visszamondani. Az ihlettség lelki alázatával mondta: tanár ur. A lelki öröm első pillanatában észre se vette a hömpölygő füstfelhőket, csak a gipsz görög isteneket s istennöket látta: a hatalmas Zeus-fejet, Junó komoly arcát, Apolló merész homlokát és a többi, kik mindannyian hozzátartoztak ahhoz a világhoz, melyet ő magának boldog hitébe megalkotott.

Egy pár pillanatig felhőtlenül ragyogott feléje az elért boldogság: mintha villanyszikrák érték volna, mintha egy csodálatos erő hatása alá került volna: érezte, hogy mássá vált. Felmagasztosult a lelke; hősnék érezte magát.

S a magyar parlamentben már most tiltakozni kell az ellen, hogy az osztrák képviselőház elnapolását a bankkérdés rendezésének elhalasztására ürügyül használják fel. Végre is a magyar nemzet már eleget tánczolt osztrák nótára, véget kell vetni annak a szégyenletes állapotnak, hogy az osztrák belpolitikai és parlamenti állapotok legyenek mindig döntők a közös kérdések elintézésének módjára. A magyar nemzetre egyáltalán nem tartozik az, hogy Ausztriában van-e kedve a parlamentnek rendes törvényhozói feladatát teljesíteni, vagy sem, hanem elsősorban a saját akaratát kell érvényesítenie. S egyszer már véget kell érnie annak az állapotnak, hogy mindig a magyar nemzet állíttatik fait accompli elé minden olyan kérdésben, mely Ausztriának érdeke.

A bankkérdésben a magyar nemzet nem követel semmi olyant, amihez joga nem volna. S ennek megvalósulását nem lehet meggátolni az osztrák képviselőház elnapolásával. Mert vagy alkotmányos uralmat jelent a 14. szakasszal való kormányzás s akkor azt a bankkérdés rendezésére is alkalmazni lehet, vagy pedig nem alkotmányos és akkor már az 1899: XXVII. t.-cz. sem alkotmányosan jött létre s akkor a bank most sem érvényes szabadalom alapján működik s akkor az 1867: XII. t.-cz. értelmében mind az a közösség megszünt Ausztria és Magyarország közt, mely nem a pragmatika szankción alapul.

De a 14. szakaszra nem állhat fenn a „ha akarom vemhes, ha akarom nem vemhes”-féle opportunizmus. S a bank szétválasztásának meg kell történnie, ha lehet az osztrák parlament beleegyezésével, ha kell a 14. szakasz segélyével.

A politika világából.

Budapest, február 5.

Kossuth Ferenc bécsi utja

— Változás nem várható. —

A politikai világban Kossuth Ferenc bécsi utjától várják, hogy valami változást hozzon a stagnáló helyzetbe. Az utazás időpontja még nincs megállapítva, mert az első sorban Kossuth egészségi állapotától függ, de úgy beszélnek, hogy a kereskedelmi miniszter a jövő szeptén utazik Bécsbe és csütörtökön járul a király elé. A függetlenségi párton fölmerült az a terv, hogy a pártelnököt testületileg kísérik föl Bécsbe és már arról beszélnek, hogy vagy száz képviselő lesz a kíséretében.

Kossuth Ferenc bécsi utjának várható eredményéről kiválóan informált bécsi forrásunk a következőket írja:

A magyar politikai helyzet ezidő szerint teljesen változatlanak mondható és itteni körökben biztosra veszik, hogy most néhány hónapig nem is fog lényeges változás beállani. Hogy Kossuth Ferenc mit fog a királynak előterjeszteni, arról természetesen pozitívet mondani nem lehet, de szinte bizonyos, hogy nem lehet semmi más mondani-valója, mint volt gróf Apponyinak, aki a múlt hetekben mint a függetlenségi párt egyik vezére jelent meg a felségnél. Gróf Apponyi akkor éppen úgy előadta a függetlenségi párt hangulatát és közölte a királyval Kossuth Ferenc felfogását, amint ezt most Kossuth Ferenc közvetlenül fogja a királynak elmondani. Nem igen lehet tehát megérteni, miért legyen nagyobb hatása annak, amit Kossuth Ferenc mond, mint annak, amit Apponyi mond Kossuth nevében. És ezért valószínű, hogy Kossuth bécsi kihallgatása után sem fog egyéb történni, mint ami eddig történt. A különbség csak az, hogy a függetlenségi párt egy-két hét múlva sokkal gyengébb helyzetben lesz a koronával szemben, mint ma van, mert akkorra

meg vannak az ujonczok és itt úgy látják a helyzetet, hogy a függetlenségi párt az annexió kérdésében sem fog nehézséget csinálni. Itt úgy tudják, hogy Kossuth Ferencnek ugyan van egy megoldási programja a bankkérdésben, de ennek a programnak keresztülvitele majdnem áthidalhatatlan nehézségbe fog ütközni, mert Kossuth mögött áll a bankkérdésben az egész intranzigens bankpárt az önálló magyar bank programjával és a király mögött áll egész Ausztria a közösbank fönntartásának jegyében. Mindenesetre kétségtelen az, hogy Kossuth Ferenc megjelenése igen jó hatással lesz az uralkodóra, aki Kossuthot rendkívüli bizalmával tünteti ki és őt a szó szoros értelmében kegyeli. De éppen ez a helyzet nehezíti meg Kossuthnak is az intranzigens álláspontra merev elfoglalását, mert a király minden ilyen nagy kérdésnél agg korára hivatkozik és ez a legnagyobb emberi érv, amely elől nehezen tudnak a király bizalmasai elzárkózni. A helyzet tehát az, hogy Kossuth Ferencnek Bécsbe való utazása inkább formai dolog, de lényegesebb változást a helyzetben alig fog előidézni.

A politikai helyzet krónikájához tartozik, hogy dr. Wekerle Sándor miniszterelnök ma délután félét órákor látogatást tett Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél. A miniszterelnök mintegy másfél óra hosszat tánczközött Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszterrel.

Wekerle nyilatkozata.

A képviselőház mai ülésének végén feltűnést keltő incidens történt. Kardos Samu függetlenségi képviselő beszélt az adójavaslatok mellett, míg aztán a beszéd végén kijelentette, hogy a földadónál is hiva a létminimumnak s amennyiben olyan határozati javaslatot terjesztenének elő, mely csak ezt célozza s nem egyúttal a javaslatok tárgyalásának elhalasztását, azt a függetlenségi álláspontra fogva megszavazza.

— Hős vagy, az eszményi boldog világ hőse — visszhangozta lelkében az öröm hangján.

De ez az öröm, ez a boldogság csak egy pár pillanatig tartott. Csak addig, míg Völgyi tanár ur el nem kezdte újból keserű panaszaikat a kegyetlen drágaságról. Míg Madics nem kezdett számolni a fekete táblán s ki nem mutatta csalhatatlan számokkal, hogy a fizetésből nem futja sehogy. Nézte az ő eszményi világának alakjait, a gondoktól töpörödött arcu tudóst, a szomorú szemű Pákyt és a többi, kik valamennyien unottak s gondoktól terhelve szívták olcsó szivarjaikat. Nézte őket s egyszerre észrevette mindazt, amit eddig nem látott meg. Észrevette a kopott kabátokat, a gyűrött kalapokat s még inkább a gondok sötét terhet a szomorú arcokon. Mintha villámcsapás hasította volna ketté a szeme előtt lebegő függönyt, egyszerre látott. Látta a való világot, látta, hogy zsugorodnak össze az ő hősei, hogy omlik össze az ő képzelt eszményi világa. Mintha iszonyú földrengés rázta volna meg, egyszerre semmivé lett a képzelt kártyavár. Az istenek darabokra törve hulltak le s mind, mind rá zuhant. Minden összetört darabka az ő lelkére hullott, az ő lelkét sebezte.

S mikor végig sirt a folyosókon az órára hívó csengetyű szava, szomorú fáradtsággal vette a kalapját ő is, mint a többi s lassu, nehéz léptekkel ment végig a folyosókon.

Lelke össze volt törve. Látta, hogy az élet igáját tovább kell húzni; látta, hogy azok, kiket ő oly eszményi tiszta magasságban látott eddig, hogy érdemesnek találta a

nyomorgás éveinek hosszu sorát azért átszenvedni, hogy oda feljuthasson közéjük, lent elneki az élet tövises mezőin s huzzák az aggodalmak, a gyötrelmek és szomorúságok nehéz igáját. Már látott mindent és megértett mindent. Emlékezetével visszanyult a multba, megelevenedtek benne a dolgok s kísértetekként kiszálltak a homályból. Megértette volt tanáraiban a harag gyakori ideges, hirtelen kitöréseit, a szomorú tekinteteket, a fáradt arcot s feledékeny beszédet. Most már látott világosan. Az élet nehéz gondjaival küzdöttek s míg az eszményi élet szépségeit hirdették, addig őket durva kezével marczangolta a gond, az aggodalom a holnap miatt.

Már mindenki bement az osztályokba, csak ő ödögött még kint. Az első osztályba kellett volna bemennie. Évek óta készült erre az első órára, éveken át várta ezt a pillanatot, mikor oda állhat a katedrára, mint pap az oltárhoz s először szólhat a gyerekekhez. Évek óta gyült lelkében a magasztos eszmék egész sora, az érzés és szeretet melegsége. Valami csodás, szent pereznek gondolta ezt az első, melyhez neki méltóan kell megszólalni. És készült erre, megálmodta százszor és százszor és lelke boldog örömben furdott.

És most itt van a nagy pillanat előtt, egy vékony ajtócska választja csak el attól, hogy oda állhasson az iskola oltárához és szólhasson úgy, amint lelke tuláradó szeretetében megfogamzottak a gondolatok, érzést hordozó szavak. Itt van, elérkezett az idő és ő nem meri kezét a kilincsre tenni, hogy belépjen a megálmodott, rég óhajtott templomba. Lelkében egy összeomlott világ rom-

jai vannak és ő sirni szeretne. Ő is hazug papja lesz a szent eszméknek, ő is hirdeti majd az eszményi világot, a szépet, jót és nemest és míg ezt teszi majd a lélek forró lelkesedésével, gyöttrő és földhöz tapasztó gondok fogják foglalkoztatni és arra kell majd gondolnia, hogy az élet szuro tövisaitól hogy mentse meg azokat, kiket mindenek fölött szeret.

Nem, ezt nem bírja meg! Másként gondolta a dolgot. Az élet lelket tipró gondjaitól menten hitte azokat, kik a lelkek templomának papjai.

Nem így van. Hirtelen érte a kiábrándulás. Minék megkezdni egy olyan utat, melyen két életet kell élni, kétféle lélekkel, arccal, szóval és gondolattal. Üres ábrándnak találta minden eddigi véleményét, mely, miként a köd, eloszlott. Semmivé lett. Talán ha nem egyszerre érte volna ez a kiábrándulás éppen az első nap első órája előtt, akkor nem érezte volna oly rettentően a csapást. Beleszokik, mint a többi s nem töpörödött volna azzal, hogy mint viszi el az élet szomorú árja lelkének szent ideáljait nap-nap után, de most egyszerre omlott rá az árnyat.

Szeretett volna itt hagyni mindent s menni, futni innen és újra kreálni egy más életpályát, melyen zuhogva jár az élet szoros, szapos árja s akik járják, nem törődnek vele. Benne vájkálnak az élet sorában... Tehetik, nem kell papként hirdetni az eszményi élet igéit s nem kell ezen igéikkel termékenyítő esőként öntözni az emberiség legszébb virágaival telt mezőket.

Érezte, hogy még elég ereje lesz arra, hogy elérje azt a más pályát. És az a gon-

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki a pártok előtt állva hallgatta a beszédet, itt közbeszólt:

— A lehetőség legvégső határáig elmentem. Többet nem tehetek.

Valamelyik helyes képviselő replikázott:
— De mégis helyes, amit Kardos mond. Ez a függetlenségi álláspont!

A miniszterelnök látva a szónok mellett tüntető viselkedést, így szólt:

— Ez már mégis sok. Három nap óta tart ez s ha így folytatják, védje más a javaslatokat, mert én nem fogom. Rugatni nem engedem magam!

A miniszterelnök ez a nyilatkozata nagy szenzációt keltett és egész nap élénken foglalkoztatta a politikai világot.

Az ujonczjavaslatok napirenden.

Az ujonczjavaslatok a jövő héten a képviselőház napirendjére kerülnek. Az adóreform tárgyalásának elhúzódása miatt a kormány azt tervezi, hogy a jövő hét elején az adójavaslatok tárgyalását megszakítja és az ujonczjavaslatokat tüzeti napirendre. A balpárt nagy vitát szándékozik indítani.

Itt említjük meg, hogy bécsi jelentés szerint a hadügyminisztériumban ma folytatták a két kormány képviselőivel az új véderőtörvényre vonatkozó tanácskozásokat.

Az ujonczjavaslatok tárgyalását a képviselőház valószínűleg szerdai ülésében fogja megkezdeni. Megelőzőleg kedden délután a koalíciós pártok tartanak ebben a tárgyban pártértekezleteket.

Gróf Batthyány Tivadar a bankkérdésről.

A Józsefvárosi Népkör küldöttsége, amely tegnap *Justh* Gyula képviselőházi elnöknek az önálló magyar bank felállítására érdekében a képviselőházhoz intézett kérvényt nyújtott át, ma gróf *Batthyány* Tivadarnál, a bankbizottság elnökénél tisztelegett. A küldöttséget dr. *Havass* Rezső kir. tanácsos, a Józsefvárosi Népkör elnöke vezette, aki előadta, hogy a Józsefvárosi Népkör az önálló bank érdekében legutóbb közgyűlést tartott, amelyen egyhangu-

dolat, hogy azon majd nem kell egész életén át lelkén álarozatot viselnie, megacélozta akaratát.

Már menni akart, hanem akkor megnyílt az első osztály ajtaja. Egy kis fiú jött ki rajta. S amint megnyílt az ajtó, egy csomó gyermekszem csillant ki a teremből. Mind őt nézte. S mintha büvölet érte volna lelkét, mely oda húzta a gyerekek közé, ment, ment ezen erőnek engedelmeskedve, szinte öntudatlanul.

Arra öbredt, hogy ott áll a katedrán, hogy sok, sok gyermekszem szegződik rá. Mind tiszta és ártatlan, mindben a várakozó és hívó lélek tüze. Mind tőle vár valamit, mind benne hisz, mind őt látja fent a magasságok magasságain, tul az élet iszapján tisztán és fényben, a tudás és bölcsesség erejében.

Nézte Gyuriska helyettes tanár ur ezeket a kedves gyermekszemeket és úgy érezte, hogy ezek büvös hatása alatt újra felépül az ő romba dőlt eszményi világa. Szent tűz, hit és lelkesedés, forró szeretettől táplált erő járta át lelkét s most már megértette, hogy lehet két életet élni két lélekkel. Azok a tiszta és ragyogó gyermekszemek a tiszta és magasztos eszmék igaz papjává fogják avatni, valahányszor beléjük néz, valahányszor rája szegeződve tőle várják a szeretet és tudás, a szigorúság és szelidség, a korholás és dicséret ígét. Azokból a ragyogó gyermekszemekből kiolvasta az ő élete pályájának igazságát és szent fenségét, azoknak a gyermekszemeknek a melege áthatotta lelkét és most már tudta, hogy nem fog hazugan szólni.

lag elhatározták, hogy az önálló magyar bank felállítását gazdasági függetlenségünk kivívása érdekében, mint az önálló vámterület nélkülözhetetlen előfeltételét kívánják és sürgetik. Biztosította gróf *Batthyány* Tivadart, hogy a polgárság lelkes odaadással fogja támogatni az önálló bank felállításáért folytatott hazafias küzdelmében.

Gróf *Batthyány* Tivadar válaszában kijelentette, hogy a bankbizottság a házelnöknek átnyújtott kérvényt fogja tárgyalni; a neki adott kérvényt megőrzi, mint becses zálogát annak, hogy amidőn a függetlenségi és 48-as párt Magyarország gazdasági önállóságának legfontosabb előfeltételét, az önálló bankot törekszik megvalósítani, a törekvésében a józsefvárosi és más kerületi polgárság lelkesen támogatja. Megköszönte, hogy bizalmukkal megtisztelték és őt, mint a párt egyik alelnökét e küzdelemben való kitartásra buzdítják. Rámutatott arra, hogy a függetlenségi párt programjában az önálló jegybank követelésével lépett a választók elé, a választók ezen program alapján juttatták többségre a képviselőházban és így erkölcsi kötelessége a pártnak, hogy most, mint többség, programjához hiven törekedjék az önálló bank felállítására. (Élénk helyeslés). Az osztrákok — folytatta tovább — valahányszor a magyar érdekek érvényesítéséről van szó, mindig egyesült erővel vonulnak fel, hogy meggátolják jogos érdekeik kivívását. Ezzel szemben nálunk nem látunk egységes összetartást ebben a kérdésben és vannak, akik az önálló jegybank felállításával szemközt foglalnak állást, — egyesek tiszteletreméltó aggályoskodásból, mások talán más okokból. Belső és külső ellenségekkel kell megküzdenuünk, de mégis rendíthetetlen a bizalmunk, hogy küzdelmünk sikert arat. Amikor az ország csaknem teljes egyértelműséggel az önálló bank felállítására törekszik, akkor lehetetlen, hogy e törekvést bármelyik alkotmányos tényező meg akarná hiúsítani. (Élénk eljenzés).

Végül még egyszer köszönetet mondott a tisztelegésért és biztosította a küldöttséget, hogy a függetlenségi párt programjához hiven lelkes kitartással küzd mindvégig az önálló bank felállításáért érdekében.

A küldöttség zajosan megéljenezte gróf *Batthyány* Tivadar választát.

Budapest, február 5.

A képviselőház holnap, délelőtt tíz óra körül ülést tart, melyen folytatja az adóreform részletes tárgyalását.

Zichy Aladár utazása. Gróf *Zichy* Aladár miniszter Bécsből ma délután Budapestre utazott.

A függetlenségi párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as párt a pártkör tanácstermében kedden, február 9-én délután 5 órakor értekezletet tart.

A házelnök szabadságon. *Justh* Gyula, a képviselőház elnöke tegnap Battonyára utazott, ahonnan hétfőn ismét visszatér a fővárosba.

Hadik államtitkár Arad városához. Arad város törvényhatósági bizottsága feliratilag üdvözölte gróf *Andrássy* Gyula belügyminisztert és államtitkárját, gróf *Hadik* Jánost abból az alkalomból, hogy a miniszter a parlamentben benyújtotta a választói jog kiterjesztéséről alkotott törvénytervezetet. Gróf *Hadik* államtitkár a következő levéllel köszönte meg Arad üdvözlését:

Nagyságos Polgármester Ur! Hálásan köszönöm a megtisztelő meleg üdvözetet, amelylyel Arad sz. kir. város közönsége szíves volt engem is fölkeresni abból az alkalomból, hogy gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter a választói jog reformjáról szóló nagyfontosságú törvényjavaslatát az országgyűlés elé terjesztette. Hazafias örömmel látom a tisztelt városi közönség állásfoglalását e javaslat mellett, mert erős a meggyőződés, hogy az a korszerű nagy reform, mely az eddigi szűk alapokra fektetett választói jogunk általánossá tételét célozza, hazai viszonyaink között a javaslatban lefektetett alapelvek szerint nyerhet csak a nemzet létérdekének megfelelő megoldást. Ebben a kérdésben hozott nagybecsű határozatukat biztató jeléül tekintem annak, hogy az ország józan közvéleménye a nemzet nagy vitális érdekei nézőpontjából bírálja a javaslatot. Fogadja Nagyságod s kérem, a városi törvényhatóság tisztelt bizottságának tolmácsolja a szíves üdvözléért melegen érzett hálámat és benső köszönetemet, *Hadik* János.

Nyilatkozat. *Kmetz* Károly országgyűlési képviselő a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel lapunkat:

„Bárczy István polgármester urnak a tegnapi lapokban megjelent nyilatkozata folytán tartozom annak kijelentésével, hogy a városok országos képviselőinek értekezletén igaztalanoknak nyilvánítottam ugyanazon szemrehányásokat és vádakot, melyekkel a városok képviselőit némely oldalról illetik, de ezzel kapcsolatban egy szóval sem említettem Bárczy ur személyét. A tegnapi lapok azon közlése, mely felszólalásomat egyenest Bárczy urra vonatkoztatja, valamely félreértésen alapulhat. Dr. *Kmetz* Károly egyetemi tanár, orsz. képviselő.

Az énekesnő.

Irta: Dr. Falk Zsigmond.

(5)

Hagyjuk a részleteket — panaszkodott *Juliska* tovább, miközben arczán fájdalom érzések mély barázdákat szántottak. — A kis faluból a nagy fővárosba jöttem, az egyszerű, szerény, szürke világból a csillogás, a vakító szemfényvesztés, az elkábitás birodalmába.

Az őszinteség után a hamisság, a bizalom felébresztése után a megtévesztés igyekezete. Akik közeledtek, álnok, undok czéllal pályáztak rám. A testem kellett nekik, bánták is ők, hogy abból kiszül a lelkem. Hittem, biztam balgán és áldozatul estem. Mi jött azután?! A néném fénynek és pompának mondta azt, ami ocsmányi bér volt. Boldogságnak nevezte, ami undorító képmutatás. Gyönyörnek találta, ami nekem utálat volt. Meg kellett tennem, el kellett adnom magamat, mert a néni azt mondta, hogy nincs amiből eltaartson és örülnöm, kapva kapnom kell a kínálkozó fényes ajánlatokon. Az egyik után jött a másik, a harmadik és a többi, mire remekül lecsusztam volna a lejtő legaljára, ha a véletlen nem siet segítségemre. Nagykorúságom napján ugyszólván elhunyt a néném és így megmenekedtem aljas, embertelen eljárásának kritikájától. Ekkor tudtam meg, hogy életjáradékom biztosítja gondtalan jövőmet és abban a pillanatban szakítottam sohasem kedvelt utálatos életmódommal.

Erős elhatározással munkának akartam

szentelni egész időmet, pillanatra megfeledezve arról, hogy szakképzettségem nincs és ami még sokkal súlyosabb volt rám nézve, teljesen elszoktam a munkától.

Mióta nénémnél tartózkodtam, tizenötödik évenél huszonnegyedik évemig, vagyis azt a legszebb néhány évet, amely alatt egyéniségünk kifejlődik, elszoktam a dologtól és anyámtól elsajátított házkörüli ügyességemet is ugyszólván elfelejtettem. Azért egyedül még ebben bizakodtam valamelyest. Varrni, mosni, főzni, vasalni tudtam ugyan, de nem kenyérkereset czéljára. Ismereteim felületesek voltak, éppen csak a magam használatára, a magam kiszolgálására alkalmasak és nem elegendőek arra, hogy pénzt kérhessek ilyen gyatra munkáért.

Nem maradt tehát más választásom, mint elszegődni házvezetőnőnek, ehhez a mesterséghez jó anyám oktatása alapján a legtöbb érttem. Bujtam szorgosan az apróhirdetéseket. Itt is, ott is bemutakoztam és két hét alatt elszegődtem egy éltesebb urhoz. Szándékom a legegyszerűbb számitáson alapult. Kedvében fogok járni, kényeztetni, becézgetni fogom. Csinos pofácskával meghódítom és végül majd a felesége leszek. Ezzel aztán elértem azt, ami valamennyi leány sorsa a földön.

A tervet ügyesen kigondoltam, tán akadály nélkül végrehajthatom is, ha megint a sors véletlen fordulása nem szegül ellenem. Hamarosan meleg barátság fejlődött köztem és kenyéradó gazdám között. Nagyon tetszett neki a moderom, a gondosságom, a figyelmes bánásmódom; már-már az eljegyzés napját akarta kitűzni, amikor egy házasságközvetítő

Elég volt!

— A képviselőház ülése. —

Budapest, február 5.

Ma is négy szónoka volt az adóvitának és mind elkeseredetten kritizálta (Buza Barna kivételével, aki ma megint Sándor Pállal birkózott) az adójavaslatot.

A miniszterelnöknek nem volt tulságosan nyére ez a sok szó; mikor az ülés vége felé még mindig hullott a bíráló szó a javaslatra, olyasfélét mondott, hogy ő nem hagyja magát rugdaltatni; ha még három napig így tart ez a vita, majd más fogja védeni a javaslat vitáját. Ez a megjegyzés, melyet félig hangosan ejtett ki a miniszterelnök, meglehetősen feltűnést keltett és szelvényben-hosszában beszéltek róla. Tulajdonképpen ez az önkéntelen kitérés volt az ülés legerősebb mozzanata.

Mintha már mondtotta volna valaki, amit például Bozóky Árpád mondott ma, hogy a vármegyékben a nagybirtok az ur és hogy a földadó progresszivitására is szükség lenne. Az sem volt vadonatúj, amit Buza Barna a merkantilisták (értsd Sándor Pálék) szemére lobbantott, csak éppen beszédjének formája ütött el a sablontól s éppen ezért érdeklődéssel hallgatták. Mezőfi Vilmos, természetesen, semmi jót nem látott Wekerle munkáján; létminimumot és progresszivitást követelt. A negyedik szónok, Kardos Samu, (akinek a beszédje alatt a miniszterelnökből kitört az indulat) elfogadja ugyan a javaslatot, de csak akkor, ha a létminimumot biztosítják.

Es holnap alkalmasint folytatni fogják ezt a vitát ebben a mederben s remény nélkül arra, hogy egy friss gondolat meglevenitse ezt a szürkeséget.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött délelőtt tíz órakor. —

Elnök: Rakovszky István.
Jegyzők: Raisz Aladár és Thorotkay Miklós.
Az elnök: Megnyitja az ülést.
A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

— az Ég haragja sújtsa mindannyiukat — pénzes, fiatal leányt hoz az én öregemnek. Ezt elvakította az anyagiak előnyösége és bármint magyaráztam a fiatal nő, meg az öreg férfi össze nem illését, feleségül vette azt a jött-ment pénzeszsákot. Engem pedig hasonlóan Imre barátod legutóbbi eljárásához, átadott egy jó barátjának, akinek talán most már tényleg a felesége volnék, ha ti ketten akkor éjjel nem álltok az utamba és nem toljátok megint félre életem szekerének ide-oda mozgó rudját.

Imre kedveért szakítottam azzal a bácsival és ime magamra maradtok végül. Se az nincs meg, Imre sem maradt az oldalam mellett, benned nem bízom, nem vagy abból a fából való, amelyből férjeket lehetne faragni. Az évek villámgyorsan elszaladnak mellettem, leöregszen, még mielőtt biztos révbe evezhettem volna.

Elhallgattam. Imre türelmetlenül biztatott.

— Hát mi az, nincs több mondani valód? Nem adtál választ a kérdéseimre. Beszélte, beszéltél, de nem tértél át a dolog lényegére. Még most sem tudom, miként lett művésznővé az én kis Juliskám, aki a saját vallomása szerint a férjhezmenetel nehéz tudományán kívül máshoz nem értett — legkevésbé tehát az éneklés és a vele járó orfeumi ngrálás szép hasznót hajtó nemes mesterségéhez! Kérlek, szabad rövidebbre mondókat. Engem izgat ez az apró részletezés, rémlásam visz a célhoz. Külföldről, Angliából jöttem nemrég, ahol még a mulatozásnál is szem előtt tartják, hogy az idő pénz.

— Legyen kívánságod szerint. Röviden

Lázár Zoárd, a mentelmi bizottság előadója, több képviselő mentelmi ügyéről tett a Háznak jelentést.

Ezután áttértek a földadóreformról szóló javaslat tárgyalására.

A földadó.

Bozóky Árpád nem lehet bizalommal a javaslat szociális ujtásai iránt. A reform végrehajtása körül meg fognak ismétlődni azok a visszaélések, melyek a kataszter mostani igazságtalanságait is megteremtették. A vármegyékben a nagybirtok az ur s a földadókivetés is az urak szájaize szerint történik. Egységes jövedelmi adót sürget. Előterjesztene egy határozati javaslatot a földadóról, de az olyan hosszú, hogy nem akarja leírásával a Ház jegyzőkönyvét terhelni. (Derültség.) Mégis felvassa. Határozati javaslatot nyújt be a földadó progresszivitásáról, van egy határozati javaslata a hitbizományokról is. A kormány javaslatát nem fogadja el.

Buza Barna a Ház engedelmevel válaszol Sándor Pál tegnapi támadására. Be akarja bizonyítani, hogy minden, amit Sándor Pál a házbérmimum fölemeléséről, mint adóemeléssel mondott, nem állhat meg. Az az egész agitáció, melyet az országos kereskedelmi egyesülés ebben a dologban megindított, hamis alapon épült föl és rosszízű. Ezt ugyanannak a röpiratnak adataival igazolja, melyből Sándor Pál és az egész reformellenes mozgalom a maga igazságait merítette. Ez a füzet az igazságot megcsonkítva, körülmetélve adja elő. (Nagy derültség.) Sándor Pál Magyarország 1906-iki nagyszerű termését állította oda annak bizonyítására, hogy a földbirtok mennyit jövedelmez s milyen kevés terhet visel, a rossz esztendőkről, a szomorú terméseredményekről nem szól; ez egyoldalú kiszécsés a dolgoknak. Az sem áll, hogy a földadó csak egyharmadrésze az ország egyenes adójövedelmének; a kétszáznyolcvan millió koronát kitevő egyenes adókból százhusz millió korona a földadó, tehát éppen a fele. Sándor Pál csak az elméletben barátja a szövetkezeteknek, a szónok többre értekel egy kilogramm valószínűt, mint egy méterháza eszményét.

Bozóky Árpád: Ez a koalíció programja is. (Derültség.)

Buza Barna: Kívánja a kereseti adónak huzsonhat millió koronás alapon való kontingentálását. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

Mezőfi Vilmos adatokat sorol föl a földadó megosztásának aránytalanságára, ezen csak a progresszivitás becsületes megvalósításával lehet segíteni. A kisbirtokosok, akik a nemzeti ellenállás idején olyan hazafiasan viselkedtek, adót akkor nem fizettek, most a legkegyetlenebb inkvizíció alatt nyögnek s az adótartozás miatt egzisztenciájuk egész seregét teszik tönkre. A szónok megmagyarázza a reformot a maga kiszáza választóinak.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Képzelm! (Derültség.)

Mezőfi Vilmos: A gazdák félnek az új katasz-

teri kiigazítástól, mert tudják, hogy azon csak a nagybirtokos urak fognak nyerni. Köszönettel veszi a reformnak azt az intézkedését, hogy a puszták feladamentességét megszünteti, de tovább kell menni s meg kell szüntetni az uradalmi községet is.

(Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a terembe lép; a Ház zajos éljenzéssel köszönti a minisztert.)

Mezőfi Vilmos: Az országos földadó-bizottság mostani összeállítása nem megfelelő, hiányzik belőle a kisbirtokos osztály képviselője. A létminimumot és a progresszivitást meg kell csinálni. Határozati javaslatot nyújt be erre vonatkozólag.

Kardos Samu Mezőfivel szemben azt bizonyítja, hogy a nagybirtok nem mindenütt bujt ki az adóteher alól. A kataszteri kiigazítását csak ott kell keresztülvinni, ahol erre valósággal szükség van, de itt aztán jogot és befolyást kell biztosítani a kiigazítás körül az összes érdekelt feleknek, így a községi lakosságnak is. A lakosság egyharmadának kérésére a kiigazítás elrendelendő. (Helyeslés.) Az országos földadó-bizottságot nem lehet felelősségre vonni, ezért meg kell szüntetni a mostani nagy hatáskörét. A létminimumot a pénzügyminiszter aggodalma ellenére is minden áron megvalósítandónak tartja.

Bozóky Árpád (Wekerle Sándor miniszterelnökhöz fordul): Ugy-e, kegyelmes uram, te is azt mondd: Ments meg uram a barátaimtól, az ellen-ségeimmel majd elbánok.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ugy van. Ha még három napig így tart, más fogja vezetni a javaslat vitáját. Én nem hagyom magamat rugdaltatni.

Kardos Samu a javaslatot a létminimum megvalósítása esetén elfogadja.

Az elnök az ülést két órakor berekesztí.

Budapest, február 5.

Gróf Zichy Aladár Vasváron. Szombathelyről jelentik: Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter e hó 14-én Rakovszky István, Buzáth Ferencz, Hencz Károly, Ernst Sándor, Farkas József és Kovács József néppárti képviselők kíséretében Vasvárra érkeztek, ahol résztvesz a katolikus népszövestég nagygyűlésén, valamint az ünnepségen, melyet a néppárt Glassits Egyed domkosrendi szerzetes tiszteletére rendez, akit a király a Ferencz József-renddel tüntetett ki.

A darabont-szolgák fizetése. A képviselőház igazságügyi bizottsága ma délután 5 órakor Holló Lajos elnökele alatt tartott ülésén foglalkozott a darabontszolgák díjainak visszatérítése iránt Csávosy Béla volt háznagy ellen indított perrel. Az ülésen a kormány részéről jelen voltak Günther Antal igazságügyminiszter és Meskó László állam-

elmondom a további fejleményeket; holott rendkívül hatásos, regénybe illő fordulatokban volt gazdag az a néhány hónap, amely alatt művésznővé faragtunk Juliskából. Azért használom a többes számot, mert ketten végeztük ezt a kedves munkát. Szekeresi énektanár barátom — akit azóta eltemettünk — meg én. A tánczolás csak azután, a külföldön sajtátította el az akkor ügyesen mozgékony Juliska.

— Gyerekek, szervusztok! — felkiáltással közeledett hozzánk Friczi és Mela, a balletkar két csillaga, akik minket még régebből ismertek. — De rég nem láttunk, hol köszáltok, miért nem kerestek fel gyakrabban?

Ezzel elhelyezkedtek asztalunknál és fitogtatták fehér csipke-öltözéküket, amely fehér csipke-bébékalappal kitűnően festett a két egykori szépségen és szinte fiatalossá változtatta már kissé fonnyadt arcukat.

— Hej, emlékeztek még arra a sok vigéjszakára, amelyet együttesen itt eltöltötünk? Azóta se mulattunk igazában. A mai fiatalság nem ér egy fabatkát sem — mondta Friczi hízogó hangon és odasimult Imréhez. — Ez gyöngéden eltolta magától és erősen hangsúlyozva adta tudtára, hogy hagyják nyugodni a multat. Imre barátja pedig izgatottan jegyezte meg, hogy a jelen sem megvetendő és egészen felesleges a negyven év körüli férfiaknak multat emlegetni, amikor jó hosszú jövő áll még előttük. Különben pedig gyors távozásra kérte, mert fontos beszélni valójuk van. Az ár körül volt még kevés esete-paté. A fejenkint felkinált egy-egy korona azzal a büszke kijelentéssel lön visszautasítva, hogy ennyit minden büffé-

hölgy kap a szórakoztatásért. Meg kellett pótolni az összeget fejenkénti két koronával és elhagyták az asztalt azzal, hogy a „gyerekek, már nem vagytok a régiék, megöregedtetek, unalmasok lettetek.” Pedig talán inkább a nők magukban, bájaik hervadásában találhatták volna meg a hívós fogadtatás okaikat.

— Folytatom Juliska regényét, mielőtt újabb látogatás megzavarná annak elmondását.

— Siess, kérlek — mondta Imre — kezdek álmosodni és biz Isten többre becsülöm kegyelmes ágyamat a legizgatóbb történetnél. Ha nem restelnék szakadatlanul a feleségem szoknyáján lebzselni, nem is látma soha már ez a mulató. A kávéházba meg tisztára a te kedvedért jöttem.

— Nos hát Juliska ama bizonyos éjszakai vallomás után egy héttel arra kért, taníttassam meg énekelni. A művészi pálya fogja részére biztosítani a függetlenséget, az önállóságot, az ezek nyomában járó megelégedést és legnagyobbbrést a szabad mozgathatás következményét, a boldogságot.

Képzelted meglepetésemet Juliska hirtelen változásán. Nemtörődömséggel teltek el ifjusága legszebb évei és ime az érett nő, a kiforrott emberi teremtség nem elégszik meg az adott viszonyok elfogadásával, nem iparkodik hozzásimulni ahhoz, akit legközelebb ér, hogy viavné, támogatná napjai hátra-maradt idejében; nem! Nem kér szivességet, nem fogad el kegyelmet, nem akar jótéteményt.

(Folyt. köv.)

titkár. *Csizmadia* Endre előadó ismertette a Csávossy-per előzményeit. Bemutatja a kincstári jogügyi igazgatóság átiratát, mely szerint a kir. törvényszék a felhívási pert elutasította, mivel Csávossy számadását már beterveztette. Kérdést intéz az iránt is, hogy a követelés érvényesítése iránt további lépést tegyen-e. A bizottság egyhangulag azt véleményezte, hogy miután Csávossy a számadást bemutatta, a felhívási per tovább ne folytatassék. Minthogy azonban a kiadások nem törvény és hárszabályszerűen történtek, Csávossy ellen a 6591 korona iránt rendes per tétessék folyamatba.

A horvátországi helyzet. Báró Rauch Pál horvát bán ma délelőtt hosszasan tárgyalta *Josipovich* Géza horvát miniszterrel, azonkívül a déli órákban gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszterrel értekezett. A bán *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszterrel, *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkárral is folytatott tárgyalásokat ma délután a kereskedelmi minisztériumban. A bán tárgyalásaival kapcsolatban a „Pester Lloyd“ esti lapja azt jelentette, hogy *Polónyi* Géza volt igazságügyminiszter, nyilván *Justh* képviselőházi elnök megbízásából, tárgyalásokat folytat a horvátokkal a béke helyreállítása érdekében és hogy a horvát koalíció összes képviselő-tagjait táviratban Budapestre rendelték. Ez a hír azonban nem felel meg a valóságnak, amint azt ez a czáfolat mutatja:

A „Pester Lloyd“ mai esti száma egy beszélgetésről ad hírt, amely ma *Polónyi* Géza és *Medakovic* Bogdán orsz. képviselő között állítólag lefolyt. A hírből foglalt állítások, mint a „Magyar Tudósítók“ illetékes helyről értesül, nem felelnek meg a valóságnak. Amnyi igaz csupán, hogy *Polónyi* Géza, mint már igen gyakran, ma is beszélgetett *Medakovic*csal. Ennek a beszélgetésnek azonban semmi köze a „Pester Lloyd“-ban foglalt állításokhoz. *Polónyi* *Medakovic*szerűen tisztán az adóreformnak Horvátországban észlelhető hatása iránt érdeklődött és másról szó sem esett közöttük.

A horvát országgyűlési képviselők ma délután *Medakovic* Bogdán elnöklésével értekezetre gyűltek egybe, mely teljes három óra hosszat tartott. Ma folytatódott tárgyalás az adójavaslatok részletes tárgyalásánál benyújtandó módosításokat, melyek legfőbbjét *Muacsevics* Vazul képviselő fogja előterjeszteni. Azután tárgyalják azokat az interpellációkat, melyeket egyes képviselők a holnapi ülés végén előterjeszteni szándékoznak. *Surmin* György aziránt fogja a miniszterelnököt interpellálni, hogy tekintettel a királyi hitlevélben biztosított alkotmány megsértésére, mit szándékozik tenni, hogy Horvátországban az alkotmányos állapotok ismét helyreálljanak. *Röic* Milán ugyancsak a kérdésben jelentett be interpellációt, amelyben ki akarja fejteni, hogy az alkotmányellenes és erőszakos rezsim nemcsak Horvátországnak és Magyarországnak van kárára, hanem hogy az Magyarország tekintélyét a világhatalmak előtt lealacsonyítja és hogy az annexió politikát úgy Bosznia és Hercegovina, mint a szignatárius hatalmak előtt is diszkreditálja. *Lukinics* Ödön a Horvátországban tömegesen eszközölt lapelkobzások tárgyában fog interpellálni, különösen tekintettel azon megtörtént tényre, hogy a magyar képviselőházban elmondott beszédek közléseért is lefoglalják a koalíciós párti lapokat. Még *Grahovic* és *Magdics* jelentettek be interpellációkat, melyeket az értekezlet helyeslőleg tudomásul vett. Ezzel kapcsolatban az értekezlet foglalkozott azokkal a lépésekkel, melyeket a lapelkobzások miatt Horvátországban tenni szándékoznak. E tárgyban azonban az értekezlet nem határozott, mert előbb jogászokkal meg akarják állapítani az eljárást a követelendő kártalanítások kieszközlése kérdésében. *Vukadinovic* képviselő, ki a koalíció tagja, de nem bír mandátummal a magyar országgyűlésen, bejelentette, hogy választókerületének közönsége a küzdelem folytatására hívja fel a koalíciót és hogy kerületében volt ellenfelei, a szerb radikális párt tagjai teljesen visszavonulni kénytelenek. E jelentést örömmel tudomásul vették.

Beszámoló. A besztercei választókerület képviselője: *Kuales* Godofred tegnapelőtt tartotta beszámolóját a nagyszámban megjelent választópolgárok előtt. A gyűlést *Krammer* Frigyes elnök nyitotta meg. Utána közvetlen a képviselő nagyszabású beszédet tartott, amelynek alap gondolata az, hogy a szászok politikai érdeke a magyar állam érdekeivel teljesen fedi egymást és így feltétlenül

szükségesnek találja, hogy a szászok a magyarokkal együtt járjanak. A beszéd a jelenlévőkre nagy hatást tett és egyhanguan bizalmat szavaztak a képviselőnek. Végül a szászok politikai szervezetét újraalakították. Elnöknek *Krammer* Frigyes, jegyzőnek dr. *Theiss* Györgyöt választották meg.

A t. Házból.

I. Ellérés a tárgytól.

Délutánonként látni lehet képviselőket, akik hordárok társaságában mennek az utcán. Aki azonban azt hinné, hogy a társaság ily megválasztása a demokratikus elveknek való hódolatot jelent, az nagyon csalódik. A legtörzsközebb demokrata is inkább sétál grófokkal, mint hordárokkal. A hordárok ellenben a tudományt szimbolizálják és pedig a napirendhez tartozó tudományt. Nevezetesen a számozott sapkájú férfiak nyomtatványcsomagot cipelnek magukkal s ha megkérdezed a képviselőt, ezt a feleletet kapod:

— Hazavitetem az adójavaslatokat és nekifekszem, áttanulmányozom, hogy szakszerűen hozzászólhassak.

Ennek következtében az ember azt lehetné, hogy a képviselők, akik felszólalnak, szörnyen értik a törvényjavaslatokat. Tehát meglepetést kelthetett, amikor multkoriban *Polónyi* Géza így szólott:

— Az adójavaslatokat két ember érti, egyik a miniszterelnök ur, a másik pedig a karzaton van. (A pénzügyminisztériumbeli tanácsosra *Pappra* czélezott.)

— *Polónyi* ur semmiesetre se érti — vágott vissza *Wekerle*.

Tehát az történhetett, hogy a hordárok hazavitték ugyan a javaslatokat, a képviselők azonban előbb aludtak rá egyet, később hazamentek látogatóba a kerületbe, aztán elmentek a pártkörbe kártyázni, majd lesbeállottak a folyosón válsághireket szagolni, később elmentek színházba, bába, korezmába, kaszinóba és a végén ott voltak a javaslatokkal, ahol a hordárok: nem tudták, hogy mi van bennük.

És mégis a javaslat tárgyalása már több mint egy hét óta tart és mindegy nap azt jelenti az elnök:

— Következik az adójavaslatok tárgyalásának folytatása.

Aki azonban végig hallgat egy ülést, tapasztalhatja, hogy miképpen lehet pótolni a hiányzó ismereteket s emellett sokkal érdekesebb beszédek mondani, mint amilyenek az adóügyek szakszerű ismertetései lennének.

Felkél például a balpárton *Bozóky* Árpád és vagy félóraig jobbról-balra, balról-jobbra forgatva recitálja olvasmányait és kibetűz egy hosszú határozati javaslatot.

— És most, t. Ház — szóló váratlanul — kitérek.

— Ne tegye ön, oh, azt — véli közbevetve *Markos* Gyula.

— Ahá, *Markos*nak nem tetszik, *Markos*nak az agrárius papnak.

— Én agrárius pap? — csodálkozik *Markos*.

— Igenis — hallatszik a replika. — Ön agrárius! Öné az ígért földje...

Csend. Megdöbbenés.

Bozóky Árpád folytatja:

— Igenis t. Ház, én kitérek és egy kicsit meg fogom tépázni a papi javakat, a latifundiumot, egy kicsit megforgatom a bieskát a tisztelt klerikalizmusban.

Rakovszky István, az elnök, közbevetve:

— Ha jól értettem, a tisztelt képviselő ur bizonyos kéjgázzal el akar térni a tárgytól. E végből a Házat kell megkérdezni, hogy megengedi-e. Felteszem a kérdést, úgy látom a Ház nem engedi meg...

— De megengedjük.

— Már késő, már kimondtam a határozatot, a Ház nem engedte meg.

Bozóky sóhaj:

— Akkor, miután a bevezetéssel eléggé megjelöltem témámat, kijelentem, hogy leülök.

És leül.

— Következik — mondja az elnök — *Buza* Barna.

Buza Barna feláll, alig látszik ki a padból.

Felvetődnek a szokásos tréfák:

— Álljon fel, ha beszélni akar...

— De hisz kérem én állok.

Buza Barna is „reflektál“ erre-arra egy fél óráig s hirtelen odavetve szól:

— És most ki fogok térni...

— Ön is?

— Igen; én is. Nevezetesen azt a híres pénzszerző fajtát, *krajzlerest*, *börzianert*, mindenfélével kereskedőt, élelmeskedőt, szoval az izraelitákat akarom egy kicsit kiteríteni és kivágni rajtuk a régi magyar huszonötöt.

— Ezt akarja tenni, kedves? — fordul feléje az elnöki emelvényről *Rakovszky*. — Nagyon jól eltalálta a Ház gusztusát. Úgy látom, a Ház meg is engedi, hogy eltérjen a tárgytól, ámbár az imént a másiknak nem engedte meg, tehát nem méltányos.

— Köszönöm, — feleli *Buza* Barna, — beszéltem már a kitérést.

És *Buza* Barna beszél, beszél az eltérést, s kitérik helyőre a hosszú izgató téma. Amikor aztán a holnapi ülés napirendjét megállapítják, az elnök enuncziálja:

— A holnapi ülés napirendjére kitűztik az adójavaslatok tárgyalásának folytatása.

Tulajdonképpen azonban így kell érteni: — Kitűztetik a tárgytól való eltérések folytatása.

A különbség csak az, hogy ha *Justh* Gyula elnököl, akkor *Bozóky*nak engedik meg az eltérést és *Buza* Barnának nem, ha pedig *Rakovszky* elnököl, akkor *Buza* Barnának engedik és *Bozóky*nak nem.

Ha *Návay* Lajos elnökölne, akkor mind a kettőnek megengednék. *Návay*t már annyira megviselte a vita, hogy beteges fekszik.

II. Tavasz szellők fujnak...

Egy napról a másikra megnyúlt az idő. A sok hó után sok eső jött és az eső után meleg nap jött.

A tavasz szellők új hangulatokat hoznak. *Thaly* Kálmán is nehéznek véli az ő nagy prémes bundáját, izzadva teszi le és az elnöki szobában egy kényvet helyez az írómányok közé. S nyílt színen az elnök kihirdeti:

— Bemutatom *Radvánszky* Gyula bárónak *Thaly* Kálmán által benyújtott kérényét, melyben kéri, hogy családjának a *Rákóczi*-féle szabadságharc alatt elkobzott vagyonát adják vissza.

A hallgatók elesodálkozva pillantanak fel:

— Halljuk csak még egyszer.

De hiába hallják még egyszer, ugyanaz

marad a csoda: Thaly Kálmán protegálja a Rákóczi-birtokok visszaadását.

Thaly Kálmán, a valóságos belső titkos tanácsos, akinek jogában áll kihallgatásra jelentkezni a királynál és ott ajánlani ezt az ügyet? Nem. Nem ez a Thaly Kálmán teszi. Hanem Thaly Kálmán a képviselő teszi, akinek kötelessége, hogy a neki átadott jogosnak látszó kérvényeket a Ház színe elé juttassa.

Avagy tán, amikor tavaszi szellők fujdogálnak, Thaly Kálmánnak is eszébe jut, hogy a Rákóczi-kor igazságain nem változtathat semmit a valóságos belső titkos tanácsosság.

Tavaszi szellők fujnak és rég látott emberek jelennek meg a folyosón. A távoli perifériákról jönnek titokzatos arcú férfiak.

— Mi szél hozott benneteket? — hallat szik a kérdés.

— Semmi különösebb dolgunk nincs — felelik. — Csak úgy éreztük, hogy fel kell jönnünk körülneézni.

— No, ne okoskodjatok! Ti választási szelek fujását éreztétek...

— Igazán nem. Báli legyezőt viszünk az asszonyoknak. Magunknak egy új rokkot csináltatunk, kalapot, nyakkendőt keresünk.

Hiába minden. A válságról nem beszél senki. A kabinet új alakulását se firtatják. A bankot se fessegetik. A szin ugy fest, mintha legteljesebb béke lenne és mintha mindenütt elégedettség honolna.

És ebben a csendben minden indokolás nélkül egyszer az egyik sarokban, máskor a másikban aggodalmaskodók szólalnak meg:

— Olyan idő van, mint hogyha választást kapnánk...

A gazdasági népoktatás.

— A közoktatásügyi bizottság ülése. —

Budapest, február 5.

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága ma délután 6 órakor Sággy Gyula elnökle alatt tartott ülésén folytatta a gazdasági népoktatásról szóló javaslat tárgyalását. Az ülésen a kormány részéről jelen voltak gróf Apponyi Albert és Darányi Ignác miniszterek, Tóth János és Mezőssy Béla államtitkárok, a közoktatásügyi minisztérium részéről Halász Ferencz miniszteri tanácsos.

A bizottság legelőször a mult ülésen függőben hagyott 1. és 6. szakaszt tárgyalta a szakaszokkal és gróf Apponyi Albert szövegében fogadta el.

A 14. szakasznál Darányi Ignác miniszter indítványára a tanítandó tárgyak közé a baromfityenyésztést is beiktatták.

A 17. szakasznál Molnár János azt kérte, hogy ha az állami és községi gazdasági iskolákat taneszközökkel látják el, miért nem juttatják ezt a felekezeti iskolák is.

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter hangsúlyozta, hogy az állam most már két címen, a fizetés kiegészítés és építkezés címén segíti a felekezeti iskolákat. Ezen a határon túl nem mehet. Kéri a szakasz változatlan fentartását.

A bizottság a szakaszt változatlanul elfogadta. A 21. szakasznál Csernoch János indítványára kimondták, hogy a gazdasági iskolák bizonyítványai bélyegmentesek.

A 22. szakasznál Molnár János tiltakozik az ellen, hogy a felekezeti gazdasági iskolák tantervét is a kultusz- és földművelésügyi miniszterek állapítsák meg.

Bedőházy János hangsúlyozza, hogy igenis állapítsa meg a tantervet az állam. Itt szakiskolákról van szó és nincs helye a felekezeti szempontok érvényesítésének.

Bozóky Árpád és Vízzy Ferencz a szakasz változatlan fentartását kérik.

A bizottság a szakaszt módosítani kívánja és a szövegét későbbre halasztja.

A 24. szakasznál, amely arról rendelkezik, hogy minden tanítóképző intézetnél, így a felekezetiéknél is köteles az iskolafentartó önálló gazdasági népoktatást fentartani és a gazdasági szaktanárt mindenüvé az állam nevezze ki. Csernoch

János hangsúlyozza, hogy a gazdasági iskola fenntartása mily nagy terhet ró a felekezetre. Kéri, hogy ezen iskolák felállításához vagy az állam adjon segítyt, vagy az egész szakasz mellőztessék.

Molnár János csatlakozik a Csernoch által előadottakhoz, s ezenkívül azt kéri, hogy a szaktanárok a felekezeti iskolákhoz a fentartók meghallgatásával neveztesse ki.

Tóth János államtitkár kiemeli, hogy a néptanítók gazdasági kiképzése a legfontosabb, mert a néptanítók helyes gyakorlati és szakkiképzésétől függ az összes gazdasági iskolák prosperálása. Javasolja, hogy a szakasz úgy módosítsassék, hogy ha az önálló gazdasági iskola nem állítható fel, akkor egy kisebb gazdasági iskola állíttassék fel. Molnár János indítványát nem tartja elfogadhatónak. A szaktanárt az állam fizeti, helyes tehát, hogy állami közeg nevezze ki.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter előadja, hogy ez nem novum; eddig is évek sora óta a szaktanárokat a miniszter nevezte ki és ebben senki soha a felekezeti autonómiát megsértve nem találta.

Molnár János ragaszkodik indítványához. Sággy Gyula elnök a szöveg változatlan fentartását kéri, minthogy itt szaktanárok kinevezéséről van szó. Helyes, ha a szakértőt a szakminiszter választja ki.

Bozóky Árpád azt látja, hogy a felekezeti érdekek képviselői, mikor előnyökről van szó, jelentkeznek, a szerbektől azonban huzódoznak. Ezért az egész javaslatot nem fogadja el és azt indítványozza, hogy gazdasági népoktatást csak az állam állíthat fel olyképpen, hogy a tanítót az állam fizeti, az állam nevezi ki, de az iskolai épületeket, a gazdasági telkeket a község köteles felállítani, illetőleg beszerezni és minden dologi szükségletéről gondoskodni.

Melcszer Vilmos is kifogásolja azt, hogy a szaktanárt a miniszter nevezze ki, mert ez becsületes a felekezeti autonómiába.

Bedőházy János elismeri, hogy a gazdasági iskolák felállítása nagy terhekkel jár. A maga részéről óhajtaná, hogy az összes felekezeti tanítóképzők államosíttassanak, de amíg ez nem lesz, addig a felekezeti iskolafentartók segítsenek a gazdasági iskolák felállításánál.

Vízzy Ferencz a szakasz változatlan elfogadását kéri, mert azt tartja, hogy végre legyen intézkedés, mely a tanítóképzést, ha csak egy részben is, egyöntetűvé teszi.

Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter helyesli a Tóth János államtitkár által beterjesztett módosítást, melyet a földművelésügyi miniszter is magáévá tett és ahol nem állítható fel a nagy területet igénylő gazdasági iskola, ott beérjük a kisebb típusú iskolával. Ez a módosítás azután eliminálni fogja az államsegély iránt előterjesztett óhajokat is.

A bizottság a szakaszt Tóth János államtitkár módosításának megfelelően fogadta el és a tanárok kinevezését továbbra is a földművelésügyi miniszterre bízta.

Csernoch János indítványozza, hogy ha valamely községben önálló gazdasági iskola már van felállítva, ott a tanítóképző azt igénybeveheti.

Vértán Endre előadó ellenzi az indítvány elfogadását.

Darányi földművelésügyi miniszter azt hiszi, hogy a törvénybe ilyen felvenni igen nehéz, mert sok helyen visszavonást idézhetne elő és a szaktanár helyzetét is megnehezítenék. A végrehajtási utasításban erre lehet alludálni, de a törvényben ezt szabályul nem lehet felállítani.

A bizottság a földművelésügyi miniszter álláspontját tette magáévá.

A bizottság legközelebbi ülését hétfőn délután öt órakor tartja.

Budapest, február 5.

Az 1907-ik évi zárszámadások. A m. kir. állami számvéviszóknek az 1907. évi zárszámadáshoz készített jelentése az államháztartás, államvagyon és állami adósságok kezelése közül az 1907-ben szerzett tapasztalatairól most jelent meg. A kedvezményes nyugdíjakról szóló fejezetben bejelent az állami számvéviszók, hogy a Tarkovich József miniszterelnökségi államtitkár, továbbá a Perczel Dezso és Kristóffy József miniszterek nyugdíja, illetve nyugdíjtöbblete ügyében folyamatosan tett tárgyalások még nem nyertek befejezést. A György Endre miniszter nyugdíjára vonatkozólag folytatott tárgyalást az állami számvéviszók a maga részéről befejezettnek tekintik, amennyiben a földművelésügyi miniszter az állami számvéviszók észrevételeire adott válaszában az ügy érdemére tartozó olyan körülményt, mely a nyugdíj jogosultságát és törvényességét igazolni képes volna, elő nem adott. Azokon kívül tehát, amik az 1905. évi zárszámadási jelentés e helyén a földművelésügyi minisztériumnál a nyugdíjak 3. tétele alatt erre a kérdésre

nézve az országgyűlés tudomására hozattak, újabb előadni valója nem lévén az állami számvéviszóknek, most már a törvényhozás bölcsességének van fentartva végleg határozni ebben az ügyben.

A balkáni események.

Budapest, február 5.

A szerb követségek megkapták ma kormányuk memorandumát, melyet át fognak nyújtani a berlini szerződést aláírt hatalmakban. A szerb memorandum ezuttal is a régi nótát fujja; Bosznia autonómiája és egy keskeny földszáv, mely összeköti Szerbiát Montenegróval, ezek az ismert követelések, melyen ellenértékeképpen Szerbia békét ígér. E követelések teljesítését Belgrádban sem remélik, de azért folytatják a hadsereg felfegyverzését és újabban a hadügyminiszter rendkívüli hitelt kért a szkuptsinától, mintha csak ezzel nyomatékot akarna adni a szerb memorandumban foglalt követeléseknek.

Oroszország javaslata fölött még nem döntöttek sem Szófiában, sem Konstantinápolyban. Török részen bizonyos bizalmatlansággal tekintenek Oroszország közbelépésére, sőt már Szófiában is olyan hangok emelkednek, melyek nem hódolnak meg teljesen az orosz segély előtt.

Megegyezésünket Törökországgal már holnapra várják, mert Törökország maga is sürgeti az entente-ot, hogy egész tettejét a bolgár konfliktus elintézésére fordíthassa.

Mai híreink a következők:

A szerb memorandum.

Azok a szerb követek, akik a berlini szerződés szignatárius hatalmainál vannak akkreditálva, megkapták a szerb memorandumot azzal az utasítással, hogy nyujtsák át a kormányoknak. A memorandum egyaránt képviseli az ó-radikálisok és Milovanovic külügyminiszter álláspontját. Hangsúlyozza, hogy a bosnyák annexió Szerbiára nézve nagy veszedelmet jelent és azt ajánlja, hogy a Balkánon az egyensúly helyreállítása céljából a nagyhatalmak ellenőrzése alatt Bosznia-Hercegovina teljes autonómiát kapjon, mert csak így fejtheti ki teljes önállóságát e két kormány. Ausztria-Magyarország bizonyára a boszniai lakosság nemzeti viszonyaira való tekintet nélkül gyakorolná uralmát és ily módon Szerbia gazdasági életét is megbénítaná. A memorandum végül követeli azt a földszávot, amely Szerbiát az Adriai tengerrel köti össze.

A szkupstina mai ülésében Popovic pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyujtott be 33,500,000 dinári rendkívüli hitelre vonatkozólag a hadsereg felszerelése céljából és egy másik törvényjavaslatot 7 millió dinári póthitel megszavazására 1909. évre vonatkozólag. Mindkét javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasították. Belgrái jelentések szerint biztosítva van a többség a rendkívüli harminczhárom millió dinár póthitel számára, amelyet Zsifkovics hadügyminiszter a szkupstinától kér. Az ó-radikálisok ellenzik a póthitelt, de a többség mégis jelentékeny.

A megegyezés Törökországgal.

A tegnapi minisztertanács az Ausztria-Magyarországgal való megegyezés jegyzőkönyvének felét, különösen az emigrációra vonatkozó második szakaszt, elintézte. A mai minisztertanács befejezte a jegyzőkönyv második részének megvitátását.

Ugy a nagyvezér, mint a külügyminiszter tegnap ugy nyilatkoztak, hogy a osztrák-magyar-török entente-jegyzőkönyv ügye holnapig végleg elintéztet nyer.

Az orosz javaslat.

A „Times“ ma igen kemény hangon ír Törökország ellen és azzal fenyegeti, hogy ha az orosz javaslatot nem fogadja el, ezzel teljesen el fogja magát idegeníteni az angol és francia tőkét és elfordítja magát azoknak a hatalmaknak a rokonszenvét, melyek eddig támogatták. Az „Eldam“ szerint két angol bank késznek nyilatkozott arra, hogy a portának az orosz javaslat esetén a török hadikárpótlás évi részleteire 125 millió frank kölcsönt ad. A „Daily Telegraph“nak jelentik Pétervárról, hogy az orosz javaslat szerzője Znarulov orosz diplomata és Liaposev bolgár kereskedelmi miniszter.

Az orosz javaslat rendkívül optimisztikus benyomása, amelyet a szófiai politikai körökre gyakorolt, józanabb megfontolásnak ad helyet. A szélső orosz-barát Jankovisták táborában ugyan még mindig nagyon lelkesednek a javaslatért, a legtöbb párt azonban aggódik, hogy egyrészt a javaslat nehezen vihető keresztül, másrészt pedig Bulgáriát nyomasztó függésbe hozhatja Oroszországgal szemben. A Vespérna Poszta szerint Malinov miniszterelnök a kormányparti képviselők titkos tanácskozásán kijelentette, hogy a kormány sem osztrákbarát, sem oroszbarát, hanem reális bolgár politikát követ. Miután Bulgária ezidő szerinti érdekei Anglia, Oroszország és Franciaországgal egy irányban haladnak, Bulgária ezekkel a hatalmakkal tart. A bolgár kormány kimondotta, hogy a keleti vasut kamatait az Oroszország által javasolt meg egyezési mód egyáltalában nem fogja érinteni és hogy a társaság az évi jövedelem alapján fog kártalanítani.

Egybehangzó jelentések szerint a nagyvezér és a miniszterek elégedetlenek a bolgár javaslattal, bár nézetük szerint ezidő szerint az, hogy foglalkozni kell azzal a gondolattal, miképpen lehet a javaslatot részben, azaz módosításokkal felhasználni, anélkül, hogy az Oroszországot és az azt támogató országot sértene.

Churchill kereskedelmi miniszter New-Castleban mondott beszédében az európai helyzetet esetlelt és kifejtette, hogy nem hisz a háború kitörésében, mert a Keleten történt változások nem oly mélyreható jelentőségűek, hogy a fegyveres uton való döntést jogosulttá tennék.

A rendkívüli minisztertanács az orosz javaslatot is tárgyalta, amelyre vonatkozólag Szinovjev nagykövet olyképen informálta a gyűlésért, hogy Oroszország Bulgáriáért 120 millió frankot ajánl fel Törökországnak, amennyiben tizenhat évre lemond a török hadikárpótlásról.

A bojkott.

A török kikötőkből érkező jelentések szerint a kereskedők többsége tájékozatlan és türelmetlen, hogy a bojkott még nem ért véget, annál is inkább, mert áruaktáruk kimerült és legfőbb ideje, hogy megkezdjék a tavaszi bevásárlásokat. A kereskedők kisebbsége, akik rakatárkészletükkel spekulálnak, a bojkott mellett izgatnak. Az ifjú-török bizottság és a bojkott-szindikátusok azt mondják, hogy a központi bizottság utasításait várják. A porta utasította a helyi bizottságokat, hogy sürgecsék a bojkott abban hagyását, de tartózkodjanak erőszakos intézkedésektől. A bojkott dacára a konkurrenzia csekély eredményeket ért el, mindazonáltal folytatja fáradozásait. Samirnában új kereskedelmi kamarát állítanak. A törökök azon fáradoztak, hogy az albán kikötők részére új hajózási vonalat létesítsenek, egyelőre azonban csakis egy szaloniki-i hajó bonyolítja le forgalmukat.

Legújabb híreink.

A boszniai szerb országos szervezet elnöke vasárnapra táviratilag gyűlést hívott össze annak eldöntésére, vajjon a szerbek részt vegyenek-e a hét-főn tartandó anketén, amelyen a tartományi statumtervezetet fogják tárgyalni.

A szófiai királyi palotában Boris trónörökös születésnapja alkalmából udvari ebéd volt, amelyen megjelent az egész királyi család, a kormány és a tábornoki kar. Nikolajev hadügyminiszter felkésztöt mondott a trónörökösre.

A Reichsrath elnapolása.

— Nagy botrány a mai ülésen. —

Budapest, február 5.

Az osztrák képviselőházat ma császári kéziratral elnapolták. Az osztrák kormány tehát ehhez a radikális módszerhez nyúlt, hogy ellensúlyozza a csehek obstrukcióját, mely szertelenségével már napok óta minden komolyabb tanácskozást megghiúsított. A szép remények tehát, melyek a német kiegyezéssel és ennek révén a Bienenrth-kormány parlamentáris tételével kecsgették, széjjel foszlottak. A helyzet ma kritikusabb, mint bármikor, mert az ellentétek a csehek és a németek között most már annyira kiélesedtek, hogy együtt működésük ebben a parlamentben a lehetetlenséggel határos.

Politikai körökben máris számítanak azzal, hogy a parlamentet legközelebb feloszlatják. A prágai postaigazgatóság rendelete ily módon elsőrangú politikai eseményé vált. Dr. Matája postaigazgató tudvalevőleg elrendelte, hogy a cseh nyelvet belső szolgálatban, mint kivételt a szabályok alól, használhassák. Ennek következménye lett a cseh tartománygyűlés obstrukciójára, mely elseperte a Beck-kormányt. Bienenrth hivatalnok-minisztériuma azzal a megbízással vette át az ügyek vezetését, hogy békét teremtsen a cseh és németek között, egyszóval helyreállítja a normális parlamenti viszonyokat, mely esetben a hivatalnok-minisztériumot ismét felváltaná a parlamentáris minisztérium. A csehek által rendezett viharos obstrukció azonban illuzoriussá tette a kormány minden törekvését, mely a benyújtott nyelvrendeletek gyors letárgyalását célozta és így a Bienenrth-kormányt nem maradt más választása, mint az ülészakot berekesztetni.

E legújabb eseményekről Bécsből a következő tudósítást kaptuk:

A cseh radikálisok ma azzal a szándékkal jelentek meg a képviselőházban, hogy folytatják az obstrukciót, és táboruk meg is erősödött, mert a cseh klerikálisok és agráriusok elhatározták, hogy az obstrukcióban ők is résztvesznek. A kormány azonban hirtelen véget vetett ennek a tervnek, azzal, hogy az ülészakot berekesztette. A kézirat előolvasását halotti eszében hallgatták, de utána újból kitört az infernalis kéreplő- és síp-hangverseny sőt a reichsrathi stílusnak megfelelőleg, — az obstrukció főhősei, akiknek a lábai alól egyelőre kihúzták a gyékényt, egy kis parázs verekedést is rögtönöztek.

A mai ülésre az osztrák képviselőház terme már az ülés kezdetén egészen megtelt. Féltilzenkettő volt, amikor a kormány tagjai teljes számmal, báró Bienenrth miniszterelnökkel az élükön, beléptek a terembe, mire a cseh tuzók vas- és fakereplőkkel, trombitáikkal és egyéb lármacsináló eszközökkel azonnal megkezdték az obstrukciós muzsikát.

Néhány percig tartott a fülkínzó lárma, miután Weisskirchner elnök hasztalan rázta a esengőit, hogy helyreállítsa a nyugalmat, és a beérkezett iratokat felolvashassa. Ekkor hirtelen felemelkedett helyéből a miniszterelnök, és sárga borítékot vett ki a zsebéből, melyet átnyújtott az elnöknek. Azonnal elnémult a lárma, és az elnök halotti eszében felolvasta a császári kéziratot, mely az ülészakot berekeszté. A kormány ezalatt kivonult a teremből.

A levél, amelyet Weisskirchner elnök felolvastott, következőleg szól:

„Legfelsőbb meghatalmazás alapján, a Reichsrath tizenhatszadik ülészakát ezennel berekeszttem. Ezt van szerencsém Méltóságodnak, a szükséges intézkedések megtétele végett, tudomására hozni.

Bienenrth, miniszterelnök.“

Amikor a képviselők felcseréltek meglepeté-

sükből, a csehek teljes erejükkel tapsolni kezdtek, amire a németek gunyos „Hoch“-kiáltásokkal válaszoltak. A csehek a „Hej slovane!“ kezdetű dabra zenditettek és lassanként a többi szláv pártok is velük énekeltek. A keresztény-szocialisták a „Gotteshalt“-t, a német radikálisok a „Wacht am Rhein“-t, a szociáldemokraták pedig a „Munka dalá“-t énekeltek.

Az általános hangverseny közepette Lisy cseh radikális képviselő újra elővette azt a trombitát, amelyet az obstrukciónál használt és még egyszer megfújta. A német radikálisok, köztük Eroy képviselő, rárohantak Lisyre, hogy elvegyék tőle a trombitát, mire rettenetes verekedés támadt. Spaček cseh képviselő, aki békét akart csinálni, a verekedők közé került, akik kabátját csafatokra tépték. Nagynehezen elválasztották a verekedőket, mire lassanként elült a lárma és a képviselők lassanként kimentek a teremből.

Bécsi jelentések szerint az új ülészakot aligha fogják február vége előtt megnyitni. A német képviselők proklamációt fognak a német néphez kibocsátani. Az ülészak berekesztése azt jelenti, hogy az összes, a Ház előtt fekvő javaslatok és beadványok, természetesen a sürgős indítványokat is beleértve, valamint a bizottságokban tárgyalt javaslatok és ezeknek a munkálatai semmissé válnak, a képviselők immunitása az új ülészak megnyitásáig véget ér és ennek megtörténte után mind a két Ház elnökségét újra kell megalkotítani.

A parlament körében híre jár, hogy a császár most Bienenrth bárót végleges hivatalnokkormány megalakításával fogja megbízni, mely kabinetben olyan tagokból fog állni, kik sem a parlamenthez, sem a hivatalnoki karhoz nem tartoznak.

Politikai körökből kiszivárgott hírek szerint Bienenrth miniszterelnök feladatául tüzbe ki, hogy a legrövidebb idő alatt megalakítja a végleges hivatalnok-minisztériumot, amelynek németek és csehek lesznek tagjai, akik azonban nem képviselők és a parlamenti életben eddig nem szerepeltek. Az még nem biztos, vajjon báró Bienenrth lesz-e a végleges hivatalnok-minisztérium vezetője.

A „Wiener Ztg.“ holnapi száma nem hivatalos részében a következő közleményt hozza:

„A felső elhatározására a Reichsrath ülészakát ma berekesztették. A kormány a viszonyok végső kényszerének hatása alatt szánta el magát arra, hogy adott meghatalmazásával éljen. Előzőleg mindent megkísérelt, hogy a képviselőházi tanácskozást visszatértesse a rendes mederbe. Ez okból bő anyagot terjesztett a népképviselőt elé az áldásos alkotó tevékenységre, mely áldásos munkát fejtett volna ki, amely nemcsak egyes társadalmi rétegeknek, hanem az egész állami közösségnek vált volna hasznára. A szociális biztosítás reformjával az állam igazságot szolgáltatott volna a gazdasági-gyengéreknek, az államosítási akciók rendezte volna a közlekedési politika sürgős kérdéseit és növelte volna az állam hatalmi eszközeit. Számos más gazdasági javaslat a nép jólétére irányult és igen áldásos lett volna a legszegényebb rétegekre nézve. De még ez sem volt elég. A kormány látván mily súlyosan terheli a csehországi nemzetiségi viszály az összes népeket és az egész birodalmat és mennyire óhajta a lakosság a békés viszonyokat és ezért gondosan elkészített javaslataival az ellentétek kiegyenlítését kezdeményezte. Minden fáradozás azonban sikertelen volt, avagy félreértették a bennük rejlő jó szándékot. Akadtak pártok, amelyek a nép és az állam érdekében kifejtett hasznos munkára szánt időt meddő sürgős javaslatokkal akarták elpazarolni. Az ebbeli törekvés nem szűnt meg akkor sem, amikor az egész közvélemény által használható tárgyalási alappal tekintett nyelvtörvény-javaslatokat nyújtotta be a kormány. Sőt úgy tett, mintha mindezen fontos kérdések érdemi tárgyalása elleni ellenszenv még növekednék, mert az igazán nem sürgős javaslatok után oly viharos, kínos jelenetek játszódtak le és a kormány, valamint tagjai ellen oly alaptalan támadásokat intéztek, a szenvedélyek oly vehemens módon törtek ki, hogy ennek mihamarabb véget kellett vetni, ha csak nem akarták a parlament tekintélyét úgy bel-, mint a külföldön teljesen aláásni. Ekkor szánta rá magát a kormány arra, hogy a Reichsrathot berekesztse. E lépés elkerülhetetlen volt, ha a parlamentet nagy veszélyektől akarják megóvni. Módot kellett adni a kijózanodásra s a higgadság visszatérésére. A javulásra csak annak belátása vezethet, hogy a visszacsúszás szükségyszerűleg minő következményekkel jár. A kormány tehát nem a képviselőház ellen járt el, hanem egyenesen annak érdekében járta ki az ülészak berekesztését. Nemsokára ismét kísérlet fognak tenni, hogy a belátás megérlelődjön-e már. A

képviselőháznak ez okból alkalma lesz annak kifejezést adni, alkotó erejét bebizonyítani. A kormány intézkedései módot akarnak nyújtani a megtérésre. A pártoktól függ, hogy a jó szándék ne legyen sikertelen és hogy kivétel nélkül visszatérve a kötelességek hív teljesítéséhez, biztosítják a népképviselők házában fennállását, amelynek további eorsa az ő kezükben nyugszik.

Ujabb jelentések szerint valamennyi párt elhatározta az ülészak berekesztése után, hogy manifesztummal fordul választóihoz. *A pártok már most foglalkoznak a feloszlítás eshetőségével, amely éppenséggel nem kizárt dolog.*

A mai verekedésnek utójátéka lesz a törvényeszk előtt. *Spacék* képviselő ugyanis, aki a legtöbb ütleget kapta, bünyefenyítő följelentést fog tenni bántalmazói ellen, akiknek nevét sikerült följegyeznie. Minthogy a verekedés közvetlenül az elnapolás után volt, tehát képviselői immunitás nem védi inzultálóit.

A cseh/radikálisok a sok hangszer között egy tamburicizát is vittek ma a képviselőházba, azt a szerszámot, amellyel ruthén parasztlak szokták üdvözölni esküvőikön a menyasszonyt. A tamburicza egy lapos dob, amelynek szélén sok csöngetyű van. Mikor ma a kormány tagjai bevonultak, ez a hangszer nagy csilingelést vitt véghez, amint üttögettek.

Ma este minisztertanács volt, amely az új helyzetet vitatta meg.

KÜLFÖLD.

Abesszinia új császára. Adis-Abebaból, Abesszinia fővárosából azt jelentik, hogy Menelik halálán van és unokáját, *Nietsi Diatsut* császárrá kiáltották ki. Minden forgalom megakadt és nagy az aggodalom a jövőre miatt.

Német birodalmi gyűlés. A ház a mai ülésen a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását folytatta.

Linz képviselő bizik abban, hogy az államtitkár igyekezni fog a törvényhozás által eddig elhanyagolt közeposztályon segíteni. Kijelenti, hogy pártja állandóan küzdött a korhatárnak a munkásbiztosításnál 70 évről 65 évre való leszállítása érdekében, miután a 65-ik életév a végső határát képezi a munkaképességnek. *Schack* a kereskedelmi alkalmazottak érdekében a vasárnapi munkaszünet kiterjesztése mellett foglal állást.

Bethmann-Hollweg államtitkár kijelenti, ha oly nagy szociálpolitikai érdemekkel bíró férfit, mint *Trimborn* képviselő, a jövőre nézve kívánságait sorolja fel, ez érthető, de aggodalmat is kelt, mert, habár a képviselő urak világosan kijelentették, hogy nem akarnak engem télenességgel vádolni, mégis mind annak felsorolása, ami megoldásra vár, azt a látszatot kelti, mint hogyha télenek lettünk volna.

Anglia rémlátása. Az angol sajtó még mindig kongatja a vészharangot és ijesztget az invázió rémével. Valamennyi lap napokon át hasábszámra közöl cikket az invázió eshetőségeiről, módjairól és az a színház, amely egy ilyen tárgy darabjal tölti ki egész heti műsorát, fényes üzleteket csinál. Eddig a liberális lapok is izgatták a közvéleményt, ma azonban egyszerre elhallgattak a konzervatív lapoknak arra a hírére, hogy kormányválság készül. Ha nincs is akut kabinetkrízis, annyi bizonyos, hogy a kormány tagjai között nem teljes az egyetértés a fegyverkezés kérdésében.

Francia póthitel. Az „Echo de Paris” szerint *Picard* a legutóbbi minisztertanácsban igen nyomatékosan kijelentette, hogy a hat évre elosztandó 225 millió franknyi póthitel elkerülhetlen és hogy a parlamenttől annak mielőbbi elfogadását kéri. Valamennyi miniszter *Caillaux* kivételével már most elhatározta, hogy a tengerészeti miniszter követelését támogatja. Különben remélik, hogy a pénzügyminiszter is engedni fog.

A japánellenes törvényjavaslat. A kaliforniai törvényhozó testület alsóháza elfogadta a javaslatot, amely a japánokat kizárja a nyilvános iskolákból. *Gillett*, Kalifornia állam kormányzója Roosevelt elnököt a következő táviratot kapta:

„Értesültem, hogy a kaliforniai törvényhozó testület törvényt hozott, amely kizárja a japáni gyermekeket a nyilvános iskolákból. Ez a törvény felfogásom szerint kétségkívül alkot-

mányellenes és meg kell vizsgáltatnunk, vajjon a határozatot meg lehet-e még másítani, vagy pedig vetet emelni ellene.”

Elemek rombolása.

— Hó, eső, árvíz. —

Budapest, február 5.

A szerda éjjeli erős havazás és a csütörtökön beállott enyhe idő után, jóformán minden átmenet nélkül, olvadás következett. Az ország minden vidékére tartós eső szakadt le, mely nagy károkat okozott. Nagyobb veszedelmet zúdított azonban a vidékre a gyorsan olvadó hatalmas víztömeg, mely helyenként valóságos árvízveszedelmet idézett elő.

Székesfehérvárott a hirtelen hóolvadás és esőzés *árvízveszedelmet zúdított a város egy részére.* Az aszalóvígyi gátszakadás következtében este nyolcz óraker hatalmas víztömeg hőmpölygött a város felé, elárasztva a vízvárost és az ugynevezett Bur-telepet, melyen vasuti munkáslakások vannak. Este a lakókat kilakoltatták és a vasuti műhelyekben helyezték el. Mintegy kétszáz ház áll vízben, a pályaudvart mintegy fél méter magas víz borítja. Az éjjeli személyvonat csak nagy bajjal jutott az állomásra. A veszedelem elhárításán katonaság, csendőrség, tűzörség és önkéntes mentők szakadatlanul dolgoznak. Emberéletben kár nincsen. Az előtött városrészen tutajokon közlekednek.

A vízáradás főleg az alsóvárosra és a vízvárosra terjed ki. A fenyegető veszélyről tegnap este 9 óra tájban értesültek: *Saára* polgármester, *Simon* főkapitány és egy városi mérnök azonnal a helyszínre mentek, hogy ott védelmi intézkedéseket tegyenek. A Bur-telepen kívül a Lövölde-utca és a javítóintézet környéke teljesen vízben áll. A déli vasut pályaháza mélyebben fekvő a Bur-telepenél, a vízáradás csakhamar ellepte az állomás környékét is. Az állomás előtt levő bérkocsik tengelyig vízben álltak, a lovaknak pedig szügyéig ért az áradat. A vasutnál megakadt a közlekedés. Az emberek bentszorultak az állomási épületben s csak akkor szabadultak ki, mikor a katonaság hidakat emelt. A mentésben résztvettek a tüzoltók és a mentelep katonái. A 69-ik gyalogezred katonáit is segítségül hívták, ezek azonban nem mozdulhattak a kaszárnyából, mert azt embermagasságban víz vette körül. Az alsóvárosi iskolánál a *Széchenyi-utczát* átszelő hidakon átlépett az áradat. A Csikvári-ut, a Homokos és Jánosár-ut lakosai még most is teljesen el vannak zárva. *A Ráczváros lakói házaik tetejére menekültek s onnét kiáltoznak segítségért.* A Csikvári-ut felől a város megközelíthetetlen. Itt esőnakkal közlekednek. *Több ház összeomlott.* Az árvízben több állat pusztult el s ezek hullái a víz színén uszálnak. Az eső még egyre tart s attól lehet tartani, hogy a vízáradás növekedni fog. A mentőszemélyzet igen kevés és emiatt sok helyen kevés a segítség.

Szatmármegyében három nap óta óriás havazás van. A vonatok nagy késéssel közlekednek. — *Ruttkán* és környékén szerda reggel óta erősen havazott. A hó már fél méter magasságot ért el. A vonatok csak nagy késéssel közlekedhetnek. A kassa-oderbergi vasut az óriás havazás miatt a eszeza-jablunkai vonalon a közlekedést huszonnégy órára megszüntette. A csütörtök estig tartó erős havazás miatt a vonatok csak nagy késéssel érkeznek *Pozsonyba.* A havazást az esőzés váltotta föl és a vágóvígyi vonalon a hegyeken elolvadt hó Szentgyörgy és Modorsenkvic állomások között a töltést megromlalta. A vasuti közlekedés itt is megakadt.

Aradon tizenkét óra hosszat erősen havazott. A hó rengeteg tömegekben gyülemlt fel és a közlekedést megnehezítette. Arad megye minden részéből nagy havazást jelentenek. Ma erős olvadás állott be. — *Lippán* tegnap havazással egybekötött nyári zivatar volt. — *Székes* szomszédos községben erős villámlás és menyörgés után nagy pelyhekben esett a hó. — *Nagyszombat*on két napi erős havazás után olvadás állott be. A város mellett levő patak annyira megáradt, hogy a víz a mélyebben fekvő utcákat is elöntötte. A város határában a halastó szintén kiáradt és erősen veszélyezteti az ott levő cukorgyárat. A mentési munkálatokban a környékbeli parasztlakosság segítkezik.

A szerda éjjeli esőzés *Szempex* mezővárost árvízzel fenyegette. Az előjáróság *Pozsonyból* műszaki csapatokat kért a mélyebben fekvő házak lakóinak megmentésére. A vasutállomásra csak esőnakkon lehet eljutni. A nagy hó következtében *Beszkid* és *Lavocsni* között nyílt pályán felfordult egy tehervonat négy közpövggonja s így a vonatok négy órai késéssel indulhattak Budapest felé. A havazás egyre tart s a hó mindenütt egy méternyi vastagságban borítja már a földet.

A Máv. igazgatósága jelenti: A bicske—székesfehérvár—sárbogárdi vonalon árvíz okozta pályarongálás miatt a Bicske, Alesuth és Felcsuth állomások között a vonatok egyelőre még átszállással sem közlekedhetnek.

A tokod—annavölgybánya—sársápi vonal töltésén a 22., 38., 41., és 43. számú szelvények között az árvíz folyó hó 5-én átosapott. Az összes forgalom szünetel.

Almás—Füzitő—Esztergom vonalon 323. és 324. szelvények között az árvíz a pályát alámosta. A személyforgalom átszállítással lehetséges, a tehervonatok szünetel. Az akadály a mai nap folyamán meg lesz szüntetve.

Hófúvás miatt a *sastrovicz—dohalicz—smilici* vonalon az összes forgalom, további intézkedésig szünetel.

Pozsonymegyéből folyton újabb jelentések érkeznek a hóvíz okozta áradásokról. Nagyszombatban a Trnava-patak áradása miatt két külső utcából kilakoltatták a lakosságot. — Béke csallóközi faluban két ház a Dunaág áradása miatt összedőlt és a laposon fekvő házak mind veszedelemben vannak. A víz behatolt Diószeg községbe is, hol két ház összeomlott. *Pozsonyból* három tiszt vezetésével 53 utászkatona utazott a veszélyeztetett helyre. Nagymácséd község teljesen víz alatt áll. — *Pozsonyban* a várhegyről leömlő víz behatolt több vár-uti házba.

Pozsonyban a Duna ma reggel óta 196 centimétert áradt. A jégmenet reggel 8 óraker megindult, de Gutornál délután megakadt és a víz folyását elzárta, mely kicsapott a töltésig. A felsőcsallóközi ármentesítő-társulat, valamint a közigazgatási hatóságok permanenciában vannak. *Pozsonynál* ma délután a víz magassága 515 centiméter volt. *Pozsonyból* éjjel jelentik, hogy a Duna jege éjjel ismét megállt. A víz folytonosan emelkedik s már elérte a 6.83 csm-t. A pozsonyi árvíz-bizottság állandó permanenciában van s katonaság dolgozik a védőgátak megerősítésén.

Székesfehérvárott az árvíz-terület délelőttől fogva a város nyugati részére szorított. A Gája vize reggel kiöntött és elárasztotta a vágóhid körüli részt. Itt ötven lakóház vízben áll és a lakókat a házakból kilakoltatták. A honvédség, az ulánusok, a 69. gyalogezred, valamint a mentelep katonái tutajokon vesznek részt a mentési munkálatokban. Több ház beomlott; az anyagi kár igen nagy, de emberéletben eddig nem esett kár. A bicske—székesfehérvári vasutvonalon a forgalom szünetel. Több száz munkás dolgozik a pályatest helyreállításán. Addig, míg a forgalom helyreáll, Székesfehérvár, Lovasberény, Csákvár és Bicske között kocsipostát létesítettek. Az idő derült s további veszélytől nem tartanak. A vízállásban már lényeges apadást konstataáltak.

Karlsbadnál a víz reggel két óraker két és fél méterrel emelkedett a normális magasság fölé. A Becherplatzen és a Markton kiáradt a folyó, ahol rögtönzött hidakat kellett emelni. Számos kereskedő, akiknek üzletük pedig nem fenyegeti közvetlen veszély, óvatosságból kiköltöztek. Égerből áradást jelentenek. Az óvintézkedéseket mindenütt megtették.

Számos jelentés szerint a Mains, mellékfolyói és a Duna hirtelen megáradtak. — *Nürnbergben* áradás következtében számos hid elpusztult. Több emberélet is áldozatul esett.

Prágában déli féltenekét óraker a Moldau vízállása jégzajlás mellett 292 centiméterre emelkedett a normális fölétt ugyanarra, hogy egyes mélyen fekvő utcákban levő lakóházakat a víz elöntötte. Körülbelül egy órával ezután a víz apadni kezdett és 1 óraker az Altstadtnban elhelyezve lévő mérő 228 centimétert mutatott 0 felett.

Lipéséről jelentik: *Unterassenbergben* az olvadás nagy árvizeket idézett elő. A folyók kiáradtak, a város nagyrésze víz alatt van. *Bernlochban* az ár házakat és gazdasági épületeket sodort el. Egy kilencz éves leány magával ragadott az árvíz, egy fiut egy bedőlt ház eltemetett.

A vízáradás elöntötte a duxi, brüxi és teplitzi kincstári és magánbányákat. *Bilin* közelében a tárnák üzeme megszűnt. Az Ausztria-tárnába a bányások leszállása után hatolt be az árvíz és egy munkás a vízbe fult.

Egész Galiciában hóföregtet du! és a vasuti közlekedés meg van zavarva. A személyvonat, amely tegnap este indult Samborból Viankiba a magyar határ felé, Jablonka és Tokoniti között éppen az alagut torkolatánál elakadt a hóban és a mozdony kisiklott. Az utasok egész éjszaka nyílt pályán, a hideg vasuti kocsikban fagyoskodtak mert a fűtőkészülék hasznavehetetlen lett.

Régensburgban a Duna és az itt torkoló mellékfolyói a *Laber*, *Naab* és a *Regen* nagyon megáradtak. A Duna tegnap óta több mint három méterrel emelkedett. Az óriási víztömegek különböző háziszereket, fürdőházakat és mezőgazdasági felszereléseket ragadnak magukkal. Az alacsonyabban fekvő házak lakosait kilakoltatták. Kül-

nösen a Nab völgye szenvedett sokat. A vizáradat számos állatot ragadott magával. Felső-Pfalzból is nagy pusztulások híre érkezik. Hohenburg mezővárost tenger övezi. Az összes házakból kiköltöztek.

A Máv. igazgatóságától vett értesítés szerint árvíz okozta pályarongálás miatt a hajmáskér—ujdombóvári vonalon, Hajmáskér és Papkeszi állomások őzt, valamint a budai császárfürdő—obudai vonalon Obuda állomás kijáratánál a személy- és podgyászforgalom az akadály elhárításáig átszállással, illetve áthordással tartatik fenn.

A földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztályához érkezett jelentések szerint az Inri s az osztrák Duna jége erős vízszinemelkedés mellett elindult. Újabb értesítés szerint a délelőtti folyamán elindult a pozsonyi jég is. Pozsonytól lefelé általában alacsony a Duna vízállása. A Tisza alacsony vízállása, Tekeházától Titelig áll a jég. A Dráva vízállása alacsony, helyenként áll a jég. A Száva alacsony vízállása és apad.

Mi történt a budai várakban?

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 5.

A múlt év december hónapjában szenzációs közlemény jelent meg egyik este megjelenő fővárosi napilapban, „A Nap”-ban. A közlemény elmondta, hogy a budai királyi várakban december 3-án este csinos incidens történt József főherceg és Mihálovics Géza honvédszázados kapitány, a főhercegi gyermekek nevelője között, amelynek következtében Mihálovics kapitányt a legrövidebb időn belül el fogják mozdítani állásából. Az incidens oka nem volt megírva a közleményben, de burkolt czélzások voltak téve bizonyos levelekre, amelyek állítólag a főherceg kezébe kerültek volna.

Akkoriban a hírt hivatalosan megozafolták, még pedig elég ügyetlenül, mert ugyanabban a lap tudósító könyvontatásban, amelyben légből kapott koholmányoknak volt a kérdéses közlemény bélyegezve, egy sorral lejjebb a következő udvari hírecske húzta meg magát igen szerényen.

„A „Magyar Távirati Iroda” jelenti: József főherceg udvartartásában legközelebb személyi változások vannak tervbe véve. Mint értesülünk, az egyik megüresedő állásra Kratochwill Károly vezérkari százados van kizemelve.”

A dolog furcsa volt egy kicsit, de a lapok megjegyzés és kommentár nélkül leközltek mind a két félhivatalos udvari kommunikét. Azóta nem esett szó az ügyről, ámbar hogy a félhivatalos czáfolattal szemben úgy félig-meddig igazra lett az illető estilap közleményének, amennyiben Mihálovics kapitányt tényleg elmozdították állásából és éppen az ő állását töltötték be Kratochwill Károly vezérkari századosal. Mihálovics Gézát ugyanakkor Marosvásárhelyre vezényelték az ezredéhez. Ez a legfelsőbb parancs december 9-én jelent meg a „Rendeleti Közlöny”-ben és így szól:

„Az császári és apostoli királyi felsége legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott, hogy Mihálovics Géza huszárszázados, József főherceg ő fensége gyermekeinek katonai nevelője ez állásától fölmentessék és szolgálati feladataira csapattestéhez, a marosvásárhelyi 9-ik honvédszázadhoz helyeztessék át.

A rendelet megjelenése óta mind a mai napig el kellett fogadni, hogy Mihálovics Géza huszárszázados Marosvásárhelyen tesz szolgálatot az ezrednél. Ma azonban ugyancsak „A Nap” ismét megírja a december harmadiki éjjeli incidens történetét és elmondja, hogy Mihálovics Géza az emlékezetes éjszaka után ahelyett, hogy engedelmességgel József főherceg parancsának, Marosvásárhelyre ment volna ezredéhez, Bécsbe utazott. József főherceg értesült a parancs áthágásáról és állítólag táviratilag rendelkezett, hogy Mihálovicsot Bécsbe érkezésekor az ottani rendőrség letartóztassa és további parancsig őrizetbe vegye. A kapitányt a bécsi rendőrség december 4-ikén egy Bécs melletti tébolydában

helyezte el, ahol 9-ig tartották elzárva és december 9-én Budapestre hozták. Azóta itt van és pedig a budapesti honvédtörvényszék börtönében, amely a Konti-utca 41—43. számú óriási palotájában van elhelyezve. Mihálovics Géza vizsgálati fogoly. Hadbírósi eljárás van ellene folyamatba téve, még pedig igen súlyos katonai vétségért. Fegyverrel támadt a főbőbvalójára, aki még hozzá királyi herceg is.

A mi értesülésünk ebben az ügyben a következő: Igaz az, hogy december 3-án József főherceg a bécsi jubileumi ünnepségekről egyszerre váratlanul hazaérkezett. Nagyon izgatott hangulatban volt és Mihálovics Géza kapitányt, szárnysegéde Yull ezredes útján rövid parancsot maga elé rendelt. Az ezredes megmondta a kapitánynak mindjárt azt is, hogy miről lesz szó a raporron. A főherceg ugyan is sirdogálva találta együtt gyermekeit hazatértekor. Természetesen faggatni kezdte őket, hogy mi bajuk. A kicsinyek azonban csak hosszú unszólásra vallották be apjuknak nagy szepegeve, hogy nevel-jük, Mihálovics kapitány brutálisan bánik velük, sőt nem ritkán meg is veri őket.

A főherceg fölháborodva hallotta a gyermekek vallomását, aztán egyik-másik bizalmas belső embereit hallgatta ki, akikről szép sorjában megtudta, hogy a dolog bizony igaz és hogy Mihálovics kapitány elég gyakran inni is szokott. Ezekben az alkoholos hangulataiban aztán hatalmaskodni szeret.

A főherceg ezek után Yull ezredessel rögtön maga elé parancsolta a kapitányt, aki azonban történetesen azon az estén is alkoholos kedvében volt és karddal az oldalán, cigarettázva sétálgatott a vár udvarán. Az ezredes megmondta neki, hogy miért hivatja a főherceg és sürgette, hogy azonnal jelenjen meg a fenség előtt.

— Nem megyek! Nem vagyok szolgálatban! — vágta oda az ezredesnek és cigarettáját eldobva, hátat fordított neki. Nem lehetett vele tovább beszélni sem, mert káromkodott.

Erre az ezredes kénytelen-kelletlen visszament a főherceghez és közölte vele, hogy Mihálovics nem engedelmességek a parancsra. A főherceg magából kikelve futott ki a folyosóra és egy udvarra szóló ablakon kiszólt a még mindig sétálgató kapitányra:

— Azt parancsoltam, hogy raportra jöjjön!

— Nem megyek az istennek se! — felelte vissza a kapitány az udvaron ácsorgó cselédek és a palotaőréség előtt.

Erre a főherceg, úgy ahogy volt, kard és sapka nélkül, lefutott az udvarra. Yull ezredes, aki a jelenetnek szintén tanuja volt, mindenütt a nyomában. Leérve, egyenesen Mihálovicsnál tartott és az izgalomtól remegve kérdezte:

— Mit mondott??

— Amit akartam! — felelte Mihálovics.

Egy szempillantásig farkasszemet néztek, aztán a következő pillanatban belesapott a főherceg ökle a kapitány arcába. Az ütést egy kemény német szó kísérte:

— Schuft!

A kapitány megtántorodott a kemény ütéstől, de a szédülés csak egy pillanatig tartott, s már a másik pillanatban durva káromkodással a kardjához kapott. A kardot azonban csak félig ránthatta ki, mert Yull ezredes rávetette magát és az összesítő palotaőréség segítségével lefogverte a dühöngő embert. A vár kapuit bezárták és a hamarosan kijőző kapitányt reggelig szobafogságban őrizték. Másnap reggel Boda főkapitány maga vett fel előzetes jegyzőkönyvet az esetről s azóta Mihálovics a hadbírósi börtönének vizsgálati foglya.

Ez a mi információnk. A késő éjjeli órákban az ügyre vonatkozólag a következő hivatalos kommunikét adták ki:

Mihálovics Géza, mint József főherceg ő fensége udvartartásához beosztott honvédszázados katonai fegyelmi ügyére vonatkozólag egy esti boulevardlap mai száma rémregénybe illő atrocitásokat mesél el. Mint a Budapesti Tudósító illető-

kes forrásból értesül, ezek a kiszínezett állítások nem felelnek meg a valóságnak. A való tényállás ugyanis a következő: Mihálovics Géza, mint József főherceg őfensége udvartartásához beosztott honvédszázados a múlt év november hó végén a fenséges ur és családjával Bécsben tartózkodott. Itt november hó 30-án őfensége személyét sértően heveskedő magatartásra ragadtatta magát. December hónap 3-ik napján az időközben visszért főherceg maga elé rendelte Mihálovics századosot, hogy az udvarából való elbocsátását vele közölje. Együttal aziránt is intézkedett ő fensége, hogy a százados, aki Bécsben tanúsított heveskedő magatartása miatt az illetékes katonai hatóságnál feljelentetett, a további rendelkezéseket Békésgyulán várja be. Mihálovics százados ezt a parancsot sem teljesítette, hanem Bécsbe visszautazott. Minthogy ily magatartása mellett nem látszott alapnékülínek a feltevés, hogy Mihálovics százados elmeállapota nem normális, intézkedés történt, hogy a százados Bécsben elmeállapotának megfigyelése végett a cs. és kir. 1. sz. helyőrségi kórházba átadassék. Amint ebben a kórházban megállapították, hogy Mihálovics elmeállapota ép, intézkedésnek kellett történnie, hogy Mihálovics a fentebb jelzett magatartása miatt felelősségre vonassék. Az erre illetékes honvédparancsnokság a tett feljelentés alapján Mihálovics ellen, ki az uralkodóház egyik tagjával szemben, aki amellet még a századosnak katonai előjárója is volt, sértő és heveskedő magatartást tanúsított s ezt még engedetlenséggel tetézte is, vizsgálati fogsággal kapcsolatos büntető vizsgálatot rendelt el, minek folytán a százados a budapesti bíróság kerületi fogházának átadott. Mihálovics bíróság ki lett hallgatva, s amint az ellene emelt vádak alapossága megállapítást nyert s miután védelmét kívánása szerint elő is adhatta, mely jogával ő tényleg élt is, a vizsgálat már előrehaladt stádiumba került és rövid időn belül befejezést is fog nyerni.

Ez a való tényállás, amelyből nyilvánvalóan kitünik, hogy az állítólagos atrocitásokról és központi bíráskodásról szóló híresztelés rosszakaratu mese.

Ez a hivatalos nyilatkozat úgy a mi értesülésünkkel, mint az említett estilap értesüléseivel ugyszólván teljesen kongruens.

EGYHÁZAK.

— (Egy főrabbi ünneplése.) Löw Lázár ungvári főrabbi e hó 14-én tölti be 70-ik évét. Ezt az alkalmat fölhasználják a főrabbi volt tanítványai és tisztelői, hogy megünnepeljék. Sátoraljai hely városában, ahol a főrabbi tanítványai nagy számban laknak, vagy száz személyből álló gyűlésen tizenhét tagú előkészítő-bizottságot választottak az ünnepély rendezésére.

TÁVIRATOK.

Dánia és döntőbírósi szerződések.

Kopenhága, február 5. A birodalmi gyűlés ma elfogadta az Egyesült-Államokkal, Svédországgal és Norvégiával kötött döntőbírósi szerződéseket.

Oroszország külföldi rendőrsége.

Petervár, február 5. A minisztertanács tegnap esti ülésében Stolypin miniszterelnök a tükös rendőrség külföldi kirendeltségének fentartását okvetlenül szükségesnek tartja. Elítélte a sajtónak provokáló magatartását, melyet szigorúan meg kell büntetni. Az összes jelenvolt miniszterek helyeselték nezeit.

Megakadályozott rablóvilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 5.

Ma reggel, vagyis inkább kora hajnalban, olyan rémregény készült a fővárosban, amely párját ritkította volna kiszámított elvetemültségével a nagy büntettek anáreseiben. Egy minden emberi érzéseiből kivetkőzött emberi vadállat kapzsi pénzéhségében elhatározta, hogy meggyilkolja és kirabolja a főváros egyik dúsgazdag háztulajdonosát. A gonosztevő apróra kitervelte és ravaszul előkészítette véres szándéka végrehajtásának minden részletét, aztán pedig czinkostárs után nézett. Talált is valakit, akit ítélete szerint minden tekintetben alkalmasnak vélt a vértanúságban való részvételre. Meg is környékezte a kiszemelt kompánistát, aki azonban eleinte nem akart belemenni a dologba s csak hosszú rábeszélés után kezdett hajolni a fölbujtó szavára. Végre mégis csak megegyeztek s az értelmi szerző ekkor közölte társával borzalmas terve minden részletét, megmondta neki a kiszemelt áldozat nevét is s végül megbeszélte vele a terv végrehajtásának idejét. Ekkor elváltak. A czinkostárs azonban nem elhatározott szándékkal ment belé az egyezségbe, hanem csak színleg, hogy a fölbujtó terveit a legapróbb részletig megismerje. Mikor a titoknak birtokába jutott, egyenesen a rendőrségre ment és megvette fölbujtója ellen a följelentést. A rendőrségen azt az utasítást adták a följelentőnek, hogy színleg játszsa végig a büntárs szerepét. Az illető vállalta a föladatot s ma reggel a rendőrség emberei ugyszólván tetten érték a rablóvilkosságot, akit ártalmatlanná tettek és rögtön beszállították a központi rendőrségre.

A meghusított rablóvilkosság tettese *Kallós Ferencz* elzúllott szobafestő mester, színleges társa, aki a rémes gyilkosságot megakadályozni segített. *Tamási Béla* asztalossegéd s a kiszemelt áldozat *Müller Vilmos* dúsgazdag háztulajdonos lett volna.

A szenzációs bűncsejt részletei a következők:

A feljelentés.

A hatodik kerületi kapitányságon tegnapelőtt este jelentkezett *Tamási Béla* huszesztendős asztalossegéd és elmondta, hogy egy ember rablóvilkosságot akar elkövetni és őt biztatja, hogy segítsen neki. *Tamási*, mint mondotta, tegnapelőtt este a Bajza-utczában ácsorgott, amikor odalépett hozzá egy ember s köszöntötte:

— Szervusz!

— Nem ismerem magát — szölt *Tamási*.

— Dehogynem ismeresz, hiszen én vagyok az a szobafestő, akivel valamikor egy házban dolgoztál.

Tamási ráhagyta most már, hogy tseméri. Járkálni kezdtek s a szobafestő elmondta, hogy azért szólította meg, mert egy nagyszerű üzletet tudna, ami esetleg harmincz-negyven ezer koronát is jövedelmezne. Csak vállalkozó kedv és bátorság kellene hozzá.

— Ha legény vagy a talpadon — mondta a szobafestő — és van mersz, akkor minden sikerül.

A beszélgetés folyamán az asztaloslegény kérdezősködésére elmesélte a szobafestő, hogy ő rettentő nyomorban kinlódik, már mindent megpróbált, de semmi sem sikerül neki. Nagyon el van keseredve, rászánta hát magát egy nagy és veszedelmes dologra, így aztán egyszerűen végét veti minden bajának. A vállalkozásnál egy öreg emberről van szó, aki nagyon gazdag, sok háza van itt Budapesten. Ő ismeri, mert dolgozott a házában, éppen abban, amelyikben lakik. Jól kiismeri magát a lakásban, kifürkészte a házi szokásokat is, hiszen éppen a lakásban festett valamikor.

A terv.

— Nem kell megijedni! — biztatta az ámuldozó asztalos legényt a szobafestő s aztán elmesélte az egész tervet. — Reggel korán az előszobában az inas takarít, van tiznél több szoba. Az öregek benne alusznak. A cselédség

a lakásnak egészen a hátsó részén van. Mi fölme gyünk reggel korán s detektíveknek adjuk ki magunkat. Az inas beereszt. Mi rávetjük magunkat, megkötözzük s a száját is betömjük, azután bedugjuk a mellékfülkébe, amelyiknek az ajtaja az előszobára nyílik. Ha végeztünk, bemegyünk az öreghöz, aki még az ágyban van ilyenkor. Majd beszélék én vele. Ha ellenkézne vagy védekezne, majd szíven találjuk egy kicsit a késsel, hogy elhallgat. Itt nem lehet tréfálni. Sok pénze van most, mert házbémegyed volt. Lehet nála legalább harmincz-negyven ezer korona. A tervnek sikerülni kell. Mindent jól kiszámoltam. Ha a pénz meglesz, majd szegényesen vándorolunk tovább. Csak bizd rám magad, nem fogod megbánni.

Az asztaloslegény mindezt hallva, első pillanatban azt sem tudta, mit feleljen. Végül mégis így szólt:

— Majd meggondolom a dolgot. Ilyenre nem lehet magát az embernek csak úgy hirtelen rászánni. Találkozunk holnap, akkor megmondom, mit csinállok.

A két ember megállapodott abban, hogy másnap délután találkoznak a Bajza-utczában a 42. számú ház előtt. Ezután elváltak.

Másnap délután.

Amikor *Tamási* mindezt előadta a kapitányságon, azt kérdezték tőle, kit akar a szobafestő meggyilkolni?

— Azt nem tudom, a szobafestő nevét sem tudom, mert csak ő ismer engem, én nem emlékszem rá.

A rendőrségen meghagyták *Tamásinak*, hogy menjen el a találkozóra és egyezzen bele színleg mindenbe, amit a szobafestő akar. Együtt megbízták *Sajó* és *Szentpéteri* detektíveket, hogy kísérik szemmel a két embert.

A szobafestő pontosan megjelent a kitűzött időben a Bajza-utca 42. számú háza előtt. Most aztán az utczán sétálva megvitatta *Tamási*val a rablóvilkosság tervét a legapróbb részletekig. A detektívek néhány lépésre tőlük figyeltek mindent. A szobafestő azt mondta, hogy álszakált kell ragasztani, különösen neki, mert az áldozatul kiszemelt milliómos ismeri. Ő majd hosszú szakált tesz föl, az asztaloslegény pedig ragaszson barkót.

Amint az utczán jártak, a szobafestő be is ment a legközelebbi borbélyüzletbe és megvette a szakált. Amikor kijött, így szólt újra:

— Fegyver is kell ám! Revolvert fogok szerezni. Különbösen az nem lesz jó, nagyon lármás portéka, még utóbb odacsödit az embereket. Egy jó éles kés kellene. Azt meked kell valahol keríteni, de éles legyen, hogy könnyen végzhessünk.

E szavaknál kezével mutatta a döfést, majd folytatta a tanácsadást:

— Kötelet majd hozok én az inas számára.

— Ki legyen hát az, akit ki fogunk rabolni? — kérdezte az asztaloslegény.

— Ne törd most azon a fejedet. Majd meglátod. Gazdag ember, nem kell sajnálni. Látod, itt van a Sziv-utca 16. számú ház, ez is az övé.

A két ember ezután úgy állapodott meg, hogy másnap reggel korán hajtják végre a tervet. Találkozni pedig pont hajnali hatodfél órakor fognak a Bajza-utca és az Aradi-utca sarkán.

A detektívek ezután a Fészek-kávéházba mentek és odavitték magukkal *Tamási*t is, aki mindent elmondott nekik. Hamarosan megtudták azután, hogy a Sziv-utca 16. számú ház *Müller Vilmos* kereskedelmi tanácsosé, aki a Teréz-körut 6. száma alatt lakik. Ezt az embert szemelte ki tehát a szobafestő áldozatul. A detektívek most már siettek vissza a kapitányságra, ahol minden intézkedést megtettek, hogy a rablóvilkosságot megakadályozzák és a szobafestőt elfogják.

Vigyáz a rendőrség.

A Teréz-körut 6. számú házában első emeleten tizennégy szobás gyönyörűen bebutorozott lakásban él *Müller Vilmos* kereskedelmi tanácsos. Hetvennyolcz éves ember, akinek vagyonát több millió koronára becsülik. Kilencz nagy háza van Budapesten s elnöke volt a

Bankegyesületnek, amely annak idején fölszámolt. Két leányát néhány évvel ezelőtt adta férjhez, az egyik Drezdában, a másik Münchenben lakik. A kereskedelmi tanácsos most feleségével visszavonultan tölti napjait.

A rendőrség parancsára már tegnap este megjelentek a Teréz-körut 6. számú házában a detektívek és pedig *Beck István*, *Ábránd Domokos* és *Gradzer István*. Fölkeresték *Tóth János* házmestert s a legnagyobb titoktartást kötve a lelkére, beavatták az egész tervbe. Elmondották neki és később *Kovács Dezső* viceházmesternek is, hogy a háziurat hajnalban ki akarják rabolni. Két ember fog jönni, engedjék őket felmenni s a többit bízzák a rendőrségre. Az éjszaka folyamán azonban gondosan vigyáznak arra, hogy ki jön be a kapun, hová megy és mit csinál. Az inasnak nem szabad szólni semmit, majd ok fölmennek és kitanítják. A házmester és a viceházmester rettentően megijedtek, de azért mégis fölmentek a detektívekkel a lakásba és ott *Zakopszki Menyhért* inast keresték fel. Az inasnak csak annyit mondottak a detektívek, hogy hajnalban majd jön ide két ember, azokat bocsaása te az előszoba ajtaján, ha majd kopogtatnak. Előbb azonban ok, a rendőrség emberei fognak jönni és elrejtőznek az előszobában. Az inas eleinte nem akart engedelmesskedni, de utóbb a házmester megmondta, hogy csak fogadjon szót és mindenben tartsa magát az utasításhoz, mert különben bajba jut. A háziurnak nem kell szólni semmit, majd a detektívek bemennek és beszélnek vele.

A detektívek közötték is a dolgot óvatos formában *Müller Vilmos* kereskedelmi tanácsossal, aki eleinte nevetett és nem akarta elhinni a dolgot, utóbb azonban, amikor a terv részleteiről értesült, megdöbben és rendőrséget kért a lakásába őrizetül. A detektívek megnyugtatták, hogy rendőrökre nincs szükség, mert a ház előtt két társuk vigyázni fog és a rablóvilkosságot különben is csak a hajnali órákban akarják elkövetni.

A tettenérés.

Ezek után távoztak a detektívek. A házmester és a viceházmester, sőt még a felesége is egész éjszaka késekkel fölfegyverkezve várták, hogy hátha mégis előbb találnak jönni a haramiák. Két detektív a ház előtt vigyázott. Reggel már öt óra előtt megjelentek a lakásban *Beck*, *Gradzer* és *Ábránd* detektívek és az inas elbujtatta őket a ruhafogas mögé.

A szobafestő és *Tamási* megállapodásukhoz híven találkoztak a Bajza-utczában és miután az asztalos kijelentette, hogy kész a terv végrehajtására s a szükséges előkészületeket megtette, utnak indultak a Teréz-körut 6. számú házába. Odaérve, hirtelen beosontak a kapun és a hátulsó lépcsőn, ahol akkor még sötét volt, fölszaladtak a harmadik emeletre. Ott egy félreeső helyen föltették az álszakált, a szobafestő előkészítette a kötelet, aztán a folyosón végig a fölépcsőre kerültek és lementek az első emeletre, ahol bekopogtattak a kereskedelmi tanácsos lakásába.

— Ki az? — kérdezte belülről az inas.

— Hatósági emberek, detektívek vagyunk, vizsgálni jöttünk — felelt kívülről a szobafestő.

Az inas még ekkor azt hitte, hogy a három elrejtőzött detektívnek a társai jönnek, miért is minden izgalom nélkül azonnal kinyitotta az ajtót. A szobafestő lépett be elsőnek s amint a szobába ért, tüstént átnyalábolta az inast s már rávetette a kötelet, amikor előrohantak a detektívek és lefogták a szobafestőt. A következő pillanatban már ő volt megkötözve s a detektívek vitték be a kapitányságra. *Tamási* szintén követte őket a kapuban várakozó két detektívvel együtt.

A szobafestő abban a pillanatban, amikor a kereskedelmi tanácsos előszobájában a detektívek rávetették magukat, rögtön látta, hogy megtudták tervét. Nem ellenkezett, nyugodtan hagyta magát megkötözni.

A rendőrségen.

A detektívek a megkötözött merénylőt ezután bevitték a főkapitányságra, hol *Krecsányi Kálmán* detektívnök és *Tóth János* rendőrkapitány hallgatták ki.

Megállapította a rendőrség, hogy a rabló-gyilkosság tervezője *Kallos Ferencz* enyingi születésű 28 éves szobafestőmester. A Bajnok-utca 24. szám alatt volt az üzlete, de elzúllott. Tönkrement, most munkátalanul csavarog. A feleségétől válófélben van, két gyermeke Mosonban él.

Megmotosások egy kilencz centiméteres pengéjű, élesre fent zsebkést és több vastag madzagot találtak nála.

Kihallgatása során töredelmes vallomást tett. Azzal védekezik, hogy nagy nyomorban élt, nincs munkája és napok óta éhezett. Müller lakását több ízben festette s most észbe jutott az ott látott fény és gazdagság. Ez érlelte meg benne azt a tervet, hogy a gazdag háziurat meggyilkolja és kirabolja.

A rendőrség rablás és gyilkosság kísérlete miatt letartóztatta.

Tamási Bélát, aki *Kallos* véres tervét a rendőrséggel közölte, kihallgatása után szabadon bocsátották.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szombat, február 6. — Róm. kath.: Dorothea sz. v. — Prot.: Drottya. — Görög-ország: jan. 24. Babilasz. — Zsidó: Sab. 15. S. Besalach. — A nap két reggel 7 óra 22 perczkor, nyug-szik d. u. 5 óra 6 perczkor. — A hold két d. u. 6 óra 13 perczkor, nyug-szik reggel 6 óra 13 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
Halmi-kállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4 óráig. Belépődíj 1 korona. — Boemm Ritta gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmánál (Nagymező-utca 37—39.) Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3. sz.) nyitva 9—8-ig. Belépődíj nincs. — A Műhely kiállítása az Uránia Kigyó-terti szalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Nemzetközi rajzoktatási kiállítás az Iparművészeti Múzeumban nyitva 9—1-ig és 3—8-ig. — A N. Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig és 3—7-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Széchenyi Múzeum nyitva 10—12-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — A Ráth György múzeum nyitva 1—4 óráig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A N. Múzeum könyvtára nyitva 9—1-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva 9—12-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva 3—6 óráig.

Személyi hír. *Izabella* főhercegné szony gróf Wimpffen Simonné született *Széchenyi* Karolin grófnő főudvarmesternő, báró Ludwigstorffné és *Prónay* kamarás kíséretében Budapestre érkezett s az Angol királynő-szállóban vett lakást. A főhercegnő hétfőig fog Budapesten tartózkodni.

Gróf Paar Alajos darabontestőrségi kapitány meghalt. Bécsben a Löw-szatóriumban ma délután meghalt gróf *Paar* Alajos darabontestőrségi kapitány, gróf *Paar* Edének, a király főhadsegédének fivére. Az elhunyt testőrkapitány hatvankilenczéves volt.

Boda Dezső kitüntetés. Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy a király *Boda* Dezsőnek, a székesfőváros főkapitányának a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta. A hivatalos lap mai száma közli a királynak erről szóló elhatározását, amely így szól:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Boda* Dezső dr.-nak, a Budapest székesfővárosi államrendőrség főkapitányának, kiváló érdemei elismerésül, Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1909. évi február 1-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

A főkapitányt kitüntetésé alkalmából üdvözölték:

Gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Hadik* János, gróf *Zichy* Aladár, gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy, gróf *Edelsheim-Gyulay* Lipót, báró *Czibulka* hadtestparancsnok, *Nepaleck* udvari szertartási igazgató, *Hollán* Ernő nyug. államtitkár, *Mészáros* Imre az Operaház igazgatója, *Szegedy-Masszák* Aladár udv. tan., *Meskovitz* Iván orsz. képviselő, báró *Nagy Géza* kabintirodai osztálytanácsos, *Almády* Géza főv. tanácsos, gróf *Semsey* László, báró *Pongrácz* Aladár, *Némethy* Károly min. tan., báró *Csetei* Herceg Mór, báró *Lévay* Lajos, *Szatmári* Mór orsz. képviselő, *Wodjány* Arthur udv. tan., *Hevesi* Lajos vezérigazgató, *Bezerédy* Viktor államtitkár, *Rakovszky* Béla és *Antal* s. mások.

Uj udvari tanácsosok. A király *Novelly* Imre államvasuti igazgató-helyettesnek, valamint *Lingauer* Jenő miniszteri osztálytanácsos, államvasuti igazgató-helyettesnek buzgó szolgálatuk elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Thaly Kálmán üdvözlése. *Thaly* Kálmánhoz, abból az alkalmából, hogy a király a valóságos titkos tanácsosi méltósággal kitüntette, még egyre érkeznek az üdvözlő iratok. Legutóbb *Érsekújvár* r. t. város képviselőtestülete üdvözölte *Thalyt* meleg üdvözlő iratban.

A marokkói szultán élete ellen. Közöltük, hogy minap egy marokkói ember a szultánnal együtt sétáló francia tisztet meg akarta gyilkolni, de lefogták és botbüntetésre ítélték. Botozás közben a merénylő meghalt. Azt a feltűnést keltő eseményt a „*Matin*“ marokkói levelezője másképp adja elő. A merénylő ugyanis nem a tisztet, hanem a szultánt akarta meggyilkolni. A szultán fezi palotájának az udvarán *Mangin*, francia kapitánnyal értekezett, hogy megbeszélje vele *Regnault*, francia követ fogadtatásának az előkészületeit, amikor az udvaron sorfalat álló katonaságot keresztültörve, a szultán egyik ösvérhajcsárja vérben forgó szemekkel, kezében tört villogtatva, egyenesen a szultán felé rohant. A szultán egyik testőre ellébe szállt, megragadta a kezét és földre teperte az őrzőgőt, aki megvallotta, hogy meg akarta ölni a szultánt, még pedig azért, mert barátokzik az európaiakkal. A szultán az egész jelenet alatt megőrizte hidegvérét és a legnagyobb lelki nyugalommal rendelte el, hogy botozzák meg.

Lujza hercegnő Berlinben. *Lujza* hercegnő, aki nemrég már járt egyezzer a berlini udvarnál, hogy közvetítésre kérje föl a császári ház valamely tagját, most ismét Berlinben van. A hercegnő szeretne kibékülni atyjával, *Lipót* belga királyllyal és támogatást keres a berlini udvarnál.

Ali Kemal bey nálunk. *Ali Kemal* bey, az „*Ikdám*“ itt időző főszerkesztője honfitársai, *Jehnidem* és *Fuad* effendi társaságában ma este *Kunoss* Ignác, a Keleti Akadémia igazgatója és *Strauss* Adolf tanár kíséretében ellátogatott az Operaházba, ahol a „*Norma*“ előadását hallgatták végig. A török vendégek felvonásközben *Vidor* Dezső operaházi titkár és *Keller* Ottó műszaki felügyelő vezetésével megtekintették az Operaház összes csarnokait és elragadtatásuknak adtak kifejezést egyik legszebb kulturpalotánk művészi berendezésén. *Ali Kemal* tegnap nyitotta meg az „*Ikdám*“ ban a budapesti közvetlen hírszolgálatot, illetve lapudósítást. Az első budapesti levél Magyarország haladását tárgyalja.

Nagy munkáskizárás Bécsben. Bécsben nagy szakadás állott be az asztalosmesterek és munkásaik között. Az alsó-ausztriai asztalos-egyesület és az asztaloslegények bizottsága között az új munkásszerződés miatt támadt az ellentét. Hiába jöttek össze többször tanácskozásra, a tárgyalások nem vezettek eredményre. Most a mesterek aztán *krimiesaura* határozattal el magukat. Nyolcezer asztaloslegényt zártak ki.

Baleset egy gyakorlaton. Párisban a tüzérségi felszerelés átvétele alkalmával végzett gyakorlatozás folyamán egy 305 milliméteres ágyú lövege már tíz méternyi távolságban szétrobbant, egy 19 centiméteres ágyú lövege pedig magában a csőben robbant szét és elpusztította az ágyút. Csak az előzőleg tett óvintézkedésnek köszönhető, hogy a legénység sértetlen maradt. *Picard* miniszter elrendelte a vizsgálatot annak megállapítására, vajjon e balesetért kit terhel a felelősség.

A Petőfi-Ház sorsjátéka. Rövid egy hónap múlva, vagyis márczius hó 6-án zajlik le a Petőfi-Társaság hatalmas mozgalmának, a Petőfi-Ház javára rendezett sorsjátéknak utolsó aktsza, a húzás. A társaság 76.000 korona értékű, 2010 nyereménynyel, közte a 25.000 koronás főnyereménynyel hálálja meg a közönség áldozatkészségét, hogy a Petőfi-Ház létesítési és fentartási költségeihez hozzájárul. A Petőfi-diszkidásból már eddig több mint 2000 darabot küldött szét a társaság ajándéknak mindazoknak, akik legalább 40 darab egykoronás sorsjegyet megvettek vagy eladtak. Sorsjegyek megrendelhetők a sorsjegyirodában, Budapest, IX., *Boráros-tér* 2., azonkívül minden bankban és tőzsdében.

Azev büntársa. A pétervári rendőrség botránya, mely *Lopuchin*, volt rendőrfőnök letartóztatásában csucsosodott ki, egyre szélesebb hullámokat vet és lavinaszerűen növekedik. Most már *Buzev*, aki annak idejében *Azevet* leleplezte, azt is kijelentette, hogy *Radskovszki*, a pétervári rendőrség jelenlegi főnöke, büntársa volt *Azev*nek, és hogy *Plehve* belügyminiszter meggyilkolása *Radskovszki* boszujának műve volt. *Plehve* *Radskovszkit* 1903-ban megfosztotta hivatalától, mire az *Varsóba* ment, és csipkegyárat alapított. Bizalmas érintkezésben volt a városi titkos rendőrséggel, és a városi alkormányzóval, *Margrafski* tábornoknál lakott. Körülbelül egy évet töltött *Varsóban* és ott *Azev*vel együtt, tervet forraltak *Plehve* meggyilkolására. *Azev* a gyilkosság ideje alatt *Varsóban* tartózkodott, hogy alibijét igazollhassa, de *Plehve* halála után mégis külföldre menekült, mert félt a letartóztatástól. Két évvel később *Trepov* tábornok újra meghívta *Radskovszkit* régi állására. Azt mondja továbbá *Burzev*, hogy *Radskovszki* és *Azev*, *Trepov* tábornok és *Wladimir* nagyherczeg meggyilkolását is tervbe vette, miközben *Radskovszki* *Azevtől* az összeesküvő forradalmárok minden tervét megtudta. *Radskovszki* 1906-ban *Moszkvába* ment, és az összeesküvőknek ugyszólván minden egyes tényét ő dirigálta. *Azev*vel egyetemben a moszkvai kormányzó, *Dubazov* ellen nyolcz ízben követett el merényletet, de ezek közül csak egy járt némi sikerrel; mikor a bomba a kormányzó szárnysegédét megölte. A merénylet alkalmával *Azev* egy közeli czukrászületben tartózkodott, és a többek közt őt is letartóztatták; minthogy azonban külföldi utlevél volt nála, szabadon bocsátották. *Burzev* szerint, ezt az utlevelet is valószínűleg *Radskovszkitól* kapta *Azev*. *Burzev* azzal is megvádolja őket, hogy az új rendőrfőnökkel, *Gerassimov*val együtt a csár megöletését is tervbe vették, és hogy ezt kiválni nem tudták, az nem rajtuk mult. *Burzev* azt mondja, hogy legközelebb *Pétervárra* utazik, és vádjait konkrét formában fogja betérjeszteni. A Párisban megjelenő „*Petite République*“ újabb részleteket közöl *Azev* és *Radskovszki* üzeméről. A lap azt írja, hogy tényleg terveztek a csár ellen merényletet, még pedig két ízben. Az első alkalommal *Nikitent* bízták meg a gyilkosság végrehajtásával, aki egy, a csár környezetében élő udvari embert próbált megvesztegetni. Ez azonban felebbvalóinak elárulta a dolgot, és a lesben álló palotaórség elfogta a közeledő merénylőket. Másodízben léghajó segítségével akart *Azev* a csár közelébe férközni, de ez sem sikerült neki. Az orosz forradalmi bizottság eleinte nagyon haragudott *Burzevre*, aki *Azevet* elárulta, de miután *Burzev* bocsánatot kért, megkegyelmezték neki.

A „*Birsevija* *Vjedomosti*“ jelenti, hogy az *Azev* bűnpörével kapcsolatban folytatják a vizsgálatot a gróf *Witte* ellen elküvetett merénylet és az orosz igazi férfiak harci szövetségének szervezése ügyében. *Witte* ellen tudvalevőleg *Kazante* készítette elő a merényletet, aki forradalmár szocialista léte egyuttal tagja volt az igazi orosz férfiak szövetségének is. Erről nagyon érdekes vallo-másokat tudna tenni a Párisban élő *Jollos* *Fedorow*, aki a francia hatóságok előtt önként jelentkezett.

Az olvadás veszedelme. A fővárosban több helyen nagy vizáradást okozott az olvadozó hó-tömeg. Különösen *Óbudán* mutatkozott veszedelem. A *Kapás-utca* 2., 4., 10., 20. és 22. számai alatt a földszinti lakásokat is elárasztotta a víz, továbbá az *Emese-utca* legtöbb házában is veszedelem fenyegette a lakók életét. A rendőrség a kerületi mérnökök bevonásával intézkedett, hogy az alacsony fekvésű házakból, amelyeket az áradat elöntött, kivonuljanak a lakók.

Házasság. *Millig* Böske és *Unger* Gusztáv mérnök, a belvárosi plébánia templomban február 7-én tartják egybekelésüket.

Nászajándékok. *Jegygyűrűk* legelőnyösebben *Polgár* Kálmán műtőrás ékszertelepen, Budapest, VII., *Erzsébet-körút* 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Stein könyve a német császárról. Adtunk hirt a közelmúlt napokban Stein Adolfnak a német császárról írt könyvéről, mely Németországban nagy feltűnést keltett. Stein Vilmos a „Taegliche Rundschau” legutóbbi számában cikket írt, melyben védekezik a német sajtó legnagyobb részének kritikája ellen. Stein különösen az ellen az állítás ellen fordul, hogy könyvének megírásánál udvari körökből való emberek sugalmazták s azt állítja, hogy nyomást akartak rá gyakorolni, hogy könyvének kiadását megakadályozzák. Stein aztán elmondja, hogy miután kéziratának legnagyobb részével elkészült, megmutatta egy igen nagyállású urnak. Ez a nagyállású ur azt a tanácsot adta neki, hogy hagyja abba a könyv kiadását, mert nagy nyugtalanságot keltene vele s inkább ártana, mint használna. A következő napon ez a nagyállású ur meglátogatta Steint s azt mondta neki, hogy újra azt kell tanácsolnia, hogy a könyv kiadásától álljon el, de rábeszéléssel nem érvényesült, azonnal elment a császárhoz, akinek előterjesztést tett a dologról; a császár azt mondta neki, hogy nem kívánja személyének megvédelmezését; eljön majd az ideje annak, hogy a nép maga be fogja látni a kritika tulzásait; sokkal fontosabb dolog a politika nyugodt folyásának biztosítása és a birodalmi kancellár pénzügyi reformjainak keresztülvitele; a császár elismeri Stein jó szándékát s azt is tudja, hogy ez az író mindig ügykezett a nemzeti ügynek szolgálatokat tenni, de ha attól kellene félni, hogy a könyvnek nyugtalansító hatása lesz, akkor azt üzeni Steinnak, hogy a könyv visszavonását kívánja. Stein ezután több napon át táviratváltást folytatott a nagyállású urral s az eredmény az lett, hogy mégis megjelentette a könyvét.

— A spaai gyógyterem égése. Nagy tűzkára volt a spaai fürdőnek. Új gyógyterme, melyet csak rövid idővel ezelőtt építettek föl közel háromnegyedmillió frank költséggel, az elmúlt éjjel a lángok martaléca lett. A zenekönyvtár is elpusztította a tűzkár. A legnagyobb erőfeszítéssel tudták csak a színházat és a szomszéd termeket megmenteni. Az anyagi kár kétmillió frank, amelynek legnagyobb része biztosítással fedezve van. Spaara nézve a kursalon elpusztulása valóságos katasztrófa, mert az évad befejezéséig még csak ideiglenesen sem tudják az épületet helyreállítani. A tűz keletkezésének okát még nem tudták megállapítani.

— Elkobzott grófi cím. Érdekes pör nyert befejezést a nápolyi esküdtsek előtt. A pör Marconnay Henrik és a Bourbon-család közt folyt le; még 1878-ban indult meg és csak most nyert befejezést. Ugyanis Pasquale Borbone, bari gróf, II. Ferencz, Szicília legutolsó sarjának testvére feleségül vette Marconnay Piánakat, a párisi opera primadonnáját, akivel már előbb is viszonyt folytatott. Két évvel a házasság után törvényesítette a még házasság előtt született fújakat, Henriket. Amikor a gróf meghalt, II. Ferencz nem akarta családjabelijének elismerni a fiút és megindította a törvényszéki eljárást az iránt, hogy a fiu ne viselhesse a bari grófi címet. II. Ferencz a pört valamennyi francia törvényszéknél megnyerte. Ekkor Marconnay Henrik Nápolyba költözött át, hogy megnyerje az olasz állampolgárságot, amelyről korábban lemondott. Caserta gróf, aki II. Ferencz halála után az olaszországi Bourbonok feje lett, mostan a nápolyi felebbezési törvényszéknél indította meg a pört Marconnay Henrik ellen cimbitörvény miatt. Ez a törvényszék ugyanolyan ítéletet hozott, mint a francia törvényszék. Marconnay Henrik akkor a legutolsó fórumhoz fordult: a semmitörvényszékhez és most ez is kimondta az ítéletet, amely megsemmisítő Marconnayra nézve, aki ilyenformán végleg elesett a Bourbonoktól való rokonságtól és a vele járó címektől.

— Mérgezés egy műhelyben. A Dob-utca 63. száma alatt Löw Jakab bőröndös-műhelyében tegnap az összes munkások egymásután rosszul lettek s elájultak. A kihívott mentők szénázmérgezészt állapítottak meg. A munkások valamennyien Löw családjához tartozván, a Dob-utca 87. szám alá vitték őket.

— Előadás a léghajózásról. Seress Imre hirlapíró ma este a Pesti Lloyd-Társulat kaszinója dísztermében nagy és előkelő közönség jelenlétében felolvasást tartott „A léghajózás mai állapota” czímen. Seress nem kezdte a levegő meghódításáért folyó küzdelem történetét Daedalus és Icarusszal, sőt azt bizonyította felolvasása elején, hogy ami ezen a technikai téren Lilienthalig történt, abszolút értéktelen a repülőgép jövőjére nézve. Valamennyi modern aeroplannak közös hátránya az, hogy csupán rendkívüli sebességgel repülhetnek, mert mielőtt az indulási sebesség csökken, azonnal a földet érik. Ezenkívül egyensúlyozásuk, főleg egy kis szélben, nagyon körülményes és emiatt nehezen tanulható meg. Az aeroplan jelenlegi formájában csupán a mesterséges repülés lehetőségét dokumentálja, de praktikus célokra egyáltalán nem alkalmas. A mai aviatikusok egyszerre sokat akarnak: a levegőben járó tökéletes hadihajókat szeretnének csinálni, mielőtt egy primitív, de biztosan mozgó légesónakunk volna. Már pedig a természetben ugrás nincsen. A merev felületekkel dolgozó aeroplan épp oly bizonytalanul lebeg a magasban, mint a ballon-léghajó, a szél is egyforma ellensége mind a kettőnek. Mindezek után oda konkludált Seress, hogy a sárkány-rendszert egyesíteni kell a Lilienthal-féle rendszerrel és a kettőből olyan aeroplan-stilust alkotni, amelynek gyorsasága épp úgy szabályozható, mint a földi járműveké. Végül a felolvasó ismertette az általa tervezett új aeroplant, amelyet jókora nagyságu modellben is bemutatott. Az értékes felolvasást a jelenvolt közönség mindvégig élénk figyelemmel kísérte és végeztével az előadót lelkesen megtapsolta. Ugyancsak ünneplésben volt része Seressnek az előadást követő társasvacsorán is.

— Titokzatos merénylet. Titokzatos gyilkos merénylet foglalkoztatja a müncheni és a nürnbergi rendőrséget. A München és Nürnberg között közlekedő gyorsvonaton Kraegnic állomás közelében egy utazó revolverrel veszedelmesen megsebesített egy ugyanabban a kocsiszakaszban utazó embert. A sebesültnek még csak annyi ereje volt, hogy a vészféket megintsa s a vonatot megállíttassa, azután eszméletlenül összerogyott. A merénylet menekülni akart, de elfogták. Tették okáról megtagad minden felvilágosítást.

— Két őrmester és egy tanárjelölt. Rettentő esemény játszódott le Esztergomban. Két izgága katona volt a kezdeményezője a dolognak, mely azonban mindkettőjükre nézve szomorúan végződött. Vasárnap éjjel történt, hogy az esztergomi Magyar Király-szálló vendéglőjében két 76. közös gyalogezredbeli őrmester mulatott. Ugyancsak a vendéglőben mulatott Bakonyi Elek tanárjelölt, aki véletlenül időzött a városban. A katonák mulatozás közben minden áron bele akartak kötni a tanárjelöltbe, aki szintén társaságban volt. Bakonyi került az összetűzésbe s az őrmesterek előtt tartalékos hadnagynak adta ki magát, hogy ezzel szerényebb magaviseletre kényszerítse őket. Ámde bemutatkozása a katonákat még jobban felbőszítette és szitkok között jelentették ki, hogy civilben nem ismernek tisztet és ő éppen olyan bagázs, mint más civil. A tanárjelölt látta, hogy kékeesen nem boldogul, omeleti szobájába igyekezett, hogy a katonáktól megszabaduljon. Az őrmesterek azonban kardot rántva, utána rohantak. Mikor a menekülő Bakonyi az üldöző őrmestereket meglátta, elővette Browning-revolverét s rájuk kiáltott, hogy ha még egy lépést tesznek feléje, lelövi őket. Fenyegetése azonban mitsem használt s azért önvédelemből háromszor a katonák felé löött. A lövések hatása rettenetes volt. Mindkét őrmester halálos sebbel rogyott össze. Kórházba szállították őket, ahol az egyik őrmester meghalt, a másik pedig haldoklik. A tanárjelöltet bekisérték a rendőrségre s kihallgatása után letartóztatták.

— Tüntetés a színházban. A franciaország Perpignanban Mirbeau „Le Foyer” című darabjának tegnapi előadása alkalmával katolikusok és rojalisták zajos tüntetést rendeztek. A rendőrség tizet közülök letartóztattott.

— Schönbergerné afférje. Tudvalevő, hogy a Polónyi-ügyből kifolyólag a hatóságok báró Schönberger Bélánét kiutasították az országból. Pár hónappal ezelőtt a báróné azzal az indoklással, hogy az újpesti villáját el akarja adni, salvus conductust kért s ezt az engedélyt nyolcz napi időtartamra meg is kapta. Schönbergerné megérkezvén, a Schlézinger-féle ingatlanközvetítő vállalattal kezdett tárgyalásokat. Mióta azonban itthon volt, elváltan élő ura, báró Schönberger Béla uton-utfélen nyomában volt, pénzt követelt tőle s azt vitatta, hogy az újpesti villához közszerzemény címén neki is joga van. Ma délután négy és öt óra között Schönbergerné újra fölkereste a Röser-bazárban levő közvetítő irodát. Báró Schönberger meglátva, követte nejét a Schlézinger-irodába, ahol olyan botrányt csapott, hogy onnan a személyzet ki-dobta. A báró azonban nem elégedett meg ezzel. A Semmelweis-utcai kapu előtt megleste feleségét, nekiesett és ütlegelni kezdte. A báróné a rája várakozó kocsiba menekült, báró Schönberger azonban fölzakitya a kocsiajtót, tovább verte elvált feleségét, akit végre is a járókelők mentettek ki az öklei alól. Schönbergerné egyenesen a rendőrségre hajtatott, ahol följelentést tett a báró ellen életveszélyes fenyegetés, testisértés és zsarolás címén. A rendőrség a bárót nyomozza s a nyomozást kiterjesztette arra a körülményre is, hogy a báró társaságában egy ismeretlen zül-lött alak is volt.

— Az olaszországi segélykezió. Az olaszországi segélybizottság gyűjtése javára ma a következő adományokat fizették be: A Magyar Általános Takarékpénztárnál Ferencz József unitárius püspök Kolozsvár 1396 K 70 fill., Concha Győző egyetemi tanár 100 K, Gráf József ref. lelkész Bonyhád 39 K 24 fill., Nagy Mózes Ótorda 36 K 48 fill., előjáróság Makád 29 K, Melichar Kálmán min. tan. 20 K, Sztanlovity Maxim gör. kel. szerb plébános, Németh 17 K 82 fill., Thaly László orsz. képviselő, 10 K, tatai m. kir. posta- és táviró hivatal 6 K, bútaapáti község 14 K, Várady Károly orsz. képviselő 20 K, Téglássy István min. tan. gyűjtése 52 K, Augustin Jenő min. tan. gyűjtése 35 K, Magyar Hirlap gyűjtése 4 K, összesen 1780 K 24 fill. — A Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál budapesti ág. ev. templomok gyűjtése 201 K 85 fill., Garancsy Mihály min. tan. Budapest 53 K 50 fill., Glatz Antal Biharmergye főispánja 300 K, Csabai Béla gyűjtése Budapest 102 K, fővárosi közmunka tanács műszaki hivatala 56 K, Sátorajhajhely város 74 K 50 fill., esabdi ev. egyház 3 K 70 fill., ág. ev. egyház Ipolymagyar 30 K, Szentkirályi Kálmán 10 K, Darányi Béla min. tan. gyűjtése 168 K 10 fill., ág. ev. egyház Ilok 3 K 12 fill., gör. kel. szerb egyház Szerbittebe 25 K, Nagyszeben vármegye alispánja 21 K, aut. orth. izr. hitközség Marosvásárhely 50 K, ág. ev. egyház Bat 6 K, gróf Tisza István és neje, Geszt 200 K, ág. ev. egyház Deszténye 6 K 20 fill., ág. ev. egyház Ipolymagyari 30 K, Boncz Ödön min. tan. gyűjtése 37 K, összesen 1378 K 97 fillér. — A Magyar Lezámitoló- és Pénzváltó Banknál: Jekelfalussy Lajos miniszter 120 K, izr. hitközség Zalaszentgrót 32 K, gróf Pongrácz Frigyes 100 K, báró Podmaniczky Géza 200 K, id. Wuk Gyula gyűjtése 515 K 8 fill., báró Horváth Ferencz, Wien 50 K, összesen 1017 K 8 fillér. A gyűjtés mai végeredménye tehát 249.039 K 65 fillér.

A „Vossische Zeitungnak” táviratozák Milánóból: A „Corriera de la Sera”-ban Luigi Barzini súlyos vádakot emel a nehékes olasz bürokrácia ellen, amely esodákat művelt lassúságával Messinában. A mentés után a hivatalnokok ezreit küldték oda, nagy lett a kapkodás és a fejtelenség, senkisémm vállalta a felelősséget, minden legcsekélyebb intézkedés elrendelésére jóváhagyást kellett kérni a központból, így aztán a mentés csupa huzavona volt és ez a bürokratikus eljárás az államkincstárnak havonként kerek egymillió dollárjába került. Temérdek építkezési fát szállítottak a katasztrófa vidékére, de még most is ott hever az építőanyag, mert a közmunkaügyi minisztérium még nem döntött, hogy milyen modell szerint készüljenek a barakkok. A lombardiai fonó- és szövőgyár tömérdek munkást hozatott, hogy rombadölt gyártelepeit eltakarítsa és hozzálasson az újépítkezéshez, de a munkát nem lehetett megkezdeni, mert a munkások számára nem voltak barakkok. Azzal végződik Barzini cikke, hogy sürgősen meg kell alakítani Messinában egy független és teljhatalmu bizottságot, mert az állapotok tarthatatlanok.

— Felrobbant dinamit. A mehelni bányában egy láda dinamit felrobbant. Hír szerint két ember életét veszítette, kettő megsebesült.

— **Hamis bankók.** Hajduböszörményből jelentik, hogy a bankóprés ügyében kompromittált *Fekete Józsefet* és hajduböszörményi társait, *Benek Andrást*, *Székely Sándort*, *Bódi Lajost* és *Varga Andrást* ma szabadlábra helyezték. A bankóprés szállítóját, *Rosinger* budapesti lakost és feleségét a debreczeni ügyészségre szállították. *Kozma József* szerencsi hentesmester is az ügyészségen van, valamint *Botos József* debreczeni titkos rendőr is, kit az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezték.

— **Kirabolt násznép.** Tényi községben tegnap tartotta lakodalmát Fúzi Lajos kajári lakos és lakodalmos után a nászmenet kocsikon hazafelé indult Kajárra. Alig hagyták el a falut, egy revolveres ember ugrott az első kocsis elé és megragadta a lovak zabláját.

— Aki mozdul, a halál fia! — rivalt a násznépre.

Kocsiról-kocsira járt azután és a halálra rémült emberektől elszedte összes értéktárgyait, miközben ötször a násznép közé lépett. Aztán, miután a kocsisort végig zsákmányolta, odébb állt, a násznép pedig sebesen vágatva, igyekezett az utonállás színhelyéről mielőbb elpárologni. A rablás fényes nappal történt. A revolveres rablót senkinek merete megtámadni. A merénylet után a falu egyik koresmájába ment, ahol az összezsákmányolt pénzből bort követelt, majd miután a bort nem hozták elég gyorsan, tört, zuzott, rombolt mindent, ami csak a keze ügyébe akadt. Időközben megérkeztek a felpécsi csendőrök, akikért a tényői körjegyző még a merénylet alatt telefonált s ezek a dühöngő rablót lefegyverezték és ártalmatlanná tették. A vallatásnál kitűnt, hogy a merénylő *Mascsik Kálmán*, emberölésért már büntetett, többszörösen rovvott multu 26 éves szabaddai illetőségű napszámos.

— **Harcz a Rákóczi-uton.** Hutter János békossisegéd tegnap este nagyon sebesen hajtott a Rákóczi-uton a 112-es számú egyfogatu kocsin. Egy rendőr megállította, mire Hutter káromkodni kezdett és az ostarával végigvágott rajta. A rendőr be akarta kísérni a kerületi kapitányságra, mire valóságos harcz keletkezett. Hutternek védelmére sietett *Martin János* kocsis, aki szintén megtámadta a rendőrt. Ez végigvágott kardjával a bal karján. Sérülését a dologkórházban kötötték be s aztán mind a két kocsist bekísérték a VIII. kerületi kapitányságra. Megállapították, hogy részleg s a kijózanodásukig bent tartották őket.

— **Halálozás.** *Weber Ágoston*, aranyműsés áldozár, ezimetes kanonok, a quadelupeit rend lovagja, Miksa volt mexikói császár tb. udvari papja 76-ik évében Szakálházaán meghalt.

Schneider István, Pécs város iskoláinak felügyelő igazgatója tegnap 67 éves korában meghalt. Az elhunyt 30 éven át szerkesztette a „Neptanoda” című tekintélyes szaklapját. Ő volt az egyetlen tanító, aki érdemeiért a Ferencz József-rend lovagkeresztjét kapta.

Somogyi Dávidné, a dombovári izraelita elemi iskola igazgatójának neje hosszas szenvedés után elhunyt ötvenkétéves korában. A megboldogultat széles körök nagy részvételével kísérték örök nyugalomra.

Imre Miklós, a hevesmegyei függetlenségi párt köztiszteletben álló elnöke, takarékpénztári ügyész hosszas szenvedés után Egerben elhunyt. Halála széles körben mély és őszinte részvétet kelt.

Halmos Ernő állami isk. tanító élete 29. évében hosszas szenvedés után e hó 3-án elhunyt Törökbeesen.

Brunhuber Kálmán építész-mérnök február 3-án életének 55-ik évében meghalt Aradon.

Henriczy Ágoston, nyug. ág. h. ev. lelkész életének 84-ik évében elhunyt Póltáron.

x **Igyék naponta ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént.** Etvágya fokozódik, idegrendszere erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utaztatott.

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherczeg-uteza 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**
x **Szerencsétlen egyén**, ki lábát vagy kezét elvesztette, de szerencse a szerencsétlenségben, hogy iparunk már a legnagyobb művészetet pótolja e hiányokat. A „Magyar Orvosi Műszertár” (Budapest, VII., Rákóczi-ut 32.) jótállás mellett készít oly műtájakat és műkezeket, melyek az eltagokhoz teljesen hasonlóak. Sok szerencsétlent tett már boldoggá e jeles magyar cég, ki legutóbb a pécsi kiállításán is ezüst éremmel lett kitüntetve. Ugyanott műfűzők, támgépek stb. stb. a legjobban készíttetnek. Részletes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld a cég.

x **Itt a tél és a könnyelmű fiatalság térefagyra nem ügyelve, vidáman gyülekezik a koresolyapályán és örömmel áldozza éjjeli nyugalomát a béli gyönyöröknek.** Hogy a fagyos szél felelő a gyöngéd arcú bört, — az sem tesz semmit, csak állandóan kéznél legyen a *Czerny-féle világhírű rózsatej*, mely az arcznak nyomban visszaadja eredeti üde színét. A mama pedig, aki leánya mellett nem akar elmaradni, a *Tanningéne* hajfestőszerelet óvhatja meg hajának eredeti színét és puhását.

Pénzügyi kinevezések.

A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök kinevezte Juhász Ignác budapesti, Margineantiu Titusz temesvári és La Borda Sándor budapesti pénzügyi tanácsosi címmel és jelleggel felruházott pénzügyi számtanácsosokat, Arányi Károly, Tolnai Imre, Preszler Antal, Szlabigh Odön, Schobert János, Pecz István, Németh Antal budapesti, Halla János székesfehérvári, Koharits Gyula kaposvári, Páldy Károly és Págl Károly budapesti, Gidófalvy Béla lugosi, Gligoreszku Ágost, Ruzitska Béla Molterer Antal, Bajza Ferencz, Szász Lajos budapesti, Thury Mihály gyulai, Papolczy Antal budapesti, Patachich József komáromi, Obholzer Gyula nagykarolyi, Báthory György aknaszlatinai, Vihely Béla és Stiasny Pál budapesti, Kékics Stankó pozsegai, Haller Albin budapesti, Ujházy Barna pozsonyi, Biró Antal dési, Szalay Bálint soproni, Begyáts István trencséni, Török János dési, Wolff Henrik nagyszabai, Ferber Nándor balassa-gyarmati, B. Farkas István beregszászi és Durst Győző budapesti pénzügyi számtanácsosokat *pénzügyi tanácsosokká*, továbbá Farkas Ferencz nagybányai, Surányi Imre, Gombos Géza, Barnay Imre, Vinter Mihály budapesti, Szücs János debreczeni, Borosnyay Károly budapesti, Szekula János nagybecskereki, Sopronyi Gedeon és Vágács István budapesti, Szép Gábor selmeczbányai, Moser György budapesti, Szép Sándor selmeczbányai, Wolff József nagyszabai, Csery Alajos gyulai, Sipos Géza aknaszlatinai, Pusztai Lipót, Dworzák Alajos, Faluvégi Áron, Rajlics Péter budapesti, Parentéry Ferencz egri, Baross Ferencz fiunei, Koczó Zsigmond, Werner Zsigmond, Martin József, Mondok József és Mezriczky Elek budapesti, Polyák Pál nyitrai, Nagy József szolnoki, Egyed Gyula, Török Jenő és Szuly Gyula budapesti, Hertekendy Béla székesfehérvári, Ajtay Gyula zalatnai, Boér Ferencz dési, Wohlrath Rikárd, Kolos József, Mayer Béla és Koczka István budapesti, Arany Izor zalaegecszegi, Pamlényi Sándor, Saxinger József és Dusitka Ferencz bpesti, Sperling János soproni, Papp György s Vársárhelyi Lajos bpesti, Essigmann Károly zombori, Kovács Sándor bpesti, Lukács János aknaszlatinai, Wöhler Erik, Kovács Ignác és Kazay Imre bpesti, Danilovics István temesvári, Fidler Lajos budapesti, Rácz István makói, Kratzer Rezső és Heidler Gyula budapesti, Sporkó László pozsonyi, Kecskés József aradi, Balogh Bertalan budapesti, Holldonner Ottó aradi, Varga Lajos máramaroszigeti, Vas Ferencz budapesti, Zseidlík Károly pozsonyi, Herald Lajos budapesti, Poroszlay Gyula debreczeni, Borovits Károly és Kisasszony Sándor budapesti, Socanin Antal varadi, Darnai József és Várady Lajos budapesti, Bernhard Arnold marosújvári, Moncsilovics Simon goszpiesi, Milakovics Rade zágrábi, Nyomárkay Kázmér satoraljaiújvári, Györkö Mór és Tessely Frigyes budapesti, Gaál László esztergomi, Szabó Lajos szekszárdi, Jancsó Lajos, Berzenyi Béla és Faludy Károly budapesti, Keller Géza sepsiszentgyörgyi, Goór Albert szolnoki, Dénes Vilmos székesfehérvári, Szántó József aradi, Brandstaetter József pozsonyi, Fiala Oszkár brassói, Nagy Albert tordai, Budaházy Odön debreczeni, Kosztolányi Áttila budapesti, Kászonyi Jenő lugosi, Bujnák Andor alsókubini, Doroszlaj Lajos pécsi, Türr Antal zombori, Rédey Kálmán kaposvári, Saághy Ferencz pécsi, Vanyek Béla budapesti, Eranosz Ferencz besztezercei, Bodnár István szekszárdi, Vlasics Mihály szombathelyi, Kovács János nagyenyedi, Garda Gyula sepsiszentgyörgyi, Csernátony Jenő besztezercei, Szász Károly kolozsvári, Krumenacker Ferencz nagybecskereki, Coglet József temesvári, Fejér Imre segesvári, Kovács Gyula veszprémi, Dugovics Titusz turocszentmártoni, Eperjessy György marosvásárhelyi, Boross Gyula komáromi, Kovács Imre miskolci, Zottományi Mihály zombori, Baesckay Miklós löcsei, Szánthó Gyula aradi, Kovács László sepsiszentgyörgyi, Tóth Imre makói, Dorner János pécsi, Kövecz Károly budapesti, K. Nagy Kálmán zilahi, Letostyák István ungvári, Eötvös József miskolci, Spernovics Emil kassai, Bruder Károly löcsei, Soós Alajos budapesti, Szijártó Mihály szombathelyi, Angyal György nagyszabai, Huppmann Ferencz trencséni, Csellei Dezső nagyváradai, Fricsovsky József, Androvich József és Anesini Viktor budapesti, Amberboy József székeljudvarhelyi, Segere Ferencz zilahi, Czirmay Adolf beregszászi, Merő Károly nagykarolyi, Száva Péter szegedi, Nyárády Zsigmond budapesti, Surányi Viktor beregszászi, Emmel Gyula soproni, Poppovics Mikró zombori, Eliás János, Perczel Béla és Pünköszt György budapesti számvizsgálókat pénzügyi számtanácsosokká, valamennyit állomáshelyén való meghagyással. Mintzér József egri pénzügyi számvizsgálót *pénzügyi számtanácsossá* a pénzügyminisztériumi számvetőséghez; a minisztert kinevezett továbbá sok pénzügyi számlenőrt számvizsgálóvá és pénzügyi számtisztelt számlenőrré. A kinevezéseket a hivatalos lap legújabb száma hozza.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A vadkacs.

— *Ibsen tragikomédiája a Nemzeti Színházban.* —

Vége egy tartalmas szindarab a Nemzeti Színházban! Miután ugyszólván lidércnyomás nehezült az intézetre s minden, amihez fogott, balul sült el, mint mikor a sutai vadász tüzi a vadat, de soha czélt nem talál, elővették a jó öreg Ibsent és jó estéjük volt.

Hát valóban? Sikere volt a Nemzeti Színháznak? Színházjáró emberek, akiknek már van tapasztalatuk, sajtáságos módon rázzák a fejüket. Ha csakugyan sikere volt — kérdik jogos nehezteléssel — ha valóban elért a darabban a színház annyit, amennyit elért, akkor miért kellett a saison nagyobbik felét agyonütni meddő kísérletekkel? Miért kellett a színház renoméját tönkre tenni az idegen rossz importtal, ha kezükben volt a darab, amelyetől annyit vártak?

Ez bizonyára azért van így, mert a jónak és rossznak a mérlege valahol hibás a Nemzetiben. Nem lehet föltételezni, hogy szántsándékkal akart a vezetőség ártani a színház jó hírnevének. Ez akkora rosszhiszeműség volna, hogy ilyenre gondolni sem szabad. Nem lehet tehát másra következtetni, mint arra, hogy nem tudják megítélni, mire van szüksége valamely színháznak, mire nincs. Az ítélet hiánya pedig legalább oly veszedelme az intézetnek, mint a rosszhiszeműség. Legfőlegb véletlenül hibáznak rá valamely jó darabra és előadásra. De a véletlennek még sem lehet martalékul odaadni a Nemzeti Színházat.

Ibsen „Vadkacsájá”-t minden művelt ember ösmeri már Magyarországon. A nagy norvég író nem egy művét rágicsálja már az idők foga. Aféle csöndes enyészet az, amely lehetetével érinti. De a „Vadkacsá” nemcsak azért fog megmaradni, mert jó szindarab, hanem azért is, mert talán a „Rommersholm”-on kívül Ibsen egyetlen művével sem szántott mélyebben, mint ezzel.

Az emberi életnek egyik sötét és tragikus igazságát foglalta drámába és elnevezte szindarabját „tragikomédiá”-nak. Mert valóban, nem tudom, nevetni, vagy sirni lehet-e jobban azon, hogy az embereknek szükségük van valamely hazugságra, különben nem boldogok. Pesszimiztikus felfogás ez a költő részéről, de azért a sötétlátással bepillantott az emberi lélek legtitkosabb, legelrejtettebb rékseibe. Nem aféle kisebb-nagyobb hazugságokról van szó, amelyek konvencionális hazugságok gyűjtőnév alatt elengedhetetlenek a társaságos életben, hanem valamely nagy, vaskos, kézzelfogható hazugságról, amelyet „élethazugság”-nak nevez igen találóan az író. Kell, hogy végigvonuljon az ember egész életén egy hazugság, akár arra, hogy az illetőt magát ámitsa, akár arra, hogy környezetét félrevezesse és magát másformán tüntesse fel, mint amilyen valóban. Ez a hazugság ad tartalmat az életnek; ez tartja fenn a lélek vidámságát, fölhangoltságát, kedvét és örömet. Enélkül nincs színe, kifejezése az életnek, söt irányja és reménye sincs.

Ott van például a darab két főszereplője: az öreg Ekdál és fia, Hjalmar. Az öreg Ekdál valamikor szenvedélyes vadász volt. Csak akkor élt igazi életet, amikor a szabad természet állt szemben és üzhette a vadakat. De bajba került. Egy Werla revü ember befonta, bünbe sodorta, azután, mikor Ekdál börtönbe került, cserben hagyta. A börtönből kikerülve mit tehetett volna? Csínált magának egy élethazugságot. A padlásszobában elhelyezett néhány tyukot, libát, házinyulat s kinevezte házának ezt a helyét erdőnek. Sőt egy valóságos vadkacsát is tartogatott a padláson. Ezt a vadkacsát ugyanaz a Werla lötte le, de nem ölte meg, aki Ekdált börtönbe juttatta. A megbetett vadkacsá a mocsárba esett, de onnan kihúzták, szerencsésen meggyógyították és így került Ekdál „vadállományába”. Hogy az öreg Ekdál illuziója még nagyobb legyen, összehordott néhány száraz karácsonyfát és ott szintén elhelyezte. Mindennap betért ide; pisztolyt is vitt magával és lelétt néhány házinyulat. Ezt a silány mulatságot ne-

vezte ő vadászatnak. És éppen olyan boldog volt, mintha igazi erdőben igazi vadakra vadászott volna.

A fia, Hjalmar szintén nem tudott élni hazugság nélkül. Neki kétféle hazugsága volt. Az egyiket maga csinálta magának és mégis hitt benne. Elhitette a világgal, hogy valamit fel fog találni. Maga sem tudta, mit. De azért hitt a találmányában s mindenkinek úgy beszélt róla, mint élete nagy művéről. Ennek folytán környezete geniális embernek tartotta. A másik hazugságról nem tudott. A felesége ugyanis, még mielőtt nőül ment hozzá, szeretője volt ugyanannak a Werlának, aki apját bajba sodorta. De Hjalmar azt hitte, hogy a felesége az erény mintaképe volt mindig és ebben a tudatban a legboldogabban élt vele.

Látható, hogy a két Ekdál úgy le volt pályázva a hazugságokba, hogy azokból kihámozni őket alig lehetett.

És a két ember körül ott settenkedett két másik ember. Mindkettő idealista, de különböző irányú. Az egyik Relling orvos. Ez eszményi módon szerette az embereket, de meg volt győződve, hogy a hazugságra szüksége van az embernek és attól megfosztani őt annyit jelentene, mint elrabolni boldogságát. Ezért a két Ekdált — az öreg és ifjút — csak megerősítette hazugságaikban.

A másik idealista Chregers, annak a Werlának a fia, aki az öreg Ekdált tönkretette. Ez a sajtós ember „eszményi követelésekkel” állt elő. Azt akarta, hogy az emberek tisztán lássanak és ne éljenek hazugságban. Miután megtudta, hogy apja a szeretője volt Hjalmar feleségének, hát fordított apjának és sietett Hjalmarhoz, hogy „felvilágosítsa”. A legszebb boldogságában csapott rá a maga igazságával. Megmondott neki mindent, azt is, hogy a felesége szeretője volt Werlának. Hjalmar kétségbeesett, mert élete hazugsága összeomlott. Mit csináljon már most, amikor nem árnthatta magát azzal, hogy a felesége az erény mintaképe volt? Ily igazságot nem hisz el minden ember, annál kevésbé, mert a felesége, aki igen közönséges asszony volt, nem is tagadta a dolgot, mikor kérdésre vonta.

— Miért nem mondtad ezt, mielőtt nőül vettél? — kérdezte Hjalmar bösz haraggal.

— Hát nőül vettél volna, ha tudod az igazat? — válaszolt az asszony bizonyítva, hogy neki is szüksége volt hazugságra.

Relling hiába harcolt Gregerssel, mondván, hogy hagyja meg a jó embereket a hazugságban. Gregers tovább ment ideális követelésével és így Hjalmar megtudta azt is, hogy apasága is problematikus. Nem volt bizonyos benne, hogy kis leánya, akit imádozott és aki őt is imádozott, igazán az ő gyermeke-e. Ezért durván bánt az érzékeny szívű gyermekleányával.

Gregers a kislánynak tanácsot adott. Hjalmar indulatában azt mondta, hogy szeretné a vadkacsa nyakát kitékerni. Ő vadkacsa alatt bizonyára a hazugságot értette. Gregers tehát azt a tanácsot adta a kislánynak, hogy lölje agyon a vadkacsát, melyet oly nagyon szeretett és bizonyítsa be ezzel, hogy mennyire szereti apját. De a kislánynak nem volt szíve megölni a vadkacsát; inkább megölte magát.

Igy tett nyomorulttá egy igazság megismerése egy egész családot. Gregers lesújtva látta, hogy hazugság nélkül nincs remény és nincs élet. Akinek szüksége van hazugságra, az hadd maradjon benne. Sántáni dolog az ideális követelés. Nem szabad mindenkinek tisztán látnia.

Ez a mélyen tragikus, mindenben igaz és megrázó gondolat vonul végig Ibsen tragikomédiáján és ez avatja a drámát mesterművé. Az igazság fénye tündöklök benne és ad a műnek halhatatlan életet.

A szereplők most az egyszer átérték feladatuk komolyságát és játszottak úgy, hogy az egyes szereplő érvényesülése nem zavarta az összjátékot. Első sorban a játék diapazonja érdemel említést. Nem emelkedett a tónus seholy bántó magaslatra. Színfalhasogatás nem sértette a művészi érzéket. Sem zökkenések, sem veszedelmes műpauzák nem fordultak elő. Első sorban említjük Gált, aki

Hjalmar játsza. Megértette és interpretálta játékában az ibseni gondolatot. A hazugságban magát jól érző ember boldogságát csak úgy kifejezésre juttatta, mint ahogyan megértette velünk Hjalmar karakterének minden vonását. Majdnem az egész darab sorsa az ő kezében volt, de ez a kéz erősnek bizonyult. Nem volt mozzanat, amelyet elejtett, hang, amelyet nem értett volna meg. A remek játék méltó volt Ibsen nagy művéhez. Mindenképpen sikerült *Gabányi* játéka is, aki az öreg Ekdál szerepét kapta. Az ő játéka igazolta leginkább a „tragikomédia” elnevezést. Maszkban, hanghordozásban egyformán kielégített minden művészi követelést. *Hegyesi* Mari csodálni való módon találta el a Hjalmar felesége szerepének tónusát. A közönséget, a flegmát, a szinte vérlezítő egykedvűséget tudós művészettel rajzolta. Nagy alakítást nyújtott *Várad* Aranka is Hjalmar kislányának szerepében. Oly kicsiny volt, mint egy igazi tízennégy éves gyermek és oly nagy volt, mint a színpadon megnövekedett és megerősödött művésznő. Minden jelenetében új hatást és megindulást tudott kiváltani. *Pethes* is eltalálta a Gregers szerepének tónusát. Az „ideális követelés” gondolatát átérve, játékában érvényesítette. *Somlai* Relling szerepében eléggé előnyös módon mutatkozott be. Szerepeket kaptak még: *Horváth, Lenkei* Hedvig és *Hajdu*.

A közönség csak lassan melegedett fel. A harmadik felvonástól kezdve azonban a hívősség megszünt. Ettől fogva a publikum már megvolt hódítva.

Timár Szaniszló.

(*) **Svaerdröm-négyes.** A tökéletes harmónia jegyében született az a dalest, melyet ma a négy *Svaerdröm*, Valborg, Sigríd, Astrid és Olga rendeztek a Royal-teremben. Az a sajtós érdekes zenei felfogás, mely az északi énekesnőket általában jellemzi, érvényre jut az ő művészetükben is. Abszolút tiszta zenei érzésük oly bámulatosan tömör harmóniává fejlesztenek mindent, amit énekelnek, hogy valósággal tökéletes rezonanciára bírják a hallgatók lelkét. Bájos megjelenés, közvetlen énekmodor és abszolút muzsikáltság, mind olyan járuléka az énekesnőknek, melyek gyakran a hanganyag fogyatékosát is pótolni tudják. Itt azonban erről szó sem lehet, mert mindezek felül gyönyörű hangjuk van, melyet pompásan kezelnek. Legkésőbb közöttük természetesen *Valborg*, akit már nem kell bemutatnunk, hisz régen kedvence lett a mi közönségünknek. Kár, hogy ma a hangja fátyolozott volt és így nem élvezhetjük tüneményes pianissimóit. Kivüle magánszámai voltak még *Sigrídnak* és *Astrídnak* is és főleg az utóbbi arattott zajos sikert szépen csengő, meleg althangjával. Énekeltek még kettőst, harmast, négyest, a legkülönbözőbb kombinációkban, gyakran az orgona hangjaira emlékeztető tökéletes összhangzásban. Műsoruk Beethoven, Brahms, Schumann dalain kívül több északi dalköltő dalaiból állott. A közönség, mely számra nézve túlhaladta az összes eddigi hangversenyközönséget, igen meleg ovációkban részesítette a művésznőket, akik több ráadásal köszönték meg az elismerést. Ezeket a szubtilis dalokat azonban sikerült élvezhetetlenné tenni, amennyiben a koncertteremből a katolikus bála való tekintettel a ráadás alatt hordták ki a székeket nagy dörömböléssel.

(*) **Az Operaházban** holnap, szombaton d'Albert nagyszerű zenés drámája, a „Hegyek alján” kerül színpadra. Vasárnap másodszer adják gróf Zichy Géza „II. Rákóczi Ferenc” című magyar történelmi dalművét. Hétfőn, február 8-án olesó helyárrakkal kerül színpadra „Lakmé”, a cím szerepében Sándor Erzsével.

(*) **Komlóssy Emma Aradon.** Komlóssy Emma Arad városában nem idegen. Ugy várják jöttét, mint egy nagyon kedves, szeretett családtagot: melegen, társ karokkal. A csengő hangú, temperamentumos művésznő ez alkalommal a Casanova-ban lépett föl és még akkor is hódított volna, ha a házi-tagok feladatuk magaslátán állottak volna. A pongyola előadásban csak a *Hunyadi* József kitűnő játékát lehet *Komlóssy* Emma briliáns alakítása mellett megemlíteni. Az illusztris vendéget egész este ünnepelték.

(*) **Modern hangképzés.** A Nemzeti Zenede igazgatósága az énektanítás reformálásának előkészítésére új tanszéket nyitott. Megbizta Csiky János zenetanárt azzal, hogy az iskolaév második felétől kezdve a modern hangképzés elmélete szerint megkezdje működését az intézetben. Csiky az eddigi elavult rendszertől eltekintve, a szorosabb értelemben vett hangképzéssel kezdte el a tanítást. Az éneklőszervek anatómiai megmagyarázása után átér Müller-Brünow tudományosan elismert, természetes hangvételi rendszerének tanítására. Az új rendszert Farkas Ödön, a kolozsvári zeneiskola nagyírú énekmestere alkalmazta a magyar fonetikára, amely nélkül a mai énekművészet már el sem képzelhető. A természetes, vagy szakzszerű kifejezésekkel primérhang elsajátításán és a fonetikai ismereteken kívül, az előadó súlyt vet: a hangzókat egyenletes kiképzésére és az éneklést meglőnynyitő, rekeszizomos lélekzésre. Az iskola vezetősége, a kurzus népszerűségének fokozására, beírási díj nélkül mindössze tíz korona tanítási díjat szed félévénként a növendékektől. A kurzus nemcsak a hivatásos, színpadi pályára készülő számára való, hanem részben a tehetségesebb műkedvelőknek is, akik nagyobb anyagi áldozat nélkül szeretnék megtanulni énekelni. Fölvételre jelentkezni a Nemzeti zenede igazgatóságánál lehet a délutáni órákban.

(*) **Négyórás tea.** Az ajkai és resiczai katasztrófa áldozatainak árvái és az olaszországi szerencsétlenség károsultjai javára vasárnap délután négy órakor rendezendő tea a farsangi idény kiváló eseménye lesz. A gróf *Bathány* Lajosné elnöklésével Budapest előkelő hölgyeiből alakult hölgybizottság hetek óta fáradozik a tea sikere érdekében. *József* főherceg és neje *Augusta* főhercegné asszony biztosra ígérték megjelenésüket, ami biztosítja a fővárosi világ részvételét. Budapest szép asszonyai és szép leányai mind ott lesznek és a tea nemcsak látványosságnak, hanem igen előkelő és kedélyes mulatságnak ígérkezik. A rendezőség ezúton figyelmezteti a közönséget, hogy a hangverseny kezdete nem mint a belépti jegyeken áll, 5 órakor, hanem 4 órakor lesz és kéri a közönség pontos megjelenését, minthogy a főhercegi pár is négy órára ígerte eljövését. Jegyek a pénztárnál lesznek kaphatók. A két koronás jegy árában benne van a Gerbeaud-buffet is.

FŐVÁROS.

(*) **A pénzügyi bizottság ülése.** A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtt Vaszilievits János dr. alpolgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen az előadói tisztelet dr. Berzel Jenő tanácsjegyző látta el. A tárgysorozat első pontja az adófőpénztár megszüntetése és az ebből kifolyólag szükséges egyéb intézkedések, állások megszüntetése és szervezése volt. Ez a tárgya a bizottságban hosszabb vitát provokált. Dr. Feleki Béla a javaslat ellen beszélt és igazságtalannak jelezte az ügyosztály előterjesztését, mert a kerületi pénztárosoktól az ügyosztály még a reményét is elveszi annak, hogy valaha főpénztárosok, vagy főellenőrök lehessenek. A javaslat visszautasítását javasolja. Telkes Aladár indítványt nyújtott be, hogy az ügyosztály javaslatát vegyék le a napirendről és hogy az ügyosztály tegyen javaslatot a kerületi pénztáraknak a központi pénztárral való egyesítésére iránt oly módon, hogy mindkét pénztári személyzet rangsora az utolsó választás, illetve fizetési előléptetés útján nyert rang szerint állapítsák meg; indítványozta továbbá, hogy szerveztesse át a kerületi pénztáraknál két harmadosztályú és két másodosztályú pénztári tisztii állás, négy másodosztályú pénztárosi állásra; az egybeolvasztásig tartsák függőben a megüresedő állások betöltését. Hozzászóltak a tárgyhöz dr. Rózsavölgyi Manó, dr. Eulenburg Salamon, mire dr. Bódy Tivadar tanácsos reflektált a felszólalásokra és kifejtette, hogy az ügyosztály javaslata igazságos és arra szükség van, mert a csekk- és clearing-forgalom behozatala folytán nagy munkatöbblet állott elő. Ami a státus egyesítésére vonatkozó indítványt illeti, azt szívesen magáévá teszi, mert erre nézve az ügyosztály különben is tett volna előterjesztést. A pénzügyi bizottság hozzájárult az ügyosztály javaslatához, kiegészítve azt Telkesnek a státus-rendezésre vonatkozó indítványával. A napirend további pontjait vita nélkül elfogadták. Örömmel üdvözi a bizottság a nemzetközi „Prinz Heinrich-Fahrt” automobilkirándulást, amely tudvaleg júniusban Budapestre jön és háromezer koronát szavazott meg a főváros részéről felajánló tiszteletdíj céljaira. A budapesti m. kir.

kertészeti tanintézetben négy 400 koronás alapítványi hely létesítéséhez a bizottság hozzájárult. Tudomásul vette a bizottság, hogy a központi városház városház-utcai részének átalakítására 80.000 korona szükséges, valamint az is, hogy a légszuszogó beállításának előkészítése körül eddig 19.500 korona költség merült fel.

EGYESÜLETEK.

(—) A feminizmus kérdései. A Magyar Társadalomtudományi Egyesület ma esti felolvasó ülése, amelynek programján dr. Kenedi Gézának, a kitünő szociológusnak a feminizmus kérdéseiről írt értekezése szerepelt, nagy és előkelő közönséget vonzott a Magyar Mérnök- és Építészegylet dísztermébe. A hallgatóság soraiban közéletünk számos kitünősége foglalt helyet. A felolvasó estélyt Gaál Jenő főrendiházi tag vezette be, aki egyúttal sajnálatos tudatta, hogy a felolvasó gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg, de dolgozatának felolvasására dr. Farkas Pált kérte fel. A felolvasó a feminizmusnak a biológiai igazságokhoz való viszonyát fejtegette. Bevezetésében nyomtatékosan elítélte azt az „előkelő műveletlenséget”, amely a feminizmus mellett közömbösen elhalad vagy éppen kicsúfolja. Ez a mozgalom a nagy forradalomból szakadt ki s mivel újabb rohamosan kibővült, azt nemcsak érdekes, de szükséges is a legkomolyabb kritikával megbecsülni. Hiszen sikerei máris nyilvánvalók. A felolvasó mindenekelőtt azzal a vörös szociáldemokratikus vonással foglalkozik, ami a „polgárinak” vallott régi kulturmozgalomra a Marx-féle gazdasági szocializmusból átszármazott. Egyáltalán sok szociáldemokrata tant talál az újkor feminizmusában, kivált a francziáknál. A nálunk járt Mme Roussel is ilyen forradalmi jellegű tanokat hirdetett, holott a feminizmus Európaszerte nem revolúziós, hanem evolúziós eszméirány, ami a meglévő társadalmi rendet alapja feloldása nélkül akarja a nő javára átalakítani és ez a törekvése jogos is. „Férfi és nő — így végzi egy kis humorral — igen egyenrangú, egyforma becsü tényezője minden társadalmi életnek, de egyenlő, tehát mindenben közös jogu tényezője, nem lehet. Legalább addig nem, amíg a férfiak is meg nem tanulják a gyermekszülés nehéz művészetét.” A hallgatóság élénk figyelemmel hallgatta dr. Kenedi mélyreható fejtegetéseit, és a felolvasás befejeztével zajosan megtapsolta az előadást.

(—) Műbarátok Köre. Ma délután Nagy Virgil műegyetemi tanár tartott érdekes szabad előadást a Kör tagjainak az Orsz. Iparművészeti Múzeumban Vajda-Hunyad váráról számos vetített kép bemutatásával. Az előadásban nagyszámú előkelő hallgatóság volt. Az előadót, aki tárgyat több oldalról egész új alakban fejtegette s ösmertette, élénken megjelenezték.

(—) A Magántisztviselők Országos Szövetsége a következő sorok közöttételére kér fel bennünket: A fővárosban levő három, szociáldemokrata iránylatu alkalmazott egyesület a napokban fuzió céljából közgyűléseket tartott, amelyekben elhatározták, hogy eddigi címek helyett a fuzió után „Magántisztviselők és Alkalmazottak Országos „Szövetsége” címet veszik föl. Minthogy ez az új cím feltűnően hasonlatos tizenhárom év óta fennálló országos szervezetünk címéhez és felelősen alkalmas a megtévesztésre, amiből viszont számtalan kellemetlenség származhatik, ezeknek elkerülése végett szükségesnek véljük a nagy nyilvánosságot tájékoztatni, hogy az újonnan alakult „Szövetséggel” nem vagyunk azonosak, sőt azzal semmiféle kapcsolatot sem tartunk fön. Kitünő tisztelettel a Magántisztviselők Országos Szövetsége.

(—) Az Országos Magyar Iskolagyűlés VIII. kerületi fiókja tegnap délután dr. Gonda Dezső és Szundy Károly egyesületi ügyvezető-igazgatók elnöklése mellett ülést tartott, amelyen Fodor Zoltán Gyula fővárosi tanító tartott igen érdekes előadást a faipari szakmühelyek felállításának szükségességéről.

Mulatságok.

Katholikus-bál.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, február 5.

Szokatlan nagy fényvel zajlott le ma éjjel a Royal-szálló termeiben az ideai katolikus elite-bál. Az arisztokrácia és közéletünk előkelősége egyaránt résztvett ezen a bálon. Megjelent József főherceg is nejevel, Augustia főhercegnasszonyal és Izabella főhercegnasszonyal. A főhercegi vendégek féltizenegy órakor érkeztek meg teljes udvarukkal. A vendégeket a feljárónál Eszterházy Miklós herceg, gróf Zichy János, dr. Zsembery István és dr. Hindy Zoltán elnökök és dr. Boda Dezső fogadták. A főhercegnasszonyoknak két hatalmas virágcsokrot nyújtottak át. A háziasszonyok a terem bejárájánál várták a magas vendégeket, kiket onnan a Rákóczi-induló hangjai mellett a teremnek pazarul feldíszített estradéjára kísérték. Itt a vendégek rövid cserélt tartottak, melynek során József főherceg hosszabb beszélgetést folytatott gróf Andrássy Gézával, Boda Dezsővel, Zsembery Kálmánnal és Hindy Zoltánnal. A főhercegnasszonyok is szeretetteljesen szelítették meg a körükön csoportosult háziasszonyokat.

A cserélt után Radics Béla cigánybandája rendezett „Bárcsak ez az éjszaka...” kezdetű csárdásra, melyvel megkezdődött a tánc. A főhercegi vendégek még megvárták az első négyes befejezését, mire aztán körülbelül tizenkét órakor kíséretükkel együtt elhagyták a báltermet. Az udvar távozása után a mulatozók még a kora reggeli óráig maradtak együtt a legnagyobb kedvében.

A női táncrend izléses cserélt-bőrből készült társas, kék selyem szalaggal átfonva.

A bálon a következő előkelőségek jelentek meg:

A vendégnasszonyok a következők: Özv. gróf Almásy Györgyné, gróf Apponyi Albertné, gróf Apponyi Lajosné, Balla Aladárné, Baross Jánosné, öz. Baross Károlyné, gróf Batthyány Tivadarné, gróf Bissingen Ernőné, báró Burián Istvánné, gróf Chotek Rezsőné, gróf Cziráky Jánosné, gróf Erdődy Gyuláné, herceg Esterházy Miklósné, gróf Esterházy Miklós Móriczné, Farkas Edith, gróf Festetics Taszilóné, báró Forster Gyuláné, Fürster Aurélné, báró Gerliczy Ferenczné, Jekelfalussy Zoltánné, Joanovich Sándorné, gróf Karátszonyi Jenőné, Katona Mórné, gróf Károlyi Lászlóné, Kéty Károlyné, gróf Mailáth Józsefné, gróf Nako Sándorné, ögróf Pallavicini Edéné, ögróf Pallavicini Jánosné, Pechata Endréné, Poppel Gusztávné, báró Révay Gyuláné, öz. báró Révay Simonné, Rubinek Gyuláné, Szegedy Gina, Szegedy Györgyné, gróf Széchenyi Kálmánné, Szinyei-Merse Józsefné, Sztyegény-Marich Lászlóné, Velics Antalné, öz. Végess Gyuláné, gróf Wenckheim Dénesné, gróf Wenckheim Frigyesné, gróf Zichy Aladárné, ifj. gróf Zichy Jánosné, gróf Zichy Nándorné, gróf Zselénszky Róbertné.

Díszvendégek: gróf Almásy Imre, gróf Apponyi Gyula, Balla Aladár, báró Barkóczy Sándor, gróf Batthyány Iván, gróf Batthyány László, gróf Batthyány Tivadar, gróf Benyovszky Márk, Berzezy Jenő, gróf Bissingen Ernő, báró Burián István, gróf Chotek Rezső, Concha Győző, Csarada János, gróf Erdődy Gyula, Erdődy Béla, herceg Esterházy Miklós, gróf Esterházy Miklós Móricz, gróf Esterházy Móricz, gróf Festetics Taszilo, báró Forster Gyula, Fürster Aurél, báró Gerliczy Ferencz, báró Gerliczy Félix, Haasz József, Hódossy Imre, gróf Karátszonyi Jenő, Katona Mór, Kéty Károly, Libits Adolf, Lichtenstein Alajos herceg, gróf Mailáth György, gróf Mailáth József, Melichar Kálmán, gróf Nako Sándor, ögróf Pallavicini János, Pechata Endre, báró Révay Gyula, báró Révay Simon, Sághy Gyula, Smialovszky Valér, Szegedy György, gróf Széchenyi Kálmán, gróf Széchenyi László, gróf Széchenyi Viktor, Szinyei-Merse József, Sztyegény-Marich László, Thalmann Gusztáv, gróf Wenckheim Dénes, gróf Wilezek Frigyes, gróf Zichy Aladár, gróf Zichy János, gróf Zichy Nándor, gróf Zselénszky Róbert, Zsembery Kálmán, Zsitvay Leó.

Asszonyok: Bozóky Kelemenné, Bresslinger Kálmánné, Bokelberg Edéné, Bartos Endréné, Földváry Emilné, Fock Gézáné, Gyarmathy Béláné, Gyárfás Péterné, Gyöngyössi Pálné, ifj. Gyökér Imréné, Fehér Ákosné, Hajdu Kálmánné, Halász Vinczéné, Horváth Dánielné, Hautner Károlyné, Hindy Gézáné, Horváth Mihályné, Halavázt Gyuláné, Haek Istvánné, Holeczab Ödönné, Jamborfy Pálné, Jakabffy Dénesné, Jablonkay Krisztófné, Joanovits Sándorné, Kiss Ferenczné, Kelemen Istvánné, Kunn Józsefné, Katona Mórné, Knoez Sándorné, Kolossváry Béláné, Koronka Miklósné, Kovács Ferenczné, Kalmár Károlyné, Kerekes Jánosné, Kertész Ferenczné, Kolozs Béláné, Koltay Bódogné, Komáromy Ottóné, Kondor Ödönné, Kozma Gézáné, Kende Aladárné, Létmányi Nándorné, Lilesko Jánosné, Lévy Kornélné, Lengyel Armandné, Lévy Elemérné, Manilly Ferenczné, Mészöly Kálmánné, Mumberger Ferenczné, Morbitzer Mátyásné, Majthényi Miklósné, Megyery Nándorné, Mérey Ferenczné, Mészáros Istvánné, Molnár Józsefné, Markovits Miklósné, Molnár Péterné, Nagy Józsefné, Párdányi Emilné, Paulheim Istvánné,

Pechata Endréné, Prochnov Edéné, Remenyik Imréné, Rácz Béláné, Rohay Péterné, Szaffkay Róbertné, Szinyei-Merse Józsefné, Schárman Jánosné, Szegő Jánosné, Schárman Ferenczné, Somló Imréné, Szalay Edéné, Szöke Andorné, Turchányi Kázmérné, Török Gézáné, Telkessy Ferenczné, Tamaskovich Edéné, Tószeghy Józsefné, Tury Istvánné, Úrményi Andrásné, Városv Károlyné, Végess Gyuláné, Vargha Elekné, Vermes Ottóné, Wihart Ferenczné, Wagner Vilmosné, Zsarnay Kázmérné, Zettner Vilmosné, Zimmer Ferenczné.

Leányok: Bozóky Ilonka és Jolán, Bresslmayer Lujza, Bartos Katinka, Christian Sári, Fehér Leona, Fock Vilgi, Gyarmathy Piroksa és Teréz, Gyárfás Ida, Gyöngyössi Irma, Hajdu Margit és Anna, Halász Biri, Horváth Mártha és Irén, Hautner Margit, Halavács Etelka, Haek Ibolyka, Jamborfy Edith, Jakabffy Gizella, Jablonkay Francziska és Mária, Ivanovich Judith, Kiss Melania, Kelemen Rózsika és Évi, Kunz Józsa, Katona Marianne, Knotz Gizella, Koronka Zsóka, Kovács Médy, Kalmár Ida, Kerekes Bella, Kertész Paula, Kolozs Margit, Koltay Mariska, Komáromy Teréz és Ilonka, Kondor Edina, Kozma Juliska, Kende Klára és Margit, Létmányi Lilly, Lilesko Emilia, Lévy Ilona, Lengyel Hilda, Lovassy Jenke, Markovits Eszti, Manilly Mariska, Maloschik Búzi, Morbitzer Rózsika, Majthényi Sári, Megyery Matild, Mérey Nandine, Mészáros Klára, Molnár Ilonka, Molnár Ida, Nagy Paula és Mariska, Paulheim Mariska, Pechata Erzsike, Prochnov Adrienne, Remenyik Annus és Ilus, Rácz Józsa, Rohay Piroksa, Szaffkay Marietta, Szinyei-Merse Anna, Schárman Ilonka, Subaky Margit, Somló Dalma, Szalay Edmunda, Schuster Iruska, Szöke Sári és Irén, Turchányi Gizella, Török Stefánia, Telkessy Hajnalka, Tószeghy Lilly, Úrményi Adrienne, Újhelyi Gabriella, Ullrich Margit, Városi Gizi, Vargha Ilonka, Vermes Jolánka, Wagner Margit, Zsarnay Lujza, Zettner Jolán.

** A Közlekedési Tanfolyamok Segélyegyesülete javára a közlekedési tisztok a Tisztviselők Országos Egyesülete termeiben ma fényesen sikerült hangversenyvel egybekötött táncestetélyt rendezett. A hangverseny keretében zajos tapra ragadta a közönséget Medgyesi Zoltán művészi xylophon játéka, melyet Ruzsinszky Ilona, Kluzay Margit, és Bursik Sándor sikerült énekstímusai követtek. Felléptek még Hlatky Elemer, Losonczi Lajos, Jandl Béla, Bárdossy Gyula, Székely Lucia és Székely Gyula, kik mindannyiuknak a játékát az egybegyűlt közönség a legészintébb elismeréssel honorálta. A hangversenyt reggelig tartó tánc követte.

** Széchenyi-bál. Nagyméretű, pompájában az utolsó évek legnagyobb bálja lesz a holnapi Széchenyi-Bál. Poétikusan szép gondolat volt e bál az ibolyaviselést kötelezővé tenni. A főhercegnasszonyokat, akik pontban tíz órakor érkeznek meg, remekbe készült, tiszta ibolyából kötött csokrokkal fogadják a bál elnöksége. A leányok s az asszonyok ruháján ott díszlik majd mindenfelé az ibolya. Táncrend helyett egy élő ibolyacsokrot kap belépéskor minden hölgy s gomblyukba való ibolyacsokrot minden ur. Izabella és Augustia főhercegnasszonyok érkezésére való tekintettel, ez uton is kéri a meghívottakat a rendezőség, hogy legkésőbb fél tíz óráig megjelenni sziveskedjenek. A fenségek vendégeket a Vigadó előcsarnokában a bál elnöksége fogadja, élén Dobay Istvánnal. A lépcső alján a pálcásurak, báró Baich Mihály, Benke Miklós, Kvassay László, gróf Lónyay Gábor, Palotay-Kovács Károly, báró Pirat Jenő, báró Pongrácz Albert és ifj. báró Révay Gyulát mutatják be a főhercegnasszonyoknak. A pálcásurak, akiknek a kezében lilaszalaggal és ibolya-csokorral díszített fehér pálcza lesz, kísérik a fenségeket és tesznek körülöttük szolgálatot. A terem bejárata előtt a Széchenyi-család egyik tagja s a három vezető háziasszony, öz. gróf Andrássy Tivadarné, gróf Apponyi Albertné és gróf Batthyány Lajosné üdvözlik őket. A fenségek ezután a részükre berendezett szalonba vonulnak s onnan mennek a nagyteremből jobbra eső terembe, ahol a bál háziasszonyai várják őket. Ezen terembe a bál megnyitására csak a háziasszonyok családtagjai s azok az urak mehetnek, akik a felvonuláshoz kísérik őket. A fenségek érkezését kürtösök fogják jelezni. Tíz órakor orgonazugás mellett lesz a királyi fenségek s a háziasszonyok felvonulása. A két főhercegnasszony a részükre készített emelvényre vonul, ahol a háziasszonyok tisztelgését fogják fogadni.

Pályokat és az erkélyeket a következők váltották ki: ifj. Magyar Lászlók, Hatvany József és családja, Rubinek Gyula és családja, Fáy Zoltánné és Fáy Ilonka, Rohonczy Gida és családja, Lovag Dobryniecki Lajos, Fernbach Károly és családja, Lotz Kornélia, Kossuth Kálmán és családja, Megyery Istvánné, Lavotta Józsefné és családja, Kulcsár Ferenc és családja, Németh Titusz és családja, Angyán Géza és családja, Ghyezy Emilné, Csipkay Károlyné és családja, öz. Trux Lajosné és családja, Discher Ferenczné és családja, öz. Roth Antalné, Schandl Gusztávné, Badits Ottóné, báró Orosdy Fülöpné, Szalay Kálmánné, Balás Istvánné és családja, Baksa Lajosné és családja, Bolváry Zahn Istvánné és családja.

** A Kereskedelmi bál rendezőségének Brust Dávid, Dán Leó, maróthi Fürst László, Mösner József, Semler Sándor és dr. Schreyer Ferenc urakból álló küldöttség tisztelgett ma dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek. A küldöttség nevében maróthi Fürst László rövid beszéddel kiemelte azon körülményt, hogy a bál több jótékony célú kereskedelmi egyesület segítő alapjai javára rendezik és arra kérte a miniszterelnököt, hogy a bál védnökségét és ideit fogadja el és tüntesse ki azt most is látogatásával. A miniszterelnök, aki a küldöttségben igen előzékenyen fogadta, válaszában kiemelte, hogy a jótékony célú kereskedelmi intézmények fellendülését mindenkor szívesen segítette elő, a felajánlott tiszteletet készséges elfogadja és megígérte, hogy a bálon, melyen az előző évben már több ízben látta

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

E kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárkinél díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM

szpecialista orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félem.
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

magát, az idén is biztosan meg fog jelenni. A küldöttség a miniszterelnök választását örömmel vette tudomásul és most minden igyekezettel oda fog törekedni, hogy a kereskedői kar ezen mulatsága megfelelő fényes keretben folyjon le.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A fény-utcai gyilkosság. A tárgyalás mai, második napján még nagyobb érdeklődés mutatkozott, mint az első napon. Zsufolt terem előtt nyitotta meg Mikovich elnök a tárgyalást és folytatta a tegnapi megkezdett tanúkihallgatást. Az első tanu Kovács Gyuláné, cipész neje volt, akit a bíróság azon körülményre hallgatott ki, hogy az elhalt Hajnal Antal náluk rendelt cipőket Kustjáné részére. Tanu ezt a körülményt igazolta és megjegyezte, hogy Hajnal Antalt több, mint négy év óta ismeri. Tóth Sándor Ganz-gyári munkás, a Ganz-gyári munkástelepen közvetlenül Kustjáné szomszédságában lakott. Elmondotta, hogy a gyilkosság napján este tíz óra után tértek be lakásukba, s midőn nyugvóra akart térni, vetkezés közben hallott élénk szót váltást és háromszori segélykiáltást, majd tompa zuhanást. Tóth Sándorné is hallotta a hangos szót váltást és a segélykiáltást, miközben a következő szavak hallatszottak: — Ugy! — Ne bántson! Majd egy tompa zuhanást hallott. Ez a tanu még azt a fontos vallomást is tette, hogy ugy hajnali 3 órakor látta Kustjáné az ablakon át, amint a vízvezetékhez ment. — A délutáni tárgyaláson Varga Istvánt, a Fény-utca 7. számú ház házmesterét hallgatták ki, aki elmondta, hogy látta Kustjáné Hajnallal esti 10 és fél 11 óra között kinn a folyosón beszélni. Magáról a gyilkosságról csak másnap értesült. Az aranyláncot nem látta Hajnalon. Tisztességes asszonynak mondotta Kustjáné. Több tanut hallgattak ki ezután, akik hasonló értelemben vallottak.

A délutáni folytatólagos tárgyaláson az első tanu Közig Gyula gépgyári munkás volt, akinek a lakása Kustjáné lakása felett volt az első emeleten. Tanu azt vallotta, hogy éjjel 11 órakor Kustjáné lakásából, amely akkor sötét volt, tompa zuhanást hallott.

Tarcsi Béla gyári munkás hat év óta ismeri Kustjáné. Kustjánénak Hajnallal való viszonya nem volt feltűnő, Kustjáné tisztességes asszony hírében állott.

Szabó Lászlóné, Kustjáné mostohatestvérének lényegtelen vallomása után

Varga Janka 18 éves takarítónőt hallgatta ki a bíróság. Ez a tanu azt vallotta, hogy a gyilkosságot követő napon Kustjáné fia a szomszédos pálinkamérésben mintegy nyolcz izben jelent meg, s mindig egy-egy deczi pálinkát vitt. A fiu elbeszélte, hogy „a nagybácsi“ a konyhában elesett, azután apja és anyja megfogták, bevitték a szobába, édesanyja vánkost tett rá, hátha attól meggyógyul.

Kovács Ferencz segédmunkás, Kustjáné sógora. Hajnal Antal náluk lakott előzőr. Azt vallja, hogy egy izben Kustjáné felmutatta neki Hajnal végrendeletét és irományait és megjegyezte „sógor, ez jó lesz majd nekem“. Részletesen elmondotta ezután, hogy hogyan csalták el tőle Kustjáné Hajnalt.

Kovács Ferenczné, tekintettel arra, hogy Kustjáné a testvére, megtagadta a vallomástételt.

Füredi Adolf állvasuti kalauz volt a következő tanu. Náluk lakott Hajnal hat évig. Elmondta, hogy Hajnalt a vasutnál szembajja miatt nyugdíjazták. Azóta is, amióta elkerült tőlük, nagyon sokat járt hozzájuk, nagyon intim viszonyban voltak, ugy, hogy Hajnal őt minden titkába beszavatta.

Füredi Adolfné azokról a szerelmes hangu levelekről tett említést, amelyeket Kustjáné Antalné intézett az elhalt Hajnalhoz, hogy hagyja el őket és menjen hozzájuk lakni.

Horváth Mihály bérkocsis azt vallotta, hogy mikor Hajnal már meghalt, akkor hajnalban ő vitte Kustjáné dr. Guldenhez; Kustjáné akkor nagyon izgatott volt.

Az utolsó tanu Lehoczky János magántisztviselő, a Szent Anna Egyesület jegyzője volt. Elmondta, hogy Hajnalnak ő szerzett 200 korona

kölcsönt, állítólag azon czélból, hogy a Geitner és Rausch cégél pénzeszedői állást foglalhasson el. Kustjánékat is Hajnal iratta be a Szent Anna Egyetlre. Tudja, hogy Hajnal pár évvel ezelőtt súlyos beteg volt.

Ezzel a tanuk kihallgatása véget ért, utána az orvos-szakértők terjesztették elő véleményüket.

Az orvosszakértők véleményének meghallgatása után a bíróság a tárgyalás folytatását holnap délelőttre halasztotta el, amikor is a kérdéseket fogják megszövegezni. Ezután a perbeszédre kerül a sor.

§ A prágai esőzállítás. Prágában ma délelőtt az esküdtbíróság előtt megkezdődött a tárgyalás abban a perben, amelyet dr. Crnahorski Károly képviselő a prágai törvényhatóság több tagja, valamint az egyesült prágai vízművek igazgatóságának több tagja, Kestranek Vilmos, a prágai vasipari társulat vezérigazgatója ellen és Horst Gyula, a Prager Tagblatt felelős szerkesztője ellen indított a Prager Tagblattban Kestranek által írt és a múlt évben megjelent két cikk miatt, amely a esőzállításoknak az egyesült prágai vízművekre való átruházásával foglalkozott.

A vádirat olyan terjedelmes, hogy annak felolvasása másfél óráig tartott. Aztán Kestranek kihallgatására került sor, aki hosszabb beszédben ismertette a esőzállítások ügyét és adatokkal bizonyította, hogy nem rágalmazott és ismeretes nyilatkozatának minden szaváért képes helyt állani. A másodrendű vádlottnak, Horn Gusztávnak kihallgatása rövid időt vett igénybe, aztán a tanukra került a sor. A tárgyalás előreláthatólag négy napig fog tartani.

§ Garai Manó fogva marad. A „Korbács“ című nyomtatvány birhedi szerkesztőjét, Garai Manót — mint már megírtuk — pár nappal ezelőtt a rendőrség újabb zsarolás miatt letartóztatta. Tegnapi hallgatta ki Kiss István soros vizsgálóbíró, s tekintettel arra, hogy védője, dr. Baumfeld Alajos igazolta, hogy Garainak vagyona van, szökésétől nem kell tartani, a kihallgatás után elrendelte szabadlábra helyezését. E vizsgálóbírói határozat ellen az ügyészség, tekintettel arra, hogy Garai már jogerősen is el van ítélve zsarolásért, de ezenkívül ugyancsak zsarolás kísérletének vétségéért újabb eljárások is vannak ellene folyamatban, felfolyamodással élt. Ma tárgyalta ezt a felfolyamodást a vádtanács dr. Langer táblai bíró elnöklete és dr. Kállay bíró előadása alapján. A vádtanács helyt adott az ügyészség felfolyamodásának s Garai Manónak további fogvatartását rendelte el.

§ Megrágalmazott udvari tanácsos. Elkészített sajtóháborút indított a múlt év tavaszán Zsombor Géza, a Sopronban megjelenő „Radikál“ kiadója hilibi Haller József udvari tanácsos, herczeg Esterházy volt jószágkormányzója ellen. Elmondotta, hogy Haller József csak bitorolja a nemesi predikátumot s a királyi, majd pedig az udvari tanácsosi címet vesztegetéssel szerezte. Megvádolta okirathamisítással, sőt még hamisjártékkal is és szemére vetette, hogy ügyvéd korában kifosztotta klienseit. Haller József panaszára Zsombor Gézát a győri esküdtbíróság elé állították, amely, minthogy állításait bebizonyítani nem tudta, rágalmazás és becsületsértés vétségéért három hónapi fogságra és hétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A Kuria első büntetőtanácsa Pongrácz Jenő elnökletével ma tárgyalta a vádlott semmisségi panaszait, melyeket Baumgarten Izidor helyettes koronabíró és dr. Vázsonyi Vilmos védelme után, mint alaptalanokat, elutasított.

Nyilttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készit elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intéselekkal. —

MATTONI FELE
GISSHÜBLER
FARMACIA
SAVANYUVIZ

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Jelzálog Hitelbank mérlege.

Budapest, február 5.

A pénzügyi szencziója: a Magyar Jelzálog Hitelbank ma közzétett mérlege, amely az 1907. évről áthozott 495,038 korona 83 fillér hozzászámításával 6.619,492 korona 45 fillér bruttó nyereséggel és az adók, kezelési költségek stb. levonása után a múlt évben kimutatott 3.486,870 korona 80 fillérrel szemben 4.607,907 korona 87 fillér tiszta nyereséggel záródik. Tehát az 1907. évi tiszta nyereséget 1.563,373 korona 57 fillérrel haladja meg. A bank ezáltal abban a helyzetben van, hogy — amiként különben az „Egyetértés“ már előre megírta — a múlt évi 15 frank osztalékkal szemben ez évben 20 frank osztalékot fog fizetni. Ez a nyereség, amely az intézetnek bámulatos fejlődését igazolja, abból ered, hogy az 1908. évben a jutalékok a jelzálog és közleki kölcsönüzletből stb. s egyéb nyereségekből származó jövedelem 308,000 koronával, a kamatjövdelem pedig 192,000 koronával, tehát mindkét számlán mutatkozó jövedelem együtt 500,000 koronával nagyobb a tavalyinál; másfelől hogy megtakarítások értékkel el a költség számlán, a veszteségszámlán pedig egy 824,177 K 84 filléres tétel, mely tavaly árfolyamvesztésképpen ott szerepelt, ezidén kiesett.

A jutalékszámra eredménye a befektetési piac tényleges viszonyainak felel meg. Ezek a fix kamatozású cizmetek eladását illetőleg a lefolyt évben is igen kedvezőtlenek voltak, ugy, hogy erészen az üzletmenet — bár mindenestre jobb volt az előző évinél — még a közepes állapotok mértékét sem érte el. Mindamelllett a 27 és félmillió koronányi cizmeteladás nemcsak bőven fedezte a visszafolyt mennyiségeket, de a múlt évi végeredményt 15 millió koronával meghaladó többletet is igazol. A kamatszámra jövedelmi többlet leginkább a múlt évet még nagyon terhelő passzív kamatok igen jelentékeny csökkenése folytán állott elő.

A nyereségtöbblet másik tényezője a veszteségi oldalon jelentkezik. Nevezetesen ebben az évben nem kellett teljesíteni azokat a nagy árfolyamvesztései loirásokat, amelyeket tavaly az akkor fennállott viszonyok elengedhetlenül megköveteltek, szükségképpen maguk után vonva azt az erős benyulást a múlt évi mérleg rovására, amely ezt a kimutatva volt 824,177 K 84 fillérnyi árfolyamvesztésséggel terhelte.

A bank birtokában levő nyereségek, melyekre esett nyereségek mint rendes bevételek természetesen nem vehetők igénybe. Ugy az 1908-ban esedékes nyereségek, mint a múlt évi december 28-án kihuzott fönyeremény az előrelátó üzletvitel következményeinek megfelelőleg és a jövőnek idevágólag minden irányban való biztosítására a matematikai tartalékok erősítésére fordítatnak.

A kölcsönállomány jelentékeny szaporodást mutat, folyományaként annak, hogy főleg a kommunális hitelüzlet terén mutatkozó nagy igényeket a fenforgott kedvezőtlen elhelyezési viszonyok dacára oly mértékben elégitettek ki, hogy a bank ez évi kölcsönvalóításai a tavalyi 6 és félmillió koronával szemben 21 és félmillió koronára emelkedtek.

Az intézet birtokában levő idegen értékpapírok az 1908. december 31-én jegyzett árfolyamokon, a saját kibocsátású cizmetek pedig jóval ezen árfolyamok alatt vétettek fel.

Az igazgatóság — amint értesültünk — elhatározta, hogy a márczius hó 16-ára egybehívandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy a forgalomban levő 200.000 darab részvény után részvényenként — amint már fentebb megírtuk — a múlt évi 15 frankkal szemben 20 frank osztalék fizetessék, továbbá az intézeti nyugdíjalap javadalmazására 50.000 K, az intézeti tisztviselők és hivatalszolgák jutalmazására 50.000 K fordítassék és a fennmaradó 511.620 K 97 fill. a folyó évre elővitessék. A bank mérlegszámlája egyébként a következő:

Vagyon-mérleg. Vagyon: A záloglevelek külön biztosító alapjának értékpapirjai 11,564.296.13 K. A községi kötvények külön biztosító alapjának értékpapirjai 14,119,411.56 korona. Pénztár-számla 1,404,041.90 K. Pénzüntézeteknél kamatozásra elhelyezett pénzek 6,771,933.84. Lombardelőlegek értékpapirokra 5,347,642.15. Értékpapírok számlája 10,917,995.58. Saját záloglevél és községi kötvény-készlet 23,652,447.99. Háza-számla (ház a Váci-utca 9. sz. alatt 1,300,000 K. Ház a Nádor-utca 7. sz. alatt 1,100,00 K.) 2,400,000 K. Ingatlanok számlája (árverésen megvett ingatlanok) 1,649,434.26 K. Annuitások számlája 1,747,069.34 korona. Adósok 18,370,891.39 K. Konzorcziális számla (konzorcziális befizetések) 10,885,565.62 K. Kölesönök (jelzálogos kölesönök záloglevelekben 207,100,190.67 K., jelzálogos kölesönök készpénzben 3,032,556.99 K., községi kölesönök 267,046,639.09 K.) 477,179,386.75 K. A kölesönvevők biztosító alapjának értékpapirjai 3,384,610.42 K. A nyugdíjalap értékpapirjai 1,663,966.82 K. Száll Kálmán betegsegélyző alap értékpapirjai 100,000 K. Átmeneti számlák 8,249,967.64 K. Összesen 599,498,661.39 K.

Teher: Részvénytőke (200,000 drb részvény á 100 frt = 200 K, betudva a záloglevelek külön biztosító alapja 11,000,000 K és a községi kötvények külön biztosító alapja 13,500,000 K, összesen 24,500,000 K) 40,000,000 K; agioalap (a részvénytőke után befolyt aranyagio 7,126,652 K 58 f., a részvénytőke külön aranyárfolyam tartalékalap 2,373,347 K 42 f.) 9,500,000 K; tartalékalap 11,800,000 K; külön tartalékalap I. (4,250,000 K), külön tartalékalap II. (2,250,000 K) 6,500,000 K; árfolyamkülönbözeti tartalékalap 2,000,000 K; ingatlan tartalékalap 2,100,000 K; osztalék tartalékalap 500,000 K; összesen 32,400,000 K; nyugdíjalap 1,674,927 K 65 f., Száll Kálmán betegsegélyző-alap 100,000 K; kölesönvevők biztosító-alapja 3,427,367 K 91 f.; forgalomban levő kibocsátmányaink (záloglevelek 208,274,300 K, községi kötelezők 142,567,000 K, kamatozó és kamatozatlan nyereménykötvények 116,345,400 K) 467,186,700 K; jelzálogos és községi kölesönök utáni anteczipált részletek 4,116,695 K 95 f.; jelzálogos és községi kölesönökből visszatartott összegek 2,858,618 K 17 f.; hitelezők 30,493,372 K 12 f.; beváltandó részvény, záloglevél, községi kötelező és nyereménykötvény szelvények 6,059,771 K 46 f.; kisorsolt záloglevelek, községi kötelezők és nyereménykötvények 3,624,271 K 39 f.; átmeneti számlák 2,949,028 K 87 f.; nyereségek egyenlege 4,607,907 K 87 f. Összesen 599,498,661 K 39 f.

Nyereség- és veszteségszámla. Tartozik: Igazgatási és kezelési költségek (az igazgatók, tisztviselők s szolgák fizetési és lakbérilletményei, a bank helyiségeinek bérlete, utiköltségek, nyomtatványok, hirdetések, bélyeg és postai kiadások stb.) 1,143,069 K 15 fill. A felügyelő-bizottság illetménye 1908-ra 19,097 K 52 fill. Az intézet hozzájárulása a nyugdíjalaphoz 1908-ra 19,995 K 51 fill. Adó-számla (1908-iki adó és budapesti, bécsi és párisi illetékek) 816,176 K 25 fill. Lettár-számla (leírás) 13,246 K 15 fill. Nyereségek egyenlege 4,607,907 K 87 fill., összesen 6,619,492 K 45 fill. **Követel:** 1907-ről áthozott nyereség 495,038 K 83 fill. Jutalékok a jelzálog- és községi kölesönüzletből, nyereség eladott zálogleveleken, községi kötelezőkön és nyereménykötvényeken és egyéb nyereség 2,212,200 K 19 fill. Kamattörlesztés (értékpapír-, záloglevél-, községi, kötelező- (adómentes) előleg- és egyéb kamatok 3,811,225 K 45 fill. Házbér a Váci-utca 9. és a Nádor-utca 7. számú házak után 101,027 K 98 fill.) 3,912,253 K 43 fill., összesen 6,619,492 K 45 fill.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár mérlege.

Budapest, február 5.

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatósága is közzétette ma az elmúlt 1908-ik évről szól mérlegét, melynek adatai ugyanazon behatások érvényesülésére mutatnak, mint azt a többi nagyobb pénzintézetnél láttuk. Az 1908. év kedvezőtlen közgazdasági viszonyai mellett is szép fejlődést mutat föl az intézet minden irányban, bár a betétek és a váltók számláján még mindig meglátszik az 1907-ik évi nagy krízis hatása, úgy hogy a két tételnél némi hanyatlás észlelhető, ami azonban nem akadályozhatta meg azt, hogy vég-ceredményben a bank 2,312,555 kor. 89 fillér tiszta nyereséget tudjon kimutatni, ami az előző évvel

szemben jelentékeny szaporulatot jelent. A társaság ez évben 85 korona osztalékot fizet. A társaság fejlődését egyébként a következő táblázat tünteti föl:

	1906	1907	1908
Részvénytőke	10,500,000	10,500,000	10,500,000
Tartaléktőke	5,250,000	5,250,000	5,250,000
Nyer. tartalékalap	2,377,068	2,516,498	2,656,702
Nyugdíjalap	1,065,120	1,127,125	1,201,526
Záloglevelek	97,190,600	97,721,500	99,007,300
Betétek	48,156,711	52,674,602	50,988,690
Váltószámla	36,848,762	47,536,353	44,508,442
Jelz. kölesönök	99,625,096	98,672,764	101,186,146
Tiszta nyereség	2,202,963	2,257,466	2,812,555

A takarékpénztár zárszámadását — amelyet az e hónap 20-án tartandó közgyűlés elé terjeszt — egyébként a következőkben közöljük:

Mérlegszámla. Vagyon. Pénztárszámla, készpénz 1,544,367.86 K. Váltószámla 44,508,442.35 K. Értékpapírok 2,029,796 K. Záloglevelek külön biztosítására rendelt alap értékpapirjai 5,144,210 K. Központi váltóüzlet részvénytársaság részvényei 746,000 K. Záloglevél-készlet 3,421,629 K. Előlegek értékpapirokra 18,448,997.24 K. Nyílt hitelek fedezet mellett 1,520,691.95 K. Jelzálogkölesönök 101,186,146.35 K. Követelések külföldi piacokon 1,812,852.23 K. Árverésen vett ingatlanokba fektetett összeg 462,509.92 K. Ingatlan vagyon 1,650,000 K. Adósok és átmeneti tételek 23,008,629.36 K. Összes vagyon 205,484,272.26 K.

Tartozás. Részvénytőke 17,500 darab részvény 600 koronával 10,500,000 K. Tartaléktőke 5,250,000 K. Nyeremény-tartalékalap 2,656,702.88 K. A központi váltóüzlet részvénytársaságba fektetett külön tartalékalap 800,000 K. Nyugdíjalap 1,201,526.34 K. Forgalomban levő záloglevelek 99,007,300 K. Betétek 50,988,690.02 K. Be nem váltott szelvények 81,224.92 K. Jelzálogkölesön-adósok követelése 928,808.06 K. Bartal György-alapítvány 120,000 K. Befizetések a fölemelt részvény- és tartaléktőkékre 4,766,895.12 K. Hitelezők és átmeneti tételek 24,355,586.38 K. Átmeneti kamatok egyenlege 2,514,982.65 K. Tiszta nyereség 1,981,791.10 K. Mult évi áthozat 330,764.79 K. Összes tartozás 205,484,272.26 K.

Üzleteredmény-számla. Teher. Költségek 664,900.47 K. Felügyelő-bizottság díjai 12,000 K. Adók és illetékek 267,064.92 K. Házadó és költségek 72,599.59 K. Leírások 110,427.18 K. Tiszta nyereség 1,981,791.10 K. Mult évi áthozat 330,764.79 K. Összes teher 3,439,548.05 K.

Jövedelem. Áthozat 1907. évről 330,764.79 K. Kamatok 9,040,216.24 K. Ebből lejár fizetett és tartozó kamatok 6,565,095.59 K. Házbérjövetelem 199,811.47 K. Jutalékok, nyereség és záloglevél- és egyéb üzletekben 433,851.14 K. Összes jövedelem 3,439,548.05 K.

A Magyar Agrár- és Járadékbank mérlege.

Budapest, február 5.

A Magyar Agrár- és Járadékbank R.-T. igazgatósága ma tette közzé mérlegét, melyet nemcsak a pénzpiacra, hanem a gazdatársadalom széles köreiből is igen nagy érdeklődéssel vártak. Tudvalevőleg ez az intézet volt az, mely jóformán újra teremtette a magyar börtörrelést a szőlőgazdálkodás nyújtott kölcsönökkel, úgy hogy ezidőszent is nem kevesebb, mint 13,247 szőlő- és jelzálog-számlája áll fenn. A bank nagyarányú tevékenységét jellemzi az, hogy a lefolyt 1908-ik évben 7,233,000 K új jelzálogkölesönt folyósított, úgy hogy a jelzálogkölesönök álladéka, a visszafizetések levonásával, a zárszámadásban 64,597,156.49 K-val van kimutatva. A bank a lefolyt évben további 2,914,800 K névértékű ezimletet is bocsátott ki, úgy hogy a bank által kibocsátott ezimletek névértéke az 1908. év végén 122,614,800 K összegre emelkedett. Ezek a számok mutatják legjobban, hogy mennyire élénk volt a bank 1908-iki üzletve, mit igazol az is, hogy a kamattörlesztés a mult évvel szemben 79,270.55 K-val, a jutalékok és különféle nyereségek ezimlen elért eredmény 24,830.63 K-val nagyobb, a költségek, adók és illetékek pedig 43,945.84 K-val magasabb összeggel szerepelnek.

A bank mérlege egyébként az 1908. év végével 2,069,614 K tiszta nyereséggel zárul,

szemben a mult évi 1,995,469.92 K tiszta nyereséggel. Ezen tiszta nyereségből az igazgatóságnak a közgyűlés elé terjesztendő javaslata szerint kifizetendő osztalék fejében — mint a mult évben — részvényenként 24 K, azaz összesen 1,440,000 K, ami a részvénytőke hat százalékos kamatozásának felel meg. A fennmaradó tiszta nyereségből — az alapszabályok 52. szakasza értelmében — a tartalékalapnak alapszabályszerű maximális 20 százalékos dotálására felhasználható 120,813.56 K és az igazgatóság jutalékára (alapszabályok 33. és 52. szakaszai) 60,156.78 K. A külön tartalékalaphoz utalandó továbbá 100,000 K. Az intézeti tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának javadalmazására fordítandó 30,000 K. A fölsőlegkép mutatkozó 319,143.66 K pedig a jövő üzletve viendő át. A kitüntetett nyereségben társas üzletekben való részesedésből származó nyereség elszámolva nincsen. A bank tárczájában lévő Magyar Telepítő és Parcellázó Bank-részvények, ugyezintén a bankkal szövetségi viszonyban álló vidéki takarékpénztári részvények változatlanul névértékben vannak a mérlegben felvéve.

Választási küzdelem az O. M. G. E.-ben. Ismeretes, hogy az O. M. G. E.-nek gróf Desseffy Aurél lemondásával megüresedett elnöki székébe az elnökjelölő értekezlet az elnökségre első helyen gróf Károlyi Mihályt, második helyen gróf Zselénszky Róbertet, harmadik helyen Bujanovich Sándort jelölte. Bujanovich Sándor visszalépett a jelöltségtől és így a választás gróf Károlyi Mihály és gróf Zselénszky Róbert közt fog lefolyni. Természetesen mindkét gazdavezérnek nagy és lelkes tábora van. Mindkét tábor erősen dolgozik jelöltje érdekében. Eleinte az a hír járta, hogy gróf Károlyi Mihály nem vállalja a jelölést; hivi azonban, kiknek sorában ott van a lemondott elnök is, mégis fentartják jelölését, sőt erősen korteskednek is mellette. Az elnök-választó közgyűlés február 14-én lesz, még pedig az előjelek szerint ugyancsak kemény küzdelemmel.

A borvizsgáló-bizottság. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a budapesti borvizsgáló szakértő-bizottság elnökévé a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértéssel dr. Wartha Vincze miniszteri tanácsost, a kir. József műegyetem rektorát, a kolozsvári borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé pedig gróf Béli Akost nevezte ki; továbbá kinevezte a földmivelésügyi miniszter a budapesti bizottság tagjaivá dr. Drucker Jenőt, a magyar szőlőgazdák országos egyesületének igazgatóját, Forster Elek földbirtokost, Görgey Gyula cs. és kir. kamarást, Koricsánszky Jánost, a m. kir. állami Miklós szőlőtelep nyugalmazott igazgatóját és Lindmayer Ferenc székesszévfárosi törvényhatósági bizottsági tagot; a bizottság elnökö-jévé dr. Kossuth Tamást, a budapesti m. kir. országos kémiai intézet és központi vegykeresleti állomás igazgatóját; a bizottság titkárává dr. Lakner Ferenc miniszteri segédtitkárát, a kolozsvári bizottság tagjaivá pedig báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, földbirtokost, gróf Lázár István földbirtokost, dr. Szentkirályi Akos gazdasági akadémiai igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkáráját és Weisz Józsefet, az erdélyi pin-czeregylet igazgatóját; a bizottság elnökö-jévé dr. Fabinyi Rudolf kolozsvári egyetemi tanárt, a kolozsvári m. kir. vegykeresleti állomás vezetőjét; a bizottság titkárává Péter Béla gazdasági akadémiai tanárt.

Kinevezés. A Magyar Jelzálog-Hitelbank igazgatósága mai napon tartott ülésén az intézeti kölesön-számfejtőség főnökét, Temesváry Istvánt özégvezetővé nevezte ki.

A budapesti kirakatverseny. A budapesti kirakatverseny ügyében ma a rendezőbizottság küldöttségileg tiszteltet Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél és Sztéryny József államtitkár-nál s úgy a miniszternek, mint az államtitkárnak felajánlották a védnöki tisztelet, melyet ők elfogadtak.

Felszámoló fürdő-részvénytársaság. A legregibb magyar fürdőnek, Bártfának vezetésére alakult Bártfa Gyógyfürdő R.-T. február 20-án közgyűlést

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméi, többszöri próbával prima munka.

Téli kabátot . . 35 frtért
Smoking-öltönyt 35
Frakk-öltönyt . 46
Prima-öltönyt . 30

IV., Belváros,
Magyar-u. 8.
I. emelet,
Kossuth Lajos-u. melletti

hívott össze, melynek napirendjén a főlészámolás és a főlészám kimondása is szerepel. A társaságot az emlékezetes játékbótrány tette tönkre, mert azóta a magyar közönség kerülte a különben áldásos gyöngyvizet. Így aztán rövid idő alatt 334.019.81 K veszteség érte a társaságot, miből magára 1908-ra 42.464.28 K esik.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői véd-egylet a következő fizetési képtelenségeket közli: Schwarz Géza kereskedő, Budapest; Weisz és társa kereskedő, Budapest; Mayer Ferencz kereskedő, Pécs; Finály Gyula kereskedő, Tiszaföldvár.

Az Egyesült Fatermelők — részvénytársaság. Ezelőtt három évvel Milkó Béla és Neumann és Vidor budapesti, Leopold Weisz u. Comp. bécsi, továbbá Fein Ármin és Klein Sámuel brassói öz-gekből megalakult az Egyesült fatermelők Vidor és társai közkereseti társaság. Ez a közkereseti társaság most a Budapest-terézvárosi takarékpénztár és országos zálogkölesön-intézet r. t. és a Magyar fakeskedők hitelintézete r. t. közreműködésével részvénytársasággá alakult át. Az új társaság alapitókéje 1.500.000 K. (3750 db 400 koronás részvény.) Az igazgatóság tagjai: Deutsch Frigyes, Fein Ármin, Grasner József, Grosz Béla, Kohn Hermann, Klein Sámuel, Milkó Béla, Neumann Ferencz, Stein Ármin, Török Sándor, Vidor Alfréd és Weisz Lipót. Felügyelő-bizottság: Freiberger Béla, Freyer Mór, Grossmann Leó, Lindner Bernát, dr. Szántó Bertalan és Venezián Mór. Ügyvezető-igazgatóság: Grosz Béla, Milkó Béla és Vidor Alfréd.

Jubileum. Oszetzky Béla, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság főtisztviselője, ma ünnepelte negyvenedik évfordulóját annak, hogy az intézet szolgálatába lépett. A társaság tisztviselő kara ebből az alkalmából meleg ünnepségen részesítette az érdemes jubilánst, aki a jelentős évforduló irányában megnyilvánult rokonszenvét meghatottan mondott hálás köszönetet.

Az Általános Bank mérlege. Az Általános Bank Részvénytársaság ma tette közzé az 1908. évről szóló mérlegét. A mérleg 241.668 korona 28 fillér tiszta nyereséggel záródott. Az igazgatóság a február 14-ére egybehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az alapszabályszerű levonások után fennmaradó nyereségből 26.699 K 50 fillér a tartalékalapnak 205.000 K-ra való felemelésére fordítsák, osztalékkul mint az előző években 12 K (6%) fizetessék ki és a fennmaradó 6228 K 02 fillér új számlára irassék elő. A bank mérlegszámlája ez:

Mérlegszámla. Nagyon: Pénztárkészlet 254,370 K 43 fill. Más intézeteknél elhelyezett pénzek 517,965 K 68 fill. Váltótárcza 3.139,505 K 14 fill. Váltóüzlet: Értékpapírok, sorsjegyek és idegen pénznemek 190,231 K 08 fill. Lombard-kölesönök 278,933 K 84 fill. Részletve és sorsjegyesoportok 510,362 K 60 fill., összesen 979,527 K 52 fill. Adó-sok fedezet mellett 436,874 K 54 fill. Letár és berendezés 20,000 K. Ingatlan 69,834 K 75 fill. Folyószámla tartozók 303,932 K 02 fill., összesen 5.722,010 K 08 fill. **Teljes:** Alaptőke 3.000,000 K. Intézeti tartalékalap 178,300 K 50 fill. Betétek 2.011,394 K 54 fill. Hitelegyleti biztosítéki alapok 182,482 K 38 fill. Átmeneti kamatok 37,172 K 03 fill. Különféle hitelezők 21,929 K 77 fill. Jelzálogkölesön 39,291 K 56 fill. Fel nem vett osztalék 9771 K, összesen 5.480,341 K 80 fill. Nyereség-át hozat 1907. évről 7191 K 74 fill. Nyereség 1908. évben 234,476 K 54 fill. Nyereség-egyenleg 241,668 K 28 fill., összesen 5.722,010 K 08 fill. **Nyereség- és veszteségszámla.** Tartozik: Üzleti költségek és tisztai fizetések 159,135 K 87 fill. Kifizetett és tőkésített kamatok 56,834 K 26 fill. Tőkekamatadó 5758 K 15 fill. Hitelegyleti biztosítéki alapok utáni kamat 7002 K 68 fill. Felügyelő-bizottsági illeték 3800 K. Lakbér 21,954 K. Adó 37,917 K 94 fill. Leírások: Kétes követelésekből 42,633 K 20 fill. Ingóságából 5000 K, összesen 47,633 K 29 fill., együtt 340,036 K 19 fill. Nyereség-át hozat 1907. évről 7191 K 74 fill. Nyereség 1908. évben 234,476 K 54 fill. Nyereség-egyenleg 241,668 K 28 fill., összesen 581,704 K 47 fill. **Követel:** Nyereség-át hozat 1907. évről 7191 K 74 fill. Váltókamat 440,419 K 33 fill. Különféle kamatok, jutalékok, díjak és váltóüzleti nyereség 181,727 K 03 fill.

Házbérvédelem 2366 K 37 fill. Összesen 581,704 K 47 fillér.

A Hazai Takarékpénztár sorsjegyeinek húzása. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület nyem-ény-kötvényeinek d. u. 4 órakor megtartott sor-solásánál a 300.000 K-ás főnyeremény az 1617 sor. 20. sz. sorsjegyre, a 40.000 K-ás nyeremény a 4282 sor. 22 sz. sorsjegyre, a 20.000 K-ás nyeremény a 873 sor. 9 sz. sorsjegyre és az 5000 K-ás nyeremény az 1412 sor. 30 sz. sorsjegyre esett.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1909. évi január hóbar 1693 ajánlat 17.312.346 korona 69 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1394 kötvény 12.911.281 korona 53 fillér biztosítási össze-gegre állított ki. Az 1909. január elseje óta bejelentett károk összege 676.420 korona 05 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1907. december hó 31-én 125.445 kötvény után 917.014.396 korona 96 fillér tőkét és 1.796.397 ko-rona 62 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 264.156.557 korona 24 fillér van tartalékba hely-vezve. Az 1907. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 15.345.532 korona 04 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítá-sa óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 899.042.935 korona 20 fillért tesz-nek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvény-ben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfelkeltési kötelezettségénél fogva hivatott be. A betérőeslopás elleni biztosítási osztályánál ugyan-ezen hónapban 61 káreset jelentetett le 32.443 ko-rona 68 fillér összeggel.

Kisipari kiállítás. A Technológiai Iparmuz-zeumban rendezett gép- és szerszámkiállítás iránt igen nagy az érdeklődés. A kiállítást január havá-ban 11.576 egyén látogatta, azonkívül számos hely-leti és vidéki ipartestület és egyesület. A kiállítás nyitva van szombat kivételével naponként délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig, ezenkívül szerdán este 6—8-ig. Szerdán este és vasárnap délelőtt az ös-szes gépek működésben mutattnak be. A kiállítást lá-togató vidéki iparosok feláru vasúti utazási kedvez-ményben részesülnek. Az intézet által kiadott katalo-gus a kiállított gépek leírását és ábráit tartal-mazza. A kiállítással kapcsolatban az intézet 6—6 napos tanfolyamokat rendez az elektromotorok ke-zeléséről és a galvanizálásról. Az elektromotorok kezelési tanfolyama folyik és azon tizennyolcz ipa-ros vesz részt, kik délelőtt elméleti és délután gya-korlati oktatásban részesülnek. A galvanizálási tan-folyam 8-án kezdődik. Azonkívül folytak a leíra-tások a négy napos autogén-gáz és elektromos ha-gesztési tanfolyamokra. Ezek a tanfolyamok a je-lentkezők számának megfelelőleg megismétlődnek.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Klisék

amelyek megjelentek az Egyetértés Vasárnapja ingyenes heti mellék-letben

olcsón eladók

az Egyetértés kiadó-hivatalában

Bőtös-utca 32.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, február 5.

A készáru piaczon ma szilárd volt az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok elég jó vé-telkedvet mutattak és jobb árakat is szívesen fizettek, a forgalom mégsem tudott megélnkülni, mivel az árubirtokosok meglehetősen tartózkodók és kissé túlkövetelők voltak. Mindössze mintegy 1700 q buza kelt el a tegnapiaknál 20 fillérrel drá-gább áron. A legdrágább eladási ár 27 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pe-dig 25 korona, 74.5 kilós üszkös, szerb buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és tengeri 5—5 fillérrel drágább, árpa és zab változatlan. Forga-lomba került: 200 q rozs 19.70 K áron, 100 q árpa 16.65 K áron, 400 q zab 16.80—17.20 K ára-ron és 100 q tengeri 13.90 K áron. A határidőpia-czon a mai üzlet kedvetlenül és a tegnapi zárlat-nál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban kedvezőre fordult a helyzet, mert csekély kínálattal szemben, egyre jobb vételkedv kezdett mutatkozni, amely később mindjobban fokozódott is, úgy hogy tehát az irányzat meglehetősen szilárdult, az árfolyamok pedig emelkedő irányt követtek. Zárlat felő nye-reségi realizálásokra kissé gyöngült az irányzat. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredmény-képpen ma az áprilisi buza és az októberi buza két-két fillérrel javult, az áprilisi rozs tiz fillérrel, az októberi rozs hat fillérrel, az áprilisi zab négy fil-lérrel, a májusi tengeri két fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ-kező volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.20—26.65
"	76	25.70—26.—	80	26.35—26.95
"	77	25.70—26.—	81	26.50—26.90
"	78	25.20—26.50	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	27.10—27.20
"	76	25.50—25.70	80	26.75—27.20
"	77	25.80—25.95	81	—
"	78	25.95—26.20	82	—
Pestvidéki	74	—	78	25.85—25.50
"	75	—	79	26.40—26.40
"	76	25.50—25.70	80	26.15—26.50
"	77	25.70—26.—	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.75—26.50
"	75	—	79	26.10—26.50
"	76	25.60—26.20	80	26.60—26.55
"	77	25.80—26.60	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.35—20.25
" középminőségű uj	—	—	—	20.05—20.25
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	17.00—16.90
" II. rendű	—	—	—	16.20—16.90
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.55—17.80
" II-rendű	—	—	—	17.20—17.50
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.15—14.35
Repce. Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 300 q 80 k 27 K, 400 q 80 K 27 K, 500 q 80 k 27 K, 300 q 80 k 26.80 K, 300 q 80 k 26.70 K, 200 q 79 k 26.30 K, 100 q 77 k 26.20 K.
 Mezőturi: 500 q 80.3 k 27 K.
 Fejérmegyei: 100 q 78 k 26.40 K, 100 q 76 k 26.25 K, 100 q 75.5 k 25.90 K, 100 q 74 k 100 q 75 k 25.65 K.
 Pestvidéki: 100 q 80 k 26.50 K, 100 q 78 k 26.20 K, 200 q 78 k 26.20 K, 100 q 77 k 26.15 K, 400 q 77 k 26.10 K, 300 q 76.5 k 26.20 K.
 Felsőmagyarországi: 200 q 75 k 25.75 K.
 Bácskai: 100 q 78 k 26.50 K, 200 q 76 K 25.40 K üszkös.
 Szerbiai: 1400 q 74.5 k 25 K üszkös.
 Rozs: 200 q 19.70 K kpf par.
 Árpa: 100 q 16.65 K kpf par.
 Zab: 150 q 17.20 K kpf par., 100 q 17.20 K, 100 q 16.80 K kpf par.
 Tengeri: 100 q 13.90 K kpf par.
 Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

Reggeli előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle használatra való áldás gyomor-bajosok-nak és székesorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt tel-jesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza áprilisra	12.73—12.75—12.72—12.82—12.76
Buza októberre	10.81—10.88—10.85
Rozs áprilisra	10.10—10.12—10.07
Rozs októberre	9.13—9.10
Zab áprilisra	—
Tengeri májusra	7.28—7.30—7.27

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.76—12.77
1909. októbert buza	10.85—10.86
1909. áprilisi rozs	10.05—10.06
1909. októberti rozs	9.05—9.09
1909. áprilisi zab	8.57—8.58
1909. májusi tengeri	7.26—7.27

Budapesti gabonaforgalom.

1909. február 3-tól 1909. február 4-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	7698	—
Rozs	810	—
Arpa	926	395
Zab	1017	—
Tengeri	310	—
Liszt	105	8618
Korpa	—	2571

Értéktőzsde.

A tegnapi ellanyulás a mai forgalomban folytatást nyert. A mai lanyhaságot főleg az osztrák parlament elnapolása idézte elő, ami bizonyos tekintetben kedvtelenséget támasztott a tőzsdén. A vezető értékek közül ma a Magyar hitel ára csökkent. A bankrészvények is alacsonyabb árfolyamokkal voltak forgalomban és csak a Hazai bank részvényei voltak némi emelkedés. A helyi piac ma elég mozgalmatlan volt. Forgalomban voltak a Kereskedelmi Bank, a Budapesti takarékpénztár, az Északmagyarországi kőszén, a Drasche, a Salgótarjáni, a Magyar fém- és lámpa-áru gyár s a Hadfelszerelési részvények, ez utóbbiak lényegesen javultabb árak mellett. A déli tőzsdén az Államvasuti részvények iránt mutatkozott egy kis érdeklődés, mely a részvények árfolyamát 679 koronáig felhajtotta, de a zárlat alkalmával csak harmadfélf koronával alacsonyabban jutott jegyzéshez. A járadékpiacon teljesen változatlan maradt. A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 636—636.50—635.50 koronán, Magyar hitel 746.25—743, Államvasut 677—679—676.25, Leszámitolóbank 486, Jelzálog 421.50—421, Rimamurányi 529.75—528.75, Közuti 576, Északmagyarországi kőszénbánya 283—285, Salgótarjáni 584—582, Hadfelszerelési 80 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 636—636.50, Magyar hitel 746.25—745.50—745, Osztrák-magyar államvasut 677—679.50—678.75, Rimamurányi 529—529.75—529.50, Közuti vaspálya 576, Déli vasut 103—102.50 K.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 636—635.50, Magyar hitel rész. 677.50—676.25, Leszámitolóbank 486, Jelzálogbank 421.50, Rimamurányi 528.75 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5 korona, nyolc napra 8—10 korona, február hónap végére 26—28 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitelrészvény 635, Magyar hitelrészv. 743.50, Államvasut 676.50, Leszámitoló bank 485, Jelzálogbank 424, Rimamurányi 529.50, Városi vasut 267, Közuti vasut 575.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, február 5. (Saját tudósítónktól.) Az argentinai buzakivitel a múlt héten 165.000 tonnát tett ki, szemben a megelőző heti 127.000 tonnával. Ennek volt a következtése, hogy a mértékadó külföldi tőzsdék tegnap nyugodt irányzatot követtek és az árfolyamok meglehetősen változatlanok maradtak. Az itteni piacon gabonaművekben a konzum folytonos télensége miatt az üzlet majdnem teljesen megakadt és így az irányzat nem tudott megszilárdulni, az árak ellenben nem változtak. Takarmányárunkban némi csekély for-

galom volt, tengeri változatlan áron maradt, zab ellenben szilárd irányzattal drágult 5 fillérrel. Az üzlet úrpában csaknem kizárólag a szombati hetitőzsdére szorítkozik. E cikk irányzata és ára nem változott.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 13.50—13.90, bánáti 13.20—13.50, mosoni 10.55—10.95, tótfelvidéki 12.55—13.05, déliavasuti 12.60—13, marchfeldi 12.45—12.80.

Rozs: tótfelvidéki 10.15—10.35, csepeli 10.10—10.25, pestmegyei 10.20—10.0, déliavasuti 10.10—10.30, különféle magyar 10.10—10.30, osztrák 10.05—10.25.

Arpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.40—9.25, bécsvidéki 9—9.50, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.90—8.40, közepdunai állomások 8.20—8.80, déliavasuti 8—9.50, északmagyarországi 7.60—9.10, tiszavidéki 7.60—8.50.

Magyar tengeri 7.45—7.70. Cinquantin 8.85—9.40. Magyar zab 9—9.40, válogatott 9.40—9.60, cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.05—9.20.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, február 5. Az osztrák parlament helyetire vonatkozólag újból felmerült aggodalmak, valamint az önálló bank mellett ismét észlelhető agitáció elkedvetlenítették a mai előtőzsdét, de a relációk csak szűk körben mozogtak. Később az irányzat általánosan megszilárdult. A jobb hangulat az államvasuti részvények erőteljes javulásából indult ki, míg a többi értékek forgalma az előtőzsde zárlatáig tartózkodó maradt. Északmagyarországi kőszénbánya-részvények emelkedtek. Az a hír, hogy a parlament ülészakát bezárták, a déli tőzsde megnyitására általánosan bágyadt hangulatot idézett elő és különösen államvasuti részvényekben eladásokat eszközöltek. A tőzsde később is gyenge magatartást tanúsított. Déli vasuti részvények helyi vásárlások folytán javultak. Berlinből a bányáértékek nyugodt irányzatát jelentik, a tőzsde tartózkodóan zárult.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 636, Magyar hitel 745, Laenderbank 439.75, Államvasut 677.50, Déli vasut 101.50, Kohlenbergi 42, Alpési 628.50, Gal. Kárpát 570, Általános építkezési társ. 174, Török sorsjegye 185 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 635.—, Magyar hitel 745, Anglo 294.50, Bankjegyesület 524.50, Laenderbank 440, Union 541, Magyar Jelzálog 422, Államvasut 675.75, Déli vasut 102.75, Alpési 628.75, Rimamurányi 528.50, Orosz járadék 96.95, Török sorsjegye 185.25 K.

Bécs, február 5. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.60. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegye 143.—, Magyar hitelbank részvény 743.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 484.50, Rimamurányi 529.—, Magyar cukoripar —.—, Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 91.10, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —.—, Magyar nyér.-k. sorsjegye 188.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —.—, Magyar Jelzálogbank 420.—, Magyar keresk. bank —.—.

Bécs, február 5. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 94.05, 4 százalékos osztrák arany-járadék 114.75, 1860-as sorsjegye 155.25, Osztrák hitel-sorsjegye 463.—, Angol-osztrák bankrészvény 294.75, Bécsi Bankverein 524.35, Osztrák-magyar bank 1739, Déli vasut 104.25, Dunagőzhajózási társ. 938.—, Dohány részv. 330.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 116.93, Osztr. Lloyd 423.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.05—, Osztr. koronajáradék 94.10, 1864-es sorsj. 264.25, Osztrák hitelintézeti részvény 634.75, Union-Bank 540.75, Osztrák Landerbank 439.25, Osztrák-magyar államvasut 674.75, Elbevolgyi vasut 449.—, Apisai részvény 628.75, 20 frankos 19.08, Londoni váltóár 239.90, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegye 184.50.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, február 5. A mai forgalom megnyitáskor a tőzsdén nem volt egységes az irányzat. Bankok és járadékok irányzata szilárd volt, utóbbiak a nemzetközi pénzvviszonyok kedvezőbb alakulására. Előbbiek keresettségére a gyarmatpapírok, de leginkább Ottavia bányarészvények iránt mutatkozó érdeklődésre emelkedtek. Ennek ellenében bányáértékek gyöngébb irányzat felé hajlottak, amihez hozzájárult, hogy a Phönix-részvények folytatásig is renyhák voltak. A bányáértékek kedvezőtlen helyzete az üzlet későbbi menetére egyéb értékpapíroknál is kiterjedt, mert ezekben realizációk történtek. Kivételt képeztek az osztrák-ma-

gyar államvasutak, amelyek Béccsel kapcsolatban élénk kereslet tárgyai voltak és emelkedő árfolyam mellett voltak eladhatók. Általános villamossági részvények spekulatív vásárlásokra emelkedtek, ami állítólag nagyobb megrendelésekre vezetendő vissza. Az utolsó órában a forgalom korlátozott volt, az árfolyammozgalmak szabálytalan s csekély volt. Kereslet mutatkozott Schaffhauseni Bankverein részvényei iránt. A készpénzpiac ipari értékei szintén nem voltak egységes irányzatúak. Magánleszámitolási kamatláb 1%, napi pénz 1 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 200.70, Déli vasut 18.40, orosz bankjegyek 215.35, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.80, Disconto Commandit 158.20, Dinamitruszt 160.60, Harpeni 188.60, Unifikált török járadék 94.—, 4.2 százalékos ezüst-járadék —.—, 4 százalékos magyar arany, járadék 93.70, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar államvasut 145.—, Bécsi váltóár 85.45, Olasz-járadék —.—, Alt. villamossági Edison 225.—, Gelsenkircheni 186.10, Laurakohó 199.30. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) február 5. 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.50, Osztrák hitelintézeti részvény 101.10, Osztrák-magyar államvasut 145.50, Északnyugati vasut —.—, Eustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 204.95, Bécsi Bankverein —.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön —.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.20, Osztrák koronajáradék —.—, Magyar koronajáradék 91.75, Osztrák-magyar bank 125.—, Déli vasut részvény 18.20, Elbevolgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.4.—, Párisi váltóár 815.—, Union bankrészvény —.—, Alpési bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) február 5. 4.2 százalékos ezüst-járadék 98.20, 1860. sorsjegye 157.70, Déli vasut 18.20, 4 százalékos aranyjáradék 97.80, Osztrák hitelrészvény 200.—, Osztrák-magyar államvasut 145.25, Olasz járadék 104.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.85, Nyugodt.

London, február 5. Angol consol 83 1/2.

Páris, (Zárlat) február 5. 3 százalékos Francia járadék 96.77, Osztr. aranyjáradék 98.85, Magyar aranyjáradék 93.15, 3 százalékos Olasz járadék 103.05, Déli vasut elsőbbségi kötv. 280.—, 5 százalékos marokkói járadék 519.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.90, 4 százalékos unifikált török jár. 94.60, Török sorsjegye 177.75, Török dohányrészvény 352.—, Osztrák földhitelintézet 1129.—, Osztr. Landerbank —.—, Magyar jelzálogbank 462.—, Banque de Paris 1549, Banque Ottomane —.—, Osztr. magyar államvasut —.—, Déli vasut —.—, Hartmann gépgyár 490.—, Urikányi kőszén 553, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.75, Váltó Bécsre (rövid) 104.57, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.65, Magánkamatláb 1.75 Tartott.

Nagy szénmegtakarítás

érhető el szén, koks, fa vagy bármiféle más tüzelőanyagnál a

KYL-KOL (törvényileg védve) kémiai preparátum alkalmazása által. Nagy meleg ad és a tüzelőanyag salakmentesen ég el. Kapható 33 filléres csomagokban minden fűszer-, festék- és drogeriaüzletben.

30 fill. csomag 1 és fél mázsa szénét takarít meg. KYL-KOL vállalat Budapest, VI. kerület, Andrásy-ut 83. szám. 26873.

ÜZLETI TUDOSÍTÁSOK.

Vásáresarnok.

A hó kezdetével a forgalom némileg élénkült. Sertésus jegyzéseink javultak, míg a borju valamivel olcsóbb. A vajárak az állandóan bő hozatalok és csekély kereslet folytán még mindig igen alacsonyak, remélhető azonban, hogy bőjt beállítással és a külföldi jegyzések hatása alatt csakhamar javulni fognak. Burgonya iránt a kereslet folyton igen élénk, míg hagyma lanyhább irányt követ. Tojáspiacunkon a várt nagy áresés már bekövetkezett. A vevők igen tartózkodók, még ma is csak pillanatnyi szükségleteket fedezik. Maai árak:

Husneműek: marhahús hátulja 116—130 K, eleje 84—100 K, vidéki borju, bőrből hosszan mérve súlylevonás nélkül 96—116 K, helybeli borjuhus 132—144 K, sertésus szalonnával 128—130 K, lehozott sertés 136—140 K, szalonna friss 124—126 K, szalonna sózott 112—116 K, szalonna füstölt 126—140 K, olvasztani való 128—136 K, hajt 136—140 K, mind métermázsánként. Füstöltus (vidéki) kg.-ja 1.50—1.60 K, hazai sonka 1.80—2 K, szalámi magyar 3—3.20 K, szalámi nyári 1.20—1.40 K kg.-kint.

Heti műsor:

1909. február hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várszínház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
7 Vasarnap (d.u. este)	II. Rákóczi Ferencz	Francillon	—	Visszatérés Jeruzsálemből A kivándorló	Császár katonái	Mary-Ann	—	—
		Piros bugyelláris			Falusi idill	Tánczos huszárok		

Vad: szarvas 78-80 fillér, dämvad 80-90 fillér, vadisznó 70-80 fillér kg.-kint egészben, nyul nagy 2.60-2.80 K, nyul süldő 1.80-2 K, fácán 3-2.60 K, darabonkint. Fenyvesmadár kötege 1-1.20 K.

Baromfi-félék: Elő: rántani való csirke 2.20-2.40 K, sütni való 2.80-3 K, kacsá sovány 3.40-4.20 K, kacsá 5-6 K, lud, hizott 12-16 K, tyúk 3.00-4.40 K, pulyka 6-8 K páronkint. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.50-1.70 K, hizott ruca 1.60-1.80 K, hizott pulyka 1-1.50 K, levestyúk 1.40-1.50 K kg.-kint. Pulard 1.80-2 K darabonkint.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 1.90-2.10 K, II. 1.70-1.90 K, főzővaj (köpült) 1.50-1.70 K, tehenúró 10-20 fillér. Zöldségfélék: burgonya (vaggonáru) szága 8.50-9.60 K, róza 9-9.60 K, fehér 6-7.20 K, kifli 20-24 K, sárgarépa 13-14 K, petrezselyem 16-20 K, vörshagyma közönséges, hazai 16-18 K, fokhagyma 40-44 K, káposzta 14-16 K 100 kg.-kint.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1-1.20 K kg.-kint. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb.) 40-80 K, másodrendű 20-40 K, harmadrendű apró áru 8-14 K. Körte elsőrendű 1-1.60 K, másodrendű 60-80 K, dió I. 40-60 K, II. 30-40 K, 100 kg.-kint.

Vegyesárúk: Mész 80-90 K kg.-kint. Gomba szárított 2-2.20 K kg.-kint. Lenese (erdélyi) 25-40 K, bab apró 18-20 K, 100 kg.-kint.

Tojás: bácskai 120-124 K, erdélyi apróbb áru 128-132 K, eredeti adánkint (140 darab.)

Kőbányai sertéspiacz.

Február hónap 5. napján. Hizott sertésárak. I. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (páronkint 320 kg-on feül) 134-136 fillér, fiatal közép (páronkint 251-320 kg.) 134-136 fillér, fiatal közép (páronkint 251-320 kg.) 134-136 fillér, könnyű (páronkint 250 kg.) 134-136 fillér. Magyar szedett: Közép (páronkint 240-280 kg.) 130-132 fillér, könnyű (páronkint 240 kg.) 130-132 fillér. Sertéslétszám: 1909. február hónap 3. napján volt készlet 19632 darab sertés, 4-én elszállított 267 darab sertés, 5. napjára marad készlet 19365 drb sertés. A hizott sertés fizetésiirányzata szilárd.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és községőhíd igazgatósága.) Febr. 5-én. Előző napi eladatlán maradvány 59 drb sertés, 16 drb süldő. Pótfelhajtás 430 drb sertés, 5 drb süldő. Mai felhajtás 1286 drb sertés, összesen 1775 drb sertés, 21 drb süldő. Eladott 1503 darab sertés, 12 drb süldő. Mai maradvány 272 drb sertés, 9 drb süldő. Következő árak jegyzetelték: Zsirterítés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 100-110 fillér, II. odrendű 280-350 kilogramm 97-100 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül életsúlylevonással 127-138 fillér, fiatal közép 220-300 kg.-ig 126-138 fillér, fiatal könnyű 120 kilogramm 92 fillér, levonással 128-138. Huszterítés, belföldi süldő 92 fillér. Árak minden levonás nélkül kilogrammonkint, életsúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak 4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti szurómarhavásár.

Február 5. Felhajtott 683 drb élő borjú (közbe 22 rugott), 26 drb leült borjú, 1 drb növendékmarha. Árjegyzések: Elsőrendű élő borjúkért 90-100 fillérig, kivételesen 104 fillér, középminőségű élő borjúkért 80-88

fillérig, leült borjúkért 100-104 fillér, silány és rugott borjúkért 40-52 fillérig, növendékmarháért 40 fillérig kiloramonkint (levonás nélkül.) Az irányzat lanya volt, az árak ismét 6-8 fillérrel kgrként csökkentek.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Február 5. —

Kinevezések. A belügyminiszter Bentze György nagyszőlősi pénzügyi számtisztét a nagykallói állami elmeegőgyintézethez ideiglenes minőségben gazdává; az igazságügyminiszter Ducker Odön aszói javítóintézeti igazgatót jelenlegi állásában a VII. fizetési osztályba, Füst Sándor kassai javítóintézeti vezető szaknart jelenlegi állásában a VII-ik fizetési osztályba, Fodor Domokos aradi törvényszéki irnokot a máraradnai járásbíróshoz telekkönyvvezetővé, Sándor Ábrahám kolozsvári törvényszéki díjnokot a moosi járásbíróshoz irnokká; a vallás- és közoktatásügy miniszter Szűcs János és Juhas Lajos szalárdi községi elemi iskolai tanítókat, valamint Mayer Ersebet okleveles tanítót a szalárdi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé, Varga Lajos zurányi r. kath. felekezeti iskolai tanítót a dunakiliti állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Horváth József okleveles tanítót a pankotai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Vass János okleveles tanítót a mind-szent-külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Benedek Ágoston okleveles tanítót a gyimesbükki állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szabó Zsuzsanna okleveles tanítónő a strezaker-csiszói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Teslery Károly okleveles tanítót a szentistvánfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Dohy Margit okleveles tanítónő a hódmezővásárhelyi belterületi állami elemi iskolához, Gyömörey Alonoz és Baranyai Aladár okleveles tanítókat a hódmezővásárhelyi külterületi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé, Baltazár Mátyás okleveles tanítót a novvityi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Pál István nagyszénás-mihálteki r. kath. tanítót a nagyszénási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Németh Jolán okleveles tanítónő a drávaszárhegyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Leszl János agai róm. kath. kántortanítót a szancsófalvai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Elek Antal okleveles tanítót a esicső-kereszturi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hauzer Mária okleveles tanítónő a maguratopliczai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Bárány M. Antonia okleveles tanítónő a herinési állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Hoffmann Antal okleveles tanítót az eleki állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Jancuskó Ludmilla okl. tanítónő az abaujszainai állami népiskolához rendes tanítónővé, Kalocsai Géza okleveles tanítót a királyfiszállási állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Simon László okleveles tanítót a hársfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a kolozsvári itéletábla elnöke dr. Albert Andor ügyvédjelölt a kolozsvári itéletábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká; a sóvári főbányahivatal főnöke Dácsi János igazolványos őrmestert a sóvári főbányahivatalhoz mázsas-küdté nevezte ki.

Megeősítés. A vallás- és közoktatásügy miniszter Csákány Zsigmondot, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum gépészt, ezen állásában véglegesen megeősítette.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Nurdány Mihály szászrégeni és Rusz György nagybuty-

tyini járásbírósi irnokot kölcsönösen; a vallás- és közoktatásügy miniszter Varga Zsigmond úrmósi állami elemi iskolai igazgató-tanítót ugyanezen minőségben a szalárdi állami elemi iskolához, Porenyi György dunakiliti állami elemi iskolai tanítót a moosi állami elemi iskolához, Jánossy Pál köbalkuti és Csiky Domokos lupényi, valamint Jánossy Székely Róza köbalkuti és Csikyné Ulrich Ida lupényi állami elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket kölcsönösen, Nagy Tamás sárosbogyányi állami elemi iskolai tanítót a gergyóremeti, Gyarmati János mindszent-külterületi állami elemi iskolai tanítót a sárosbogyányi állami elemi iskolához, Felczán József szentistvánfalvi állami elemi iskolai tanítót a hollési állami elemi iskolához, Bajkay Lajos és Vida Teréz hódmezővásárhelyi külterületi állami elemi iskolai tanítót, illetve tanítónőt a hódmezővásárhelyi belterületi állami elemi iskolához, Zvada György alsóporumbkői állami elemi iskolai tanítót az okolicsnói új állami elemi iskolához, Zvada János sebeséri állami elemi iskolai tanítót a kovácsfalvai állami elemi iskolához, Witkowszkyne Etsy Etelka maguratopliczai állami elemi iskolai tanítónőt a tassói állami elemi iskolához, Kabdebo Mariska ópauli állami elemi iskolai tanítónőt a fakerti és Molitorisz Mária herinési állami elemi iskolai tanítónőt az ópauli állami elemi iskolához, Lenkey György csendesi állami elemi iskolai tanítót a felsővezérkői állami elemi iskolához jelen minőségében áthelyezte.

Pályázatok. A námesztői járásbírósnál járásbírói, az ipolysági adóhivatalnál adóhivatali segédi, a nyitrai pénzügyigazgatóság kerületében egy pénzügyőr szemlézi állásra 2 hét; a mezőkövesdi járásbírósnál irnoki és a zalaegerszegi törvényszéknél szolgaj állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duná, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laboroz, Ung) and candidates (Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvidék, Pancsova, Orsova, Morvafalu, Zsolna, Trencsén, Szered, Szt. Gotthárd, Győr, Varsád, Zákány, Baros, Eszék, M. Szedrah, Zággráb, Sziszek, Mjtrovicza, Szatmár, N. Mátyás, Latorczák, Homonna, Perencesy) with scores for Feb 4 and Feb 5.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Main financial table with columns: Budapesti értéktőzsdé, Mai záró árfolyam, Záloglevelek, elsőbbségek, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók. Includes sub-sections for Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, and various bank and company names with their respective exchange rates.

KÜLÖNFÉLÉK.

A vonat.

Füstfelleg-árban tüzeket okád
Vgányos útján a vasszörnyeteg.
S dohogva zúgja: el, tovább, tovább! —
S a füst méhéből szikra pereg.

S búzakalászik szent hajlokába
Gyujtogatóként lopva meglapul —
S mikor élül a köznap lármá,
Rejtett parazsa merészen kigyúl.

Es lángban áll a holdak száza;
S nyelve a lángnak fölesap ég fele; —
Perjévé lesz a búza kalásza; —
Pattogva hull szét szép piros szemé.

... Lomhán, dübörögve közelg a vonat;
Füstje áttetszős, párával telve;
S mintha csak siratná a bús romokat —
Mintha csak volna kesergős lelke.

Mintha csak fájó panaszba törney
Mintha hallatna mély, bensőit jajt: —
Átkom, óh, átkom hordom örökre,
De a bűn azé, ki igába hajtt!

Machula Béla.

(Roosevelt mint látványosság.) Bizonyára sohasem hitte volna Roosevelt, hogy valaha olyan ajánlatot mer neki tenni valaki, mint amelyet Atlas bridgeporti impresszárió. Newyorki híradás szorint ugyanis ez a jeles, élelmes yankee állítólag levelet írt Rooseveltnek, amelyben harmincz heti időtartamra, hetenként 50.000 frankot ajánlott fel neki oly kikötéssel, ha hajlandó lenne nyilvánosan olyan nagy látványosságok közepette fellépni, mint amilyen a világhírű Buffalo Bill-féle. Ennek a nagy kiállításnak a címe lenne: „Roosevelt Rough Riders csapata”. Az élelmes impresszárió annyira figyelmes, hogy Rooseveltnek, tekintettel az Outlook című lapnál vállalt kötelezettségére, olyan külön vasúti kocsi bocsátana rendelkezésére, a melyben megszakítás nélkül folytathatná tanulmányait és az irást. Atlas, amikor még Roosevelt newyorki rendőrbiztos volt, szoros barátságot kötött a későbbi elnökkel s biztosan reméli, hogy előnyös ajánlatát Roosevelt fontolóra veszi.

(A hamiskártyások fogásai.) Berlinben röviddel ezelőtt bűnrendészeti tanfolyamot állított fel a rendőrség, amelynek keretében kiváló rendőrségi szaktekintélyek tartanak előadást a mindenrendű és rangu gonosztevők furfangjairól. Az előadások közül a legérdekesebbek egyike volt Mantouffell rendőrfelügyelő témája, aki a hamiskártyásokat ismertette évtizedes prakszisa alapján. A játékkártya francia találmány — kezdte a rendőrtisztviselő. — XV. Lajos idejében kezelték először kimutathatóan sűrűbben és ebből az időből maradtak feljegyzések már hamiskártyásokról. Innen érthető, hogy övék az elsőségben a dicsőség, amely tartott egészen a mult század elejéig, amióta oly általános tudományyá lett a hamiskártyázás, hogy minden országban akadnak tökéletes mesterei. A szociális és gazdasági kényszer alatt egyesültek aztán az egyes országok kiválóságai egy hatalmas szövetségbe, amelynek London a középpontja, ahonnan dirigálják a nemzetközi utazó-szövetség egyes tagjait. Egyes fürdőkön, nagyobb sporthelyeken aztán csoportok alakulnak. A szövetséget tagjai a legkülönbözőbb társadalmi osztályokból züllöttek alá. A hannoveri botrányos kártyapör hullámai a legkülönbözőbb ilyes exisztenciát dobott pörén a nagy nyilvánosság elé. A társaság doyenje például egy pinczér volt, akit gúnyosan bárónak hívtak nagyuri modorért. Hogy dolgoznak a hamiskártyások? A közönség körében általános a hit, hogy a hamiskártyás zsebében egy másik csomó kártya van, amelyből időnként előhúz egyet-egyét. Ez tévedés. Ezen a módon hamar lelepleznék a kártyacsallókat. A professzionátus hamiskártyás egészen más-keppen manipulál. A művészete: a keverésben, gyors mozdulataiban, amelylyel az osztást miméli; a kártyának egyszeri körülöszése után való megjelölésében áll. Az utóbbi módozat azonban veszedelmes, mert könnyen rájöhetnek s épp azért vérbeli művész nem is él vele. A valódi hamiskártyásnak a gyors és biztos sasteintete a mindene. Tudvalevő dolog, hogy a kártyákat hátlapjukon a gyár valami mintával látja el. Koczkák, csikok keresztvezőnek legkülönbözőbb színben. Ezek a koczkák látszólag gyönyörűen szimmetrikusak. Szakértők azonban tudják, hogy a koczkák között akárhány kisebb vagy nagyobb, mint a többi és maguk a kártyagyárosok is bevallják, hogy a kártyalapok háta csak látszólag egyforma, valójában egyik sem hasonlít a másikhoz tökéletesen. Hát ebből áll a hamiskártyás tudománya. Évek nehéz, fáradságos és figyelmes munkája kell ahhoz, míg a hamiskártyás-talantum — mert vannak ilyenek — kitanulja a kártyalapok titkait. Amíg

reájön, hogy egyes kártyagyár készítményeinél milyen hibák fordulhatnak elő. Természetes, aki a hamiskártyások erről a tudományáról nem sejt semmit, itéletnapig játszhatik, anélkül, hogy rájöjjön ellenfele megkorrigált szerencséjére.

(A koplalás mint gyógyítómód.) Ez a legújabb gyógyító eljárás, amelynek rendkívül üdvös hatását Guelpa párisi orvos önmagán próbálta ki. Guelpa abból az elvből indult ki, hogy szervezetenkben a szövetek megújodását elő kell segíteni, hogy a fáradt és használhatatlan sejtek minél hamarabb kítakarodjanak a testből. A tudós orvos szerint ilyen számos betegségben egyedül ez az igazán hathatós gyógyítómód. E czélból három napig kell koplalni s még vagy 4—5 napig mérsékelt böjtöt tartani. Az éhség kínzó fájdalmát purgáló hatású keserűvízzel ellensúlyozza Guelpa orvos, a szomjuság csillapítására pedig nem hideg, hanem langyos italt ajánl. Ily módon a gyomorgörcs elmarad és a fejfájás sem lép fel. Eközben a szervezést gyorsan konzumálja a sejteket, a melyeknek el kell távolodniuk. E kura végeztével a rendszeres táplálkozás következik és ekkor a test mintha megtisztult, megerősödött, megifjúdott volna; Guelpa a Revue egyik számában leírja az önmagán végzett kísérletek egyes fázisait. Mult évben egy ilyen koplaló-kura közben tette meg az utat Tangerből Párisig; legutoljára június 27-én evett és koplalt július 2-án délig, tehát öt napig egyhuzamban, mely idő alatt mindössze öt csésze teát ivott meg, négy pohár citromos vizet, két kávét és egy üveg keserűvizet fogyasztott el csupán. Tehát nem sok folyadékot vett magához, tekintve azt, hogy nyár idején tette meg az utat Dél-Spanyolország rekkenő melegében. Párisba érkezve, megfürdött és oly egészségesnek érezte magát, hogy a hosszú ut fáradtságának a nyomait sem észlelte magán s nyomban megkezdte betegje látogatását, ami délig tartott. A koplalás alatt az álm kissé rövidebb ugyan, de üdítőbb s az ébredéskor olyan könnyűnek érzi magát az ember, mint a madár. A vérnyomás csökken, ellenben a vörös vértestek száma erősen szaporodik s megkönnyebbül a szív és a máj működése, jobban tágal a tüdő s a test sulya naponta egy kilóval apad. Ezt a kúrát különösen kövér embereknek ajánlja Guelpa, mert szerinte az ilyen emberek szervezete van telve fáradt, elhasznált sejtekkel. Ezt a gyógyító eljárást többször is meg lehet ismételni, mert Guelpa egy hónap alatt háromszor megismételte önmagán minden káros következmények nélkül.

febr. 4 febr. 5
m é t e r

0.16	0.14
0.30	0.20
0.84	0.84
0.54	0.45
0.40	0.54
0.76	0.83
1.10	1.26
0.25	0.42
0.34	0.48
0.50	0.38
0.30	0.98
1.06	0.20
0.88	0.80
0.20	1.19
0.42	0.26
0.20	0.22
0.99	0.03
0.00	0.22
0.20	0.12
0.22	0.23
0.22	0.14
0.16	0.52
0.40	0.40
0.90	0.18
0.62	0.01
0.10	0.02
0.18	0.00
0.00	1.22
1.00	0.01
0.10	0.40
0.50	0.44
0.48	0.62
0.88	0.96
0.82	0.42

DARROW HALÁLA.

— REGÉNY. —

Írta: M. L. SEVERG.

13

— Majdnem mindig együtt voltunk. Az anyám és atyám nem illettek egymáshoz, szóval boldogtalan házasság volt s mivel ezt felismerték és nem akarták egymás életét tovább keseríteni, elhatározták, hogy elválnak. Én még éves voltam akkor. Minden harag nélkül váltak el egymástól. Én pedig atyámnál maradtam. Nagyon szeretetreméltó és gyengéd volt hozzám és nem is engedte, hogy mások oktassanak. A könyvtára mindig nyitva állt a számomra és ő megtanított arra, hogy jól használjam fel az olvasást. Mindig együtt voltunk. A kettőnk élete annyira egybefonódott — itt megszükkelt a hangja és a szeméi megteltek könnyel.

Maitland, aki látszólag nem vette észre az izgalmát, mert el volt merülve a mondottak feljegyzésébe, gyorsan olyan kérdést intézett hozzá, ami elterelte erről a figyelmét.
— Az atyjának tegnap este előérzete lehetett valami fenyegető veszedelemről, mely őt éri. Gyakran előfordult ez nála?

— Igen, az utolsó időben. Hat vagy hétszer elbeszélte nekem, hogy mindig ugyanaz az álom gyötörte, valami gyilkos a sötétben feléje döfött.

— Az ilyen alkalommal nem tűnt fel önnek olyasvalami, amiből következtetni lehetett volna arra, hogy ez a fantasztikus elbeszélés csak beteg képzelődés?

— Nem.

— Az álmaik mindig egyformán beszélte el?

— Nem, egyáltalán nem voltak egyformák, csak egy pontban egyeztek meg,

abban, hogy a támadója mindig láthatatlan volt.

— A benyomás, melyet ezek az álmok reá gyakoroltak, hosszabb volt?

— Nem, jóformán alig tért magához és minden újabb álma csak megerősítette abban, hogy igazi szerencsétlenség fogja érni. Mikor ezt a rémlátását el akartam osztatni, így szólt:

— Minden hiába, Florence; én nem tévedek! Ha majd vége lesz, meg fogod tudni, miért voltam olyan bizonyos a dolgomban, nem mondhatom meg néked, mert csak — itt hirtelen elesükkelt a hangja, felém fordult és olyan vadul, ami nem is illett a természetéhez, így folytatta:

— Nem vagyok gyűlölködő, de az iránt az ember iránt halálos gyűlöletet érzek! Jó atyád voltam néked, Florence? Hát akkor igérd meg — és megfogta a csuklómát — igérd meg, ha meggyilkolnának, éppen olyan jól mondhatom: ha meggyilkoltak, azt az embert, aki a gyilkost átszolgáltatja az igazságszolgáltatásnak, mert az a gondolat, hogy kisiklik büntetése alól, átkozott gondolat, legjobb barátodnak fogod tekinteni! Ne utasítsd vissza semmi kérését. Később megtudod majd, hogy még más jutalmat is szántam neki. Gyermekem, nem tudod, mivel tartozol ennek az embernek. S nem tudod eléggé meghálálni neki, mert ő szerzi majd meg atyádnak a lelki nyugalmát. Elmult éjjel azt álmodtam, hogy a halottaktól tértem vissza és megbeszéltem megkeré a kezdet. Te visszautasítottad őtet és a te halátlanságod örök kárhozta vitte a lelkemet! Esküdj meg nekem Florence, hogy nem utasítasz vissza semmit, bármint is kér tőled, teljesíted.

Én megígértem ezt neki és ez nagyon megnyugtatta őt.

— Ez elég, — felelte, — mert nyugodtan halok meg, te kivétel vagy a nők között, Florence, olyan nő, aki szavát megtartja. És átkarolta a vállam s magához vont. A

vad fellobbanás elmult oly gyorsan, mint keletkezett s ő ismét a gyengéd apának mutatkozott.

Maitland, akít ez a hír kissé felizgatott, így szólt:

— Miután ilyen ígéretet csikart ki öntől, ugyebár nem kételkedik abban, hogy édesatyja nem volt teljesen beszámítható állapotban. Legalább is akkor nem, mikor ezt az ígéretét vette.

Florence elgondolkozva felelte:

— Nem vagyok egészen bizonyos benne. Az atyám nagyon különös dolgokat beszélt, de soha nem vettem olyasvalamit észre, ami elmezavarodottságra engedett volna következtetni. Az bizonyos, hogy nem vagyok alkalmas arra, hogy mérvadó ítéletet mondjak.

Maitland arca elkomorult, mialatt ezt kérdezte:

— Csak nem akarja ezzel azt mondani, hogy ígéretét bármily tekintetben kötelezőnek tartja?

— És miért nem? — kérdezte csodálkozva.

— Mert ez a kérdés maga olyan természetellenesnek látszik, hogy ez elégséges bizonyíték arra nézve, hogy atyjának észjárása nem volt normális.

— Ami atyámnak épelméjét illeti, nem tudok önnel egy véleményen lenni, — felelte Florence határozott hangon; — lehet, hogy önnel igaza van. Az azonban bizonyos, hogy mikor én ezt az ígéretet tettem, nem voltam meghűbbant észű. Ha életembe kerülne ez ígéret megtartása, egy pillanatig nem haboznám. Elfelejtette atyám utolsó szavait:

— Isten veled! Tartsd meg az ígéreted!

E szavak közben ránézett Maitlandra s kissé meghökkent, amint arczán a fájdalmas vonást észrevette.

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szombat, 1909. február 6-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

A vadkacsa.

Tragikomédia 5 felvonásban. Írta: Olofen Henrik. Fordította: Dr. Lukács György.

Személyek:
 Werle Horváth
 Gregers Pethes
 Az öreg Ekdal Gábányi
 Hjalmar Ekdal Hegyesi M.
 Gina Váradi A.
 Hedvig Enekei H.
 Sörbyné Somlai
 Reiling Mészáros
 Molvik Abonyi
 Petersen Szöke
 Jensen Bónis
 Kóvér ur Haldur
 Kopasz ur Haldur
 Rövidlátó ur Bartos

Kezdeté 7/8 órákor.

NYUGSZINHÁZ.

A kivándorló.

Színmű négy felvonásban. Írta: Herczeg Ferenc.

Személyek:
 Hatfaludy herceg Fenyesi
 Palfalvi Miklós Góth
 Bárány Szentgróthy Tihanyi
 Jászai Harmat H.
 Hegyi Tapoczay
 Keresztessy Vendrei
 Mihályi Szerényi
 A felesége Rónaszékiné
 Adél, leányuk Hegedűsné
 Kelemen Hegedűs
 Foka Bóassa
 Vörös Kázmécsy
 Kristóf Bárdi
 Henrik Sarkadi
 Béni Győző

Kezdeté 7/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Írta: Rajna Ferenc. Zenéjét Szép Ernő verseire szerelte: Szirmai Albert.

Személyek:
 Hubert Egon herceg Gábor
 Von Flüggen Szirmai
 Von Saarburg Csizsar
 Von Dennenwitz Sárosi
 Von Stackelberg Margittay
 Hellbrück Simai
 Canisius Wolf Papir
 Herma, neje Erdői B.
 Thea, leánya Fetrass S.
 Prosch Libor Németh
 Edé, a fia Olivás G.
 Dürenstein Sátrány
 Erna, a felesége Nyáráiné
 Hertha, leányuk T. Harmath
 Dr. Froelcker Raskó

Kezdeté 7/8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.

Az orsz. m. kir. színházi Akadémia előadása.

Az egér.

Vígjáték 3 felv. Írta: Pailleron. Fordította: Fái J. Béla.

Kezdeté 7/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A hegyek alján.

Zenedráma egy előjáték és két felvonásban. Guimera A nyomán írta: Lothar Rezső. Fordította: Várady Sándor. Zenéjét szerelte: D'Albert Jenő.

Személyek:
 Sebastiano Szemere
 Tommaso Venczell
 Pedro Környei
 Márta Kaczár M.
 Nuri M. Szoyer I.
 Pepa Payer M.
 Antonia Ambrusné
 Rosalia Váradi M.
 Nando Dóri
 Moruccio Mihályi

Kezdeté 7 órákor.

VARSZINHÁZ.

A kaméliás hölgy

Dráma öt felvonásban. Írta: Dumas Sándor. Fordította: Szemere Atilla.

Személyek:
 Juval Armand Mihályi
 Duval Georges Szacsvay
 Rieux Gaston Naday B.
 Saint Gaudens Latabár
 Gustave Dező
 Giray gróf Horváth
 Varville Gyenes
 Az orvos Mészáros
 Gauthier Margit P. Márkus E.
 Nichette D. Ligeti J.
 Prudence Helvey L.

Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Hamlet,

Dráma 5 felv. Írta: Shakespeare. Fordította: Arany János

Személyek:
 Claudius László
 Hamlet Törzs
 Horatio Tórczy
 Polonius Vágó
 Laertes Tarnai
 Rosenkrantz Vándory
 Guildenstern Z. Molnár
 Szellom Réthey
 Első sirásó Rátkay
 Második sirásó Doby
 1-ső színész Papp
 2-ik színész Czobor
 Gertrud Forrai R.
 Ophelia T. Halmy M.
 Színésznő Bathory G.

Kezdeté 7/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTORP

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

Fillanat képek a német császár-életéből. — A Gorden-Bennet legújabb versenye. Újabb fölvetel. — Zeppelin gróf felszállása Henrik herceggel. — Galléi. — Felvonulás a Sziámi király jubileumán. — Mese a boldog ember ingeréről. — Tilly Bebe, a híres oroszianszelidítő nő mutatványai, I. sorozat. — Az oroszianszelidítő tragikus szerelme, II. sorozat. Kezdeté 5 órákor, vasár- és ünnepeken 3 órákor.

FOLIES CAPRICE

Ignatóság: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Forendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 11 órákor.

11 órákor!

„BADE ZU HAUSE“

Jelenetek egy gőzfürdőből. Írta: Satyr. Rendező: Rott S.

Ezt megelőzi 9/11 órákor!

„Corpus delicti“.

Előkészületben

AZ ELSŐ STATIO

SATYR új bohózata.

Továbbá: teljesen új magán-zámok.

Nappali pénztár: délelőtt 9-11 óráig és délután 3-6 óráig.

Az 1-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc-attrakciók. — Kezdeté 12 órákor. Telefon 14-22.

Csütöriökön, február 25-én a zeneakadémia termében közkívánatra

Svárdström

négyes bucsudalestélye orgona- és hegedűkísérettel.

Jegyek a 10, 8, 6, 4 és 3 kor-ért a „Harmonia“ zenemű- és zongorakereskedésben Váci-u. 20. sz. kaphatók.

ROYAL OREUM

Ma este

a szenzációs februári ujdonságok!

OBRENOVIC-KRISZTICS MILÁN

magyar, francia, angol, szerb dalok.

3 kicsi nő

Operett. Írta: Wilhelm Gyula. Zenéjét szerelte: Laszky A. Béla. Fordította: Mérey Adolf.

Az öngyilkosok klubja.

Uj zenés bohózatok, magánzámok, mókák, szatírák, trélek.

Yasárnap 2 előadás

d. u. fél 4 órákor mérsékelt helyárakkal, este rendezés helyárakkal.

Jegyek előveteli díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira, a délutáni előadásokra mérsékelt árakon.

A téliertükörtermében Royal-Obaret és táncattrakciók reggeli 5 óráig.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 62. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté 8 órákor. Ma és mindennap Ujdonság.

EGY NAGY PETITE.

Bohózat, írta: Lucian. Ezt követi:

SZERELMI FÉSZEK.

Bohózat 1 felv. Írta: Günger és Taussig. Ford. Steinhardt Géza.

Továbbá: Steinhardt, Gyárfás, Nedics Natália, Sándor, fenn kettős és Pápa teljesen új magánzámokban, valamint: Snowball and Dalia, amerikai ének- és tánc kettős, Béla Mara de Torde, koron és homok festőnő, Iona Elloré, lágyúgy táncosnő és Fára, hölgy-kvartett felépít.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 62. és útv. Konlóné dohánykülönlegességi áruházában, Andrássy-ut 26. A remek alkertben reggelizik tánc- és zene. Elsőrendű attrakciók. Kifűző zenekar! Belepódi nincs. — Vasár- és ünnepnap mérsékelt helyárú előadás. Kezdeté 8 órákor.

Kalap-Király

A legelőnyösebb férfi ujdonságok megérkeztek s a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk sajtó gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk Beesa partfogásért eszedünk műhelyünkben Hársfa u. 33. noi kalapok atalakítására.

Osztermann és Stern kalapos-mester.

Szigorúan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild palota.)

RÓZSATEJ

kifűző teint-ápolóeszer 2- kor. fiatal nődeséget kőlosonoz a bőrenek, balzsamszappan hozzá 60 fillér.

OSAN

kifűző fog-ápoló szájjvíz 1 kor. 70 fill. Fogpor ss fill.

TANNINGENE

leg- hajfestőszer 6 korona. Hetéig megmarad, és nem engedi festéket, Sötétszőkőre, barnára és fekete.

ANTON J. CZERNY, Wien, XVII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

AZ ÚJ FEBRUÁRI MŰSOR!!

Harmony Four

a legnagyobb nevetettő hatással.

CONSUELO FORNARINA

a legjobb spanyol szubrett.

Bastus és Banks The Bracks

néger kettős. Akrobaták.

KOMAJOEH

Jávai koloratur énekesnő. Ő felsége a hollandi királynő kétszegen képeztek ki az amsterdami konzervatóriumban.

Lune de Sèvres Dorothy Kenton

Elő porcellán. Banjo-művésznő.

LUCIE VOLTA

Villamos erő-mutatványok 500.000 Volt feszültségű árammal.

Hans Hauser

müncheni bajor kómikus.

Schwiegerling d'Ort Leonard

Bábszínháza. Excentrikusok.

Aalbach. Sugár. Baumann.

Ballett. Bioscope.

Az előadás kezdete pont 8 órákor.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál, d. e. 10-11-ig és 3-6 óráig. Telefon: 93-36.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol RENDSZERŰ FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em.

Munkálatai jószágát részletfizetési kedvezménygel is biztosítja.

Szőnyeg-ujdonság!

200-300 nagyságban nyitott jacquard szőnyeg, tartós minőségben 6 ftr 80 kr-ért.

Rosenberg és Qitt

női, divat, szőnyeg- és vázongruék nagy árubáza

Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet

Alapítási-évi 1898.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

Hatschek N. optikushoz, CSAK Karoly-körut 6. sz.

Ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőnyösebben kaphatók. Ingyen árjegyzék bérmentve.

CZIMBALMOT

ne vegyen, míg

REMÉNYI MIHÁLY

legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,

Budapestről

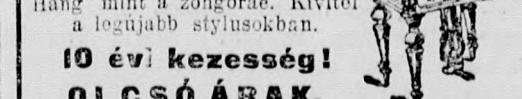
KIRÁLY-UTCZA 58.

Telefon 87-84.

Hang mint a zongoráé. Kivitel a legújabb stílusokban.

10 évi kezesség!

OLCSÓ ÁRAK.

Eredeti francia gyártmányú para, selyemgummi és halhólyagok készletei 1, 2, 3, 4, 6, 10 korosúak. Egy korona bekötése után franko és bérmentve küldök 8 db. legfinomabb mintaszerűt, melyek mellett NEUMAYER LIPÓT Budapest, gummáru-kihőltelgességek VI., Váci-körut 3 sz., Anortényház.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE.

VI., Teréz-körut 28. — Telefon 52-83.

Minden este 9/11 órákor:

Az új magyar és német műsor.

Orvosi Konzillum (Szatira.)

Orfeum a Kabarában. (Uj beállításal.)

Azonkívül: Baron Ervin, a kölni Stadt-Theater tagja és társulatának vendégjátéka.

Kollegen. (Bohózat.)

Jegyek 6, 5, 4, 3 kor-ért. — Bővebbet a plakátok.

DELI

Étterem és kávéház.

a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán), az ujonnan átalakított

étteremben naponta FIVE O'CLOCK.

Délután és este a KRAUSE művészkvartett hangversenyt rendez.

A fényesen berendezett emeleti díszterem estélyek rendezésére különösen alkalmas.

A meleg és hideg ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legfontosabban és ízletesen eszközölteinek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

Meghívás.

A „Beregszászi Hitelintézet“ XXXVIII. évi rendes közgyűlését 1909. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor Beregszászban az intézet helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1908. üzletévről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a mérleg és zárszámadás megvizsgálásáról, javaslat a nyereség felosztása és felmentvény megadása iránt.
3. Az igazgatóságnak az alapszabályok 152. szakasza értelmében kiegészítése és a felügyelő-bizottság válasza.
4. Az alapszabályok 74. szakasza értelmében netán beadandó indítványok.

Egyidejűleg felhívjuk a t. részvényesek figyelmét az alapszabályok 149. szakasza következő rendelkezésére: „A forgalomban levő ideiglenes részvényeknek új részvényekkel való kicserélésére határnapul 1902. évi június 30-ika állapítatik meg.

Ezen határidőig ki nem cserélt részvények 1910. december 31-ig csak az igazgatóság engedélye alapján cserélhetők ki, azontul pedig a tartalékalap javára elővülnek.

Az 1908. évi megvizsgált mérleg intézetünk helyiségében közszemlére ki van téve, hol is az a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az 1908. évi szelvények f. évi április hó 1-től az intézet pénztáránál és Budapesten a Magyar Pénzüntézetek központi hitelbankja R. T. -nál díjmentesen beváltatnak.

Beregszász, 1909. január 27.

Az igazgatóság.

Mérleg-számla.

Vagyon: Pénztárkészlet K 53851.76. Váltótárca K 348562.51. Előleg K 25139.19. Értékpapír K 77674.50. Intézeti saját ház K 149000. Többek számla K 13496.25. Folyó számla K 97038.76. Törl. jelzálog kölcsön K 127375.96. Jelzálog kölcsön K 61801.96. Összesen K 4091088.92.

Tehor: Részvénytörzs K 600000. Tartalékok K 132737.48. Külön tartalék K 35542.26. Takarékbetét K 2076715.44. Nyugdíjalap K 58950.91. Fel nem vett osztalék K 1850. Visszeszámlált értékek K 1087450. Előírt betét kamatadó K 4084.83. Átmeneti kamatok K 26106. Ez évi tiszta nyereség K 76933. Összesen K 4091088.92.

Veszteség- és nyereség-számla.

Veszteség: Betétkamat K 84269.52. Betétkamatadó K 8426.95. Tiszti fizetések K 12000. Lakbér K 2064.89. Visszeszámlált kamat K 6029.90. Adó K 23819.71. Üzleti költség K 16714.32. Leírások: Ház-számlán K 393.26. Váltó-tárca K 12360.31. Perkoltségek K 707.29. Értékpapír árf. különbséget K 607.35. Ez évi tiszta nyereség K 76933. Összesen K 299189.40.

Nyereség: Váltókamatszámla K 267397.50. Törlesztéses jelzálogkölcsön kamat K 7036.66. Jelzálogkölcsön kamat K 4360.17. Előlegkölcsön kamat K 1241.26. Pénzüntézeteknél előhelyezett tőkék kamata K 212.18. Folyószámla kamat K 1731.57. Ingatlan jövedelem K 12899.19. Értékpapír jövedelem K 1175. Jutalék és örési díj K 90.87. Összesen K 299189.40. Beregszász, 1908. december 31.

Igazgatóság: Szabó Albert s. k. vezérigazgató. Dravetzky Sándor s. k. pénztárnok. Széles Károly s. k. igazgató. Horváth Lajos s. k. elnökigazgató. Szabó Árpád s. k. főkönyvelő. Varga Pál s. k. ellenőr. Weisz Samuél s. k. Toldy Jenő s. k. Bonda Kálmán s. k. Ulwingár Lajos s. k. Tvoezorka Mihály s. k. Baczó József s. k. Zsigony Károly s. k. Csigas Károly s. k. számfeljő.

Ezen veszteség-nyereségszámlát az intézeti fő- és segédkönyvekkel összehasonlítván, azokkal teljesen megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság: Korpás Ferenc s. k. f. b. tag. Szalcsy Sándor s. k. f. b. elnök. Greizinger István s. k. f. b. tag.

GUMMI

és HALHÓLYAG
óvszer-különlegességek,
valódi francia és amerikai gyártmány,
eredeti oszmagolásban!

Orvosilag ajánlva. Feltétlen biztos.

Áruk tucatszámánként: korona 3, 4, 6, 8, 10, 12, 16. Női óvszer „Pessarium occlusivum” Mensinga tanár sz-rint K 3-5. Bevezető készülék hozzá K 3.-.

Uj! „Auto vaginal Spray” a jelenkor legmegbízhatóbb női különlegessége K 15.-. „Diana-óv” havibaj-közlő hölgyek részére K 11.-.

Haskötők, gummi görccsarharisnyák és Irrigátorok. — Szétküldés eredeti gyári árák és titoktartás mellett.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Keleti J.
gummi áruk és betegápolási cikkek gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 17.

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

PENZ

kölcsön sorsjegyekre és értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre.
Erzsébet sorsjegyre 6.50 K.
József sorsjegyre 7.50 K.
Magyar v. t. 22.— K.
Bazilika 16.— K.
Olasz v. t. 30.— K.
Osztr. v. t. 40.— K.
Hazai 90.— K.
Konvertált Jelz. 105.— K.
stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyei már zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük azonnali intézés és legelőször kamattal.

JELZÁLOG
kölcsönök
minden nemet a legszolidabb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetlenül előleg nélkül.

BEFFELD BANKHÁZ
Bpest, Károly-körút 1.
Alapítástott 1874-ben

Compound
használt félstabil és stabilgépek különböző nagyságban, gyárilag újítva, teljes szavatossággal kapható, Timar Ede cégnél, Budapest, Lipót-körút 28. Telefon 46—71.

958. sorozat **Bon 028. szám**

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosi mű- és kötszész
Budapest, VII., Erzsébet-körút 50. sz.
köteles ezen utalvány beküldése mellett minden megrendelőnek 15% azaz tizenöt százaléknyi árkedvezményt adni az ered.

F. Bergerand fils,
párisi különlegességek
(óvszerek) gyártmányából. Kimerítő képes árjegyzék díjmentesen, zárt leveleiben küldetk.
Kivágattott az „Egyetértés”-ből. 25705

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

úgy görvölykór, borbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb.) s a romlott vértől származó egyéb bajoknak, mint mirigydagányat, rheumatizmus, a száj, gége gyengedéseit, a gátot, oncosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakór bántalmak esetében, a legmegbízhatóbb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségből biztos és gyökeres gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyedlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 62 darab tartalommal 11 — kor. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. és Andrassy-ut 22. szám.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburgban, Angolhon
Alapítástott 1825.

Magyarországi fiók
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. (Standard palota)

Évi bevétel	36,638,000 korona
Kiutalt nyereséményrészek	170,000,000 "
Vagyon	290,900,000 "
Halálesetek folytán kifizetve	628,474,000 "

A »Standard« kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. © Alacsony díjak. © Szabad világgötvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál © Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. © Megtámadhatatlanság. © Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. Szabad háboru-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
hangszeráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

MESÉS
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KÉRJEN EGY MŰTATVÁNYT
A KIADÓBÓL
BUDAPEST, DOHÁNY-U 16.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
Használtak és újak, rendkívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 25

Azonnali pénz-
előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut, száraz raktárainkban „utólagos díjfizetéssel” s igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Ármán és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97—66.

Csemegecsőlöt,
fagymentesen csomagolva postakosaraként 3.50 K. csemegealma, papírhéjú dió 3.90, világos kajszinbarackek kg. 1.80, mézédés szilvalekvárnak 80 fill., különleges birsalmalekvárnak vagy sajt-nak 1.80, hordóskáposztát hasábbal postáivégként 2.20 kor. Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Hordóskáposztát,
kosáruveggént 2.20, világos kajszinbarackek kg. 1.80, mézédés szilvalekvárt 80 fillérről, különleges birsalmalekvár vagy sajt 1.80, Fajborokat lefejtve, kölcsönhorodóban 28 koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat,
lefejtve, kölcsönhorodóban, 28 koronájával, kisüstön főzött törkölypálinkát 5 literes üvegekben 10 koronáért. — Gyümölcskivitel Csongrádról. 24956

Grammofon!
200 koronás, vadonatúj, csodaerős hanggal 16 forintért eladó. Lemezek! Nyár-utca 5. ajtó 5. 5714

Diszkerkedvelők
kérjenek árjegyzéket az **Első magyar diszfenő-faiskolától.** — Tulajdonosa: Copony Ede, Körmend. 120 fajta tüvelvű fák, lombfák, sorsfák és diszcseserjék kaphatók. 5715

Mme. Valter
angol- és francia női szabónő Budapest, VIII. ker., Feske-utca 8., I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó dívat szerint legújabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadhatók. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépírásoktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1868-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre virgázzunk! Az egyesület csak kizárólagos szakiskolája írógépezégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beiratkozások egész napon át. 23944

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívüli olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinóy-utca sarok. 267

Ingóságokat
értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzrelleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszerű raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

Vadászfegyver
Ritka kedvező alkalmi vétel-egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplewerculcus Lancaster 20 ft. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru. Bücksflinte 40 ft. Schnelleres Mannlicher 28 ft. Ejectorosa (tölténykivétel) Hammerles, 105 ft. Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szébbnél-szebb dísz és használati tárgyak és Gramofon beszélőgépek valamint Görz, Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radnál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.

Zálogcédulát
ingókról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek. Kérésre ékszerész, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95—48.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terrőlök, csillárok, vas- és rézbutorokban. GROSZ SANDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14—09.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsákra továbbá ügyvédi vizsákra, ugyancsak államvizsákra teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma. Bpest, IV., Magyar-utca 3., III., em. 6. (ezelőtt VI., Rózsá-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 681

Légszusz és villamos csillárok
legelőnyösebben szereshetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessowffy-u. 9—11.

Elsőrendű THE ROYAL beszélőgépeket
a legújabb modellokat szigorúan az eredeti gyári áron 30% ártolajjal szállítunk havi 8-10 K részletfizetéssel is, vidékre is, bár — hova. — Láng Jakab és Fia grammofon nagykereskedő. Budapest, József-körút 41. Fióküzleteink: VII., Baross-tér 4. és Budán, II., Margit-körút 6. szám. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban állandó nagy raktár LAUB LIPÓT BUDAPEST, 648 Liszt Ferenc-tér 17. sz.

A legelőnyösebb részletfizetésre zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű bankhitel útján kizárólag csakis REMÉNYI nagy magyar hangszerlepelőn Prospektus és árjegyzék ingyen. 648 Budapest, Király-u. 58.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kisért háziósr a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartás, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jóallást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszert. Kitüntetés: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 ft 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle enyorkort vegyen 60 fillérről. 26796

Beszélőgépek
Legjobb szerkezettű erős és tiszta hangú, 15 forinttól feljebb, lemezekkel. Kapható Habán Alajos műgépésznél, Budapest, Izabella-tér 3. sz.

BUTOR
részletre is mélyen leszállított áron kapható a Butor - Udvarban, Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarok.) Árjegyzék ingyen.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás- oktatás. Ingyenes gépírástanítás az összes rendszerű írógépeken. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger gyorsíró- és gépíró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépírási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró- és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindenemű írás és diszjunkció elkészítését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” szepirási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szepirás- oktatás. Mérsékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót. 262

INGYEN! GUMMI
és különféle óvszer-árjegyzékünket titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük NAKIRA törvényesen védett férfi gummikülönlegesség, tucatja 12 kor., 3 tucatból 20% engedmény. Uterus-Spray legújabb higiénikus női szer 14.—korona. GUMMI-HELYHÓLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucatja. Mintagyűjtemény 12 darab 4 kor. Pess velus 3—8 kor.-ig. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidec vasállványon 8 korona.

Magyar Orvosi Műszeriár
Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházzal szemben.) Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi eszladi Singer varrógép, zarszekrényvel s évi jótállással csak! SINGER A. műgépésznél Bpest, főútlelet Akáfofa-u. 55. Mindennemű varrógépek javítását a legújantűsőbb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmányú Vas- és rézbutorok
Részleg — — — — — frt 45.—
Vasgyú matraczezel — — — — — 8.50
Gyermekágy — — — — — 11.50
Sodronyágy-betét — — — — — 3.50
Vas- és rézbutorok gyárti áron.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz. TELEFON 57—91.

Kocsi-áruccsarnok
VII. Rákóczi-ut 12. sz. Magyarország legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26898

Elsőrendű vadonatúj Singer női varrógépet
27 forintért karika-hajóst 40 forintért. centralbo-ligon olcsón s évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktára Budapest, IV., Veress Pálnó-u. 40. földsz. 5. Viszonteladónak árendédm

GUMMI
és francia halhólyag különlegességeink u. m.: „NEVERIP” 2, 4 K-ért tucatanként „HERKULES” 3, 5 K-ért tucatanként. „GARANTIE” (elszakíthatatlan) 3, 5, 8, 10, 12 K tucatanként. Kapható: Glück, Schmeidek és Rosenberg nagykereskedőknél, Bpest, VII., Rákóczi-ut 86/E. a keleti p. u. közelében. Küldünk 3 mintát bérmentve. I kor. helyeg beküldése után. Szétküldés díjkréten.

A Franklin-Társulat kiadásában legújabb megjelent:

ELEMI FIZIKAI KISÉRLETEK GYŰJTEMÉNYE
Közli, számos fizikus közreműködésével ABRAHAM HENRIK az „Ecole normale supérieure” tanára, a „Société française de physique” főtitkara.

Fordította Szijjártó Miklós. I. rész: Műhelymunkálatok. — Geometria és mechanika. Hidrosztatika. Termika. II. rész: Akusztika. — Optika. — Elektromosság és mágnesség.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával. Ára a két kötetnek 16 K. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

!! Olcsó kölcsönök !!
Tisztviselő kölcsön 6—6 1/2% o-ra, 15—35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Felzálogkölcsön 4-4 1/2% o-ra 4-62—5.05% annuitás mellett. Másodholyre 6 1/2% o-ra Óvadékokra az érték 75% o-ig katonaiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarczahitel. Váltókölcsön gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok, erdők, bányák adásvétel. Országorsjegyek hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk!! Minden felvilágosítás díjtalan! Képviselek alkalmazatnak! Kun és Társa bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, V. Lipótkörút 29. II. em. Telefon: 105—34. Válaszbélyeg. 23430

Butorvevőknek!
rendkívül alkalmas vétele: 1 kőrös fényezett hálószoba, egy 4 ajtós fényezett natur mahagoni intarziával ebédlő, egy olasz stílusú uri szoba összesen 1290 forint. Szivességből megtekinthető Sárkány J. kárpitos és diszítő mint megbízottnál Budapest, VII., Erzsébet-körút 26. 26939

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Ha meglepő és praktikus alkalmi aján-dékra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utóda, Budapest, Város-ház-utca 6. (volt Granatos-utca) cözeghez forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szereshetünk be arany-, ezüst- és ékszerárut. 29505

INGYEN DRÁGABB, MINY-NÁLUNK RÉMELT PÉNYKÉP
NAGYÍTÁSOK
MINDEN EGY ÉLETNAGYSÁG RÉPÉY 5 KORONÁRT ALTSZES PARTPARTYVAL 55-68 CM. NAGYSÁGBAN CSORAGOLVA. 2 SZINES
OLAJKÉP
ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐN HUNGARUMI ÉS FELVÉTELEK. 6
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN RAFAEL RÉMELT PÉNYKÉP BUDAPEST, VII. RÖTTENBILÉZ-0-66 NYITÓTÉNYE AZ 1908. ÉVI PÁRTYI KÖZMÉLTATÓI KÖZLETÉVEL; KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.